



**A Kúria
Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának
Hírlevele**

**2019. február 28.
X. évfolyam 2. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	5
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	13
POLGÁRI ÜGYSZAK	16
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	19
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	22
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	22
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	22
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	34
POLGÁRI ÜGYSZAK	39
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	41
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT	43
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI	44
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	44
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	44
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	51
POLGÁRI ÜGYSZAK	51
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	60

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 71

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	71
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI	71
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI	79
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	79
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	82
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	82
POLGÁRI ÜGYSZAK	82
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	82

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

2. A Hof van Cassatie (Belgium) által 2018. augusztus 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-551/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A 2002/584/IB kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének f) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy elegendő, ha az európai elfogatóparancsban a kibocsátó igazságügyi hatóság kizárólag a kiszabott végrehajtható szabadságvesztést tünteti fel, anélkül tehát, hogy rögzítené az ugyanazon bűncselekmény miatt ugyanabban az ítéletben kiszabott olyan mellékbüntetést, mint a fogva tarthatónak nyilváníthatóságot, amely alapján csak a szabadságvesztés főbüntetés végrehajtását követően kerül sor szabadságelvonásra, kizárólag egy e célból a büntetés-végrehajtási bíróság által hozott hivatalos határozatot követően?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén a 2002/584/IB kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének f) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság tagállama által a kizárólag a kiszabott végrehajtható szabadságvesztést feltüntető (vagyis az ugyanazon bűncselekmény miatt ugyanabban az ítéletben kiszabott olyan mellékbüntetést, mint a fogva tarthatónak nyilváníthatóságot nem tartalmazó) európai elfogatóparancs alapján teljesített átadás azzal a következménnyel jár, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóság tagállamában végre lehet hajtani az e mellékbüntetés végrehajtásából eredő tényleges szabadságelvonást?

3) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén a 2002/584/IB kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének f) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóság nem tüntette fel a fogva tarthatónak nyilváníthatóság mellékbüntetést az európai elfogatóparancsban, azzal a következménnyel jár, hogy e mellékbüntetés (amely vonatkozásában elfogadható, hogy arról a végrehajtó igazságügyi hatóság nem bírt tudomással) alapján nem lehet tényleges szabadságelvonást végrehajtani a kibocsátó igazságügyi hatóság tagállamában?

3. A Juzgado de Instrucción de Badalona (Spanyolország) által 2018. október 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-659/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét, és különösen a 2013/48/EU irányelv 3. cikkének (2) bekezdését, hogy az ügyvédi segítség igénybevételéhez való jog igazoltan késleltethető, ha a gyanúsított vagy a vádlott nem jelenik meg a bíróság első idézésére, és belföldi, európai vagy nemzetközi elfogatóparancs kibocsátására kerül sor, az ügyvédi segítség igénybevételét és az ügyben való eljárását pedig akkorra halasztják, amikor az elfogás megvalósul, és a gyanúsítottat rendőrségi erővel állítják bíróság elé?

4. A Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgária) által 2018. november 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-688/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Sérül-e a vádlottnak az (EU) 2016/343 irányelv (35) és (44) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 8. cikkének (1) és (2) bekezdése szerinti tárgyaláson való jelenléthez való joga, ha a büntetőeljárásban az egyik tárgyalást a vádlott távollétében tartották, és a vádlottat szabályszerűen idézték, a meg nem jelenés jogkövetkezményeiről tájékoztatták, és általa választott ügyvéd védte, amennyiben:

- a) neki felróható okból nem jelent meg (ugyanis úgy határozott, hogy a konkrét tárgyaláson nem vesz részt);
- b) neki fel nem róható okból (megbetegedés miatt) nem jelent meg, ha ezt követően tájékoztatták a távollétében végzett cselekményekről, és a tények ismeretében határozott és kijelentette, hogy:
 - nem kérdőjelezi meg e cselekmények jogszerűségét meg nem jelenésére való hivatkozással, és nem kéri a jelenlétében való megismétlésüket;
 - e cselekményeken részt kíván venni, ezt követően a bíróság a vádlott által említett személyt ismételtlen kihallgatta, és a vádlott részére lehetővé tette az e kihallgatáson való megfelelő részvételt.

5. A High Court (Írország) által 2018. november 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-685/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Azon kritériumok alapján kell-e eldönteni, hogy az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló 2002. évi kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése értelmében a kibocsátó igazságügyi hatóságként kijelölt ügyész az e rendelkezésben szereplő önálló értelmezése szerint igazságügyi hatóságnak minősül-e, hogy 1) az ügyész független a végrehajtó hatalomtól és 2) saját jogrendszerében úgy tekintik, hogy igazságszolgáltatást végez vagy részt vesz az igazságszolgáltatásban?
- 2) Amennyiben nem, melyek azok a kritériumok, amelyek alapján valamely nemzeti bíróságnak el kell döntenie, hogy az az ügyész, akit a kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése alapján kibocsátó igazságügyi hatóságként kijelöltek, igazságügyi hatóságnak minősül-e a 6. cikk (1) bekezdése szerint?
- 3) Amennyiben a kritériumok magukban foglalnak egy olyan követelményt, miszerint az ügyésznek igazságszolgáltatást kell végeznie vagy részt kell vennie az igazságszolgáltatásban, e követelményt a saját jogrendszerében betöltött szerepe alapján kell-e meghatározni, vagy bizonyos objektív kritériumok alapján? Amennyiben objektív kritériumok alapján, akkor melyek ezek a kritériumok?
- 4) A Litván Köztársaság ügyésze igazságügyi hatóság-e az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló 2002. évi kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdésében szereplő fogalom önálló értelmezése szerint?

6. A Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgária) által 2018. november 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-704/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Akként kell-e értelmezni az EUMSZ 267. cikket, hogy az felhatalmazza a nemzeti bíróságot arra, hogy az alapeljárásban – olyan ténybeli körülményekre hivatkozva, amelyeket a Bíróság az előzetes

döntéshozatal során figyelembe vett – mellőzze az alapeljárásra vonatkozóan hozott előzetes döntéshozatali határozat alkalmazását?

7. A Hof van Beroep te Gent (Belgium) által 2018. november 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-717/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Lehetővé teszi-e az EEP-kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése, ahogyan azt az EEP-törvénnyel a belga jogba átültették, hogy annak a végrehajtó tagállam általi vizsgálata során, hogy az abban előírt legalább háromévi szabadságvesztés fennáll-e, azt a büntetőtörvényt vegyék figyelembe, amely a kibocsátó tagállamban az európai elfogatóparancs kibocsátásakor hatályos?

2) Lehetővé teszi-e az EEP-kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése, ahogyan azt az EEP-törvénnyel a belga jogba átültették, hogy annak a végrehajtó tagállam általi vizsgálata során, hogy az abban előírt legalább háromévi szabadságvesztés fennáll-e, egy olyan, az európai elfogatóparancs kibocsátásakor hatályos büntetőtörvényt vegyenek figyelembe, amellyel a kibocsátó tagállamban a cselekmény elkövetésekor alkalmazható büntetéshez képest szigorúbbá vált a büntetés mértéke?

Közigazgatási ügyszak

19. A Chambre disciplinaire de première instance de l'ordre des chirurgiens-dentistes de Midi-Pyrénées (Franciaország) által 2018. április 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-296/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”) 8. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely általános és abszolút módon tiltja a fogorvosi szakma tagjainak mindenfajta reklámját, ellentétes az említett rendelkezéssel azáltal, hogy tiltja e tagok számára az internetes oldalukon a személyüknek vagy a társaságuknak a népszerűsítése érdekében való bármely reklámozást.

20. A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) által 2018. július 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-490/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az Európai Bizottság 2015/1366 felhatalmazáson alapuló rendeletének 2. cikke szerinti megbízható módszert, amely a méhkaptárak számának meghatározására szolgál minden év szeptember 1. és december 31. között, úgy kell-e értelmezni, hogy a méhcsaládok számát a támogatást kérőnek kell bejelentenie, és ha igen, ez megbízható módszer-e?

2) Ha a 2015/1366 felhatalmazáson alapuló rendelet 2. cikke szerint a méhkaptárak számát – ami a méhészeti támogatások alapja – minden év szeptember 1. és december 31. között kell meghatározni a méhek élettani jellemzői miatt, e rendelkezés értelmezhető-e úgy, hogy a tagállamok eltérhetnek ettől?

3) Ha igen, megállapíthat-e a tagállami szabály januárban visszamenőleg a méhcsaládok számának előírásában rendelkezést?

4) Az, hogy a 2017–2019 közötti méhészeti programok között a tagállamok által 2013-ban a 2014–2016. évi programokkal kapcsolatban bejelentett méhkaptárak száma alapján kell elosztani az uniós forrásokat, értelmezhető-e úgy, hogy a 2016. december 31. napján lezárult időszakot követően, amely a 2017-es támogatások elosztásának alapjául szolgál, a támogatás elosztásához szükséges méhkaptárak számát másképp is elő lehet írni?

5) Értelmezhető-e úgy a hivatkozott EU-rendelet, hogy megengedi olyan tagállami jogszabály megalkotását, amely a de minimis támogatás folyósításához olyan feltételt szab, amely az uniós joggal összhangban nem áll? Az EU által meghatározott támogatásnak gyakorlatilag is alkalmasnak kell lennie arra, hogy a méhészeti tevékenység folytatását elősegítse?

21. A Conseil d'état (Belgium) által 2018. október 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-632/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről szóló, 2013. május 21-i 549/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 2.22, 2.23, 2.27, 2.28 és 20.33 pontját, hogy valamely kormányzati ellenőrzés alá helyezett külön gazdasági egységet nem piaci jellegűnek kell tekinteni, és ezért a kormányzati szektorba kell besorolni, amennyiben a captive finanszírozók jellemzőivel rendelkezik, anélkül, hogy a kockázatnak való kitettségére vonatkozó kritériumot vizsgálni kellene?

2) Valamely kormányzati ellenőrzés alatt működő egységet a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről szóló, 2013. május 21-i 549/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 2.21–2.23, 2.27 és 2.28 pontja alapján captive finanszírozónak lehet-e minősíteni:

a) azzal az indokkal, hogy tevékenységének ezen kormányzati szerv általi szabályozása megfosztja az eszközei feletti rendelkezés jogától, jöllehet meghagyja számára az általa nyújtott jelzáloghitelek odaítéléséről, futamidejéről, összegéről és egyes feltételeiről való döntési jogosultságot, ugyanakkor ezek egyéb feltételeit, így az alkalmazott kamatlábat is meghatározza

b) azzal az indokkal, hogy az általa felvett kölcsönökhöz ezen kormányzati szerv által nyújtott garanciavállalás megfosztja a kötelezettségei feletti rendelkezés jogától, anélkül hogy az ilyen garanciavállalás célját és hatásait a jelen ügy vonatkozásában és a mögöttes gazdasági gyakorlatra tekintettel megvizsgálják?

22. A cour d'appel de Mons (Belgium) által 2018. október 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-640/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A meghatározott jogi formájú társaságok éves beszámolójáról szóló, 1978. július 25-i 78/660/EGK negyedik tanácsi irányelv 2. cikkének (3) bekezdésében hivatkozott megbízható és valós kép elve lehetővé teszi-e, hogy amennyiben egy részvénytársaság pénzügyi eszközt vásárol, a fent hivatkozott irányelv 32. cikkében szereplő értékelési elvekre figyelemmel az egy évnél későbbi időpontban fizetendő, kamatokkal nem járó követeléshez kapcsolódó leszámítolást szerepeltessék az eredménykimutatásban, az eszköz beszerzési árát pedig az említett leszámítolás levonásával megjelenítsék a mérleg eszközoldalán?

2) Úgy kell-e értelmezni [az EGK-]Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja [jelenleg az EUMSZ 50. cikk (2) bekezdésének g) pontja] alapján meghatározott jogi formájú társaságok éves beszámolójáról szóló, 1978. július 25-i 78/660 negyedik tanácsi irányelv 2. cikke (5) bekezdése alkalmazásának feltételét képező és ezen irányelv (egy másik) rendelkezésének alkalmazásától való eltérést engedő „kivételes eset” fogalmát, hogy e rendelkezés csak abban az esetben alkalmazható, ha

megállapítást nyert, hogy a megbízható és valós kép elvének tiszteletben tartása ezen irányelv rendelkezéseinek a tiszteletben tartásával, adott esetben az említett irányelv 2. cikke (4) bekezdésének megfelelően a mellékletekben szereplő további információkkal kiegészítve, nem érhető el?

3) Elsőbbségi alkalmazást kell-e biztosítani a fent hivatkozott irányelv 2. cikke (4) bekezdésének oly módon, hogy csak kivételesen, abban az esetben lehet alkalmazni az irányelv rendelkezésének alkalmazásától való eltérés 2. cikk (5) bekezdésében biztosított lehetőségét, ha további információk nem teszik lehetővé az említett irányelv 2. cikkének (3) bekezdésében szereplő megbízható és valós kép elvének alkalmazását?

23. A cour d'appel de Paris (Franciaország) által 2018. október 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-649/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A Bíróság adjon választ arra a kérdésre, hogy az európai jogi szabályozás, nevezetesen

— az EUMSZ 34. cikk,

— az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i (módosított) 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 85c. cikkének rendelkezései,

— az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásoknak az elektronikus kereskedelemmel kapcsolatos egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének belső piaci klauzulája

alapján valamely uniós tagállam a területén előírhatja-e, hogy azok a gyógyszerészek, akik másik tagállam állampolgárai, kötelesek betartani:

— a (francia) code de la santé publique (a közegészségügyről szóló törvénykönyv) R 4235–22. cikkének jelenlegi változata értelmében az ügyfélkör szakmai méltósággal ellentétesnek tekintett eljárásokkal és eszközökkel történő megkeresésére vonatkozó tilalomra;

— a (francia) code de la santé publique (a közegészségügyről szóló törvénykönyv) R 4235–64. cikkének jelenlegi változata értelmében a betegek túlzott gyógyszerfogyasztásra történő buzdításának tilalmára;

— a 2016. november 28-i (francia) szociális és egészségügyi miniszteri rendelet jelenlegi változata értelmében a tagállam hatósága által meghatározott, gyógyszerek kiadására vonatkozó helyes gyakorlatok betartására irányuló kötelezettségre, így többek között az egészségügyi állapotról szóló kérdőívnek az online gyógyszerrendelés folyamatába történő beillesztésével kapcsolatos kötelezettségre és a fizetett reklámszolgáltatás tilalmára

vonatkozó különös szabályokat?

24. A Tribunalul București (Románia) által 2018. október 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-648/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e az EUMSZ 35. cikkel a Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 23. cikke bekezdésének, valamint 28. cikke c) pontjának olyan értelmezése, amelynek alapján a romániai villamosenergia-termelők kizárólag a versenyalapú központosított román piac útján kötelesek az előállított villamos energia teljes mennyiségét értékesítésre kínálni, mivel létezik ugyan az energia kivitelének lehetősége, de arra nem közvetlenül, hanem kereskedő társaságon keresztül kerülhet sor?

25. Az Administrativen sad Haskovo (Bulgária) által 2018. október 18-án benyújtott

előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-652/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a Közösség területére belépő, illetve a Közösség területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről szóló, 2005. október 26-i 1889/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 9. cikkének bekezdését, illetve az Alapjogi Charta 49. cikkének bekezdését, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, mint a Valuten Zakon (valutatörvény) 20. cikkének (1) bekezdése, amely a rendelet 3. cikke szerinti nyilatkozattételi kötelezettség megsértése esetére a Valuten Zakon 18. cikkének (1) bekezdése szerinti, 1 000 BGN-től 3 000 BGN-ig terjedő bírsággal együtt a be nem jelentett készpénz teljes elkobzását írja elő, függetlenül annak származásától és rendeltetésétől?

26. Az Administrativen sad Varna (Bulgária) által 2018. október 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-655/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az Unió Vámkódex létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 242. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontját, hogy a vámraktározási eljárás alá vont áruk jogtalan eltulajdonítása az alapügy konkrét körülményei között a vámraktározási eljárás alóli kivonásnak minősül, amely vámjogi szabálysértés miatt pénzügyi szankciónak az engedéllyessel szembeni alkalmazásához vezet?

2) Az Unió Vámkódex létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 42. cikkének (1) és (2) bekezdése szerinti igazgatási szankciónak megfelelő jelleggel bír-e a vámszabálysértés – a jelen ügyben: kivonás a vámraktározási eljárás alól – tárgyát képező áruk ellenértéke megfizetésének elrendelése, és megengedhető-e az ilyen fizetési kötelezettséget szabályozó nemzeti rendelkezés a pénzügyi szankció alkalmazása mellett? Megfelel-e e szabályozás az uniós vámjogszabályok betartásának elmulasztásáért kiszabott szankciók hatékonyságának, arányosságának és visszatartó erejének a rendelet 42. cikke (1) bekezdésének második mondatában foglalt feltételének?

27. A Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD) (Portugália) által 2018. október 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-661/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e a semlegesség, a hatékony érvényesülés, az egyenértékűség és az arányosság elvével a CIVA (héatörvénykönyv) 98. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése, amely e rendelkezés alkalmazását kizárja a már elvégzett levonások módosítása vagy kiigazítása tekintetében?

2) Ellentétes-e az említett elvekkel a CIVA 23. cikke (1) bekezdésének b) pontjához és (6) bekezdéséhez hasonló szabályozás azon értelmezésben, miszerint az az adóalany, amely a vegyes használatú termékek és szolgáltatások után felszámított adó levonásához való jog gyakorlása során a levonási hányad szerinti módszert vagy a felosztási kritériumot választotta a számításhoz, és a levonás szerinti évre vonatkozó végleges értékek alapján kiigazításokat végzett a szóban forgó rendelkezés (6) bekezdése szerint, visszamenőleges hatállyal nem módosíthatja az említett elemeket a hivatkozott szabály alapján már kiigazított eredeti levonás újraszámításával olyan tevékenységre vonatkozó háa visszamenőleges hatályú megállapítása keretében, amely eredetileg héamentesnek minősült?

28. A Conseil d'État (Franciaország) által 2018. október 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-662/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2009. október 19-i irányelv 8. cikkének rendelkezéseit, hogy azok akadályát képezik annak, hogy a csere során megszerzett értékpapírok átruházásából származó tőkenyereség és a halasztott tőkenyereség az adóalapra és az adómértékre vonatkozó eltérő szabályok alapján kerüljön megadóztatásra?

2) Ugyanezen rendelkezéseket közelebbről úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes, hogy az értékpapírok tartása időtartamának a figyelembevételére szolgáló adóalap-csökkentést a halasztott tőkenyereségre nem kell alkalmazni, tekintettel arra, hogy az adóalapra vonatkozó ezen szabályt e tőkenyereség keletkezésének időpontjában nem kellett alkalmazni, míg az átruházásból származó tőkenyereségre az átruházás időpontjára, nem pedig a csereügylet tárgyát képező értékpapírok megszerzésének időpontjára tekintettel alkalmazni kell?

29. Az Aix-En-Provence (Franciaország) által 2018. október 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-663/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Az EUMSZ 28., az EUMSZ 29., az EUMSZ 30. és az EUMSZ 32. cikk, az 1307/2013/EU és az 1308/2013/EU rendelet, valamint az áruk szabad mozgása elvének értelmezésére vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordul a Bírósághoz, e bíróság elé terjesztve azon kérdést, hogy e szövegeket úgy kell-e értelmezni, hogy az 1990. augusztus 22-i rendelettel megállapított eltérő rendelkezések, mivel a rostokra és a magokra korlátozzák a kender termesztését, feldolgozását és forgalmazását, a közösségi joggal összeegyeztethetetlen korlátozást állapítanak meg.

30. A Conseil d'État (Franciaország) által 2018. október 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-672/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A 2009. október 19-i irányelv 8. cikkének rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy azok akadályát képezik annak, hogy a csere során megszerzett értékpapírok átruházásából származó tőkenyereség és a halasztott tőkenyereség az adóalapra vonatkozó eltérő szabályok alapján és eltérő adómérték szerint kerüljön megadóztatásra?

2) Ugyanezen rendelkezéseket közelebbről úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes, hogy az értékpapírok tartása időtartamának a figyelembevételére szolgáló adóalap-csökkentést a halasztott tőkenyereségre nem kell alkalmazni, tekintettel arra, hogy az adóalapra vonatkozó ezen szabályt e tőkenyereség keletkezésének időpontjában nem kellett alkalmazni, az átruházásból származó tőkenyereségre viszont az átruházás időpontjának, nem pedig a csereügylet tárgyát képező értékpapírok megszerzése időpontjának a figyelembevételével alkalmazni kell?

31. A First-tier Tribunal (Tax Chamber) (Egyesült Királyság) által 2018. november 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-677/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A CCC és/vagy az Európai Bizottság nyilvánvalóan hibát vétett-e akkor, amikor a protézistartó melltartókat:

a) az Európai Unió Kombinált Nomenklatúrájának 62. árucsoportjába, a – konkrétan a „Melltartókat” tartalmazó – 6212 vámtarifaszám és a 6212 10 90 KN-kód alá sorolta be

ahelyett, hogy

b) a KN 90. árucsoportjához tartozó 2. megjegyzés b) pontjának értelmében vett műestrész-tartozékokként a 90. árucsoportba, a 9021 vámtarifaszám és a 9021 10 10 KN-kód szám alá sorolta volna be?

2. A bizottsági végrehajtási rendelet jogellenesen leszűkíti-e a műestrész-tartozékok 9021 vámtarifaszám alá és a KN 90. árucsoportjához tartozó 2. megjegyzésének b) pontja alapján történő besorolásának alkalmazási körét, ezáltal az Európai Bizottság túlterjeszkedik-e a hatáskörén?

3. A bizottsági végrehajtási rendelet sérti-e az Európai Unióról Szerződés 4. cikke (3) bekezdésében rögzített lojális együttműködés elvét, amennyiben:

a) az Európai Bizottságnak figyelembe kell vennie a nemzeti bíróságok határozatait, azonban a Vámkódex és a KN egységes (és helyes) alkalmazását is elő kell segítenie;

b) a United Kingdom Supreme Court (az Egyesült Királyság legfelsőbb bírósága) egyhangúlag azt a határozatot hozta, hogy a protézistartó melltartók KN 90. árucsoportjába, a 9021 vámtarifaszám alá történő besorolása helyes; valamint

c) a Supreme Court (legfelsőbb bíróság) határozatát – a Supreme Court (legfelsőbb bíróság) indoklásának összefoglalásával együtt – az Európai Bizottság rendelkezésére bocsátották, és azt a Bizottság az EU összes tagállamának továbbította?

32. A Dioikitiko Protodikeio Patron (Görögország) által 2018. november 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-689/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: görög

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 28–30. cikkeinek rendelkezései értelmében vett, az Európai Unió tagállamai közötti vámmal azonos hatású díjnak minősül-e a 4111/2013. sz. törvény 44. cikke (1) bekezdésének a 2013-as adóévben (2012-ben) hatályos b) pontja, amely szerint mentesülnek a luxusadó alól azon (1 929 köbcentiméteres vagy azt meghaladó hengerűrtartalmú) személygépkocsik tulajdonosai vagy üzemeltetői, amelyek a görögországi első forgalomba helyezésük évétől számítva, nem pedig az Európai Unió valamely másik tagállamában történt esetleges korábbi (első) forgalomba helyezésük évétől számítva idősebbek tíz évnél?

2) Az előző kérdésre adandó nemleges válasz esetén az EUMSZ 110. cikk értelmében vett, az Európai Unió más tagállamaiból behozott termékekre kivetett, a hasonló jellegű hazai termékekre kivetett adónál magasabb (közvetett) belső adónak minősül-e a hivatkozott rendelkezés?

33. A First-tier Tribunal (Tax Chamber) (Egyesült Királyság) által 2018. november 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-703/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Amennyiben a vevő a) az eladóval a termékek megvásárlása céljából és b) harmadik fél szállítócéggel (a továbbiakban: szállító cég) a feladásra és szállításra szerződést köt, úgy kell-e tekinteni, hogy a termékeket arról a helyről értékesítik, ahol a feladás pillanatában vannak, vagy ahol az ügyfélhez történő fuvarozásuk megkezdődik, és így a (33. cikk (1) helyett) mindig a 32. cikket kell alkalmazni?

2) Amennyiben az első kérdésre nemleges választ kell adni, a termékeket „az eladó által vagy megbízásából” fuvarozzák-e, ha a vevő a szállító céggel köt szerződést, és a következő feltételek egyike teljesül, és ha igen, melyek az ilyen feltételek, illetve melyik az:

- a) A vevő számára a szállítócég igénybevételelétől eltérő választási lehetőség a gyakorlatban nem áll rendelkezésre.
- b) A vevő a szállítócéggel nem, hanem kizárólag az eladóval áll kapcsolatban.
- c) Az eladó és a szállítócég a vevő közreműködése nélkül állapotnak meg a szállítócég által felszámítandó díjról.
- d) Az eladó a szállítási díjat a termékek árából adott kedvezmény révén írja jóvá a vevő számára.
- e) Az eladó a szállítási díjat beszedi a vevőtől és azt a harmadik fél szállító cég részére továbbítja.
- f) A termékek tulajdonjoga vevőre történő átszállásának időpontját rögzítő szerződési feltételeknek kereskedelmi szempontból nincs értelme, azonban ez a gyakorlatban nem számít, mivel az eladó a termékeket a szállítás során érő minden kárt megtéríti a vevő részére.
- g) Ami a szállítási díjat illeti, amennyiben az eredeti szállítással összefüggésben probléma merül fel:
 - i) az eladó a vevővel kötött szerződése alapján köteles a vevő által már kifizetett díjat visszatéríteni;
 - ii) az eladó a vevővel kötött szerződése alapján nem köteles ezeket a díjakat visszatéríteni, de a gyakorlatban azokat visszatéríti;
 - iii) (a szállítócég helyett) mindkét esetben az eladó viseli az említett visszatérítések költségeit; és/vagy
 - iv) az eladó a vevővel kötött szerződése alapján köteles mind a cseretermékek rendelkezésre bocsátásának költségét, mind pedig az ahhoz kapcsolódó szállítási költséget megfizetni; vagy
 - v) az eladó a vevővel kötött szerződése alapján a cseretermékek rendelkezésre bocsátásának költségét köteles, azonban e termékek szállításának költségét nem köteles megfizetni, de a gyakorlatban ez utóbbi költséget is megfizeti?

3) Amennyiben a második kérdésre nemleges választ kell adni, a szállítócég az eladó javára jár-e el, ha a fenti feltételek közül egynél több teljesül? Amennyiben erre a kérdésre igenlő választ kell adni, mely tényezőket kell figyelembe venni, és az egyes tényezőknek mekkora jelentőséget kell tulajdonítani?

4) Amennyiben a második vagy a harmadik kérdésre igenlő választ kell adni, a szállítócég az eladó javára jár-e el, ha az eladó a termékek fuvarozásában vagy feladásában közvetlenül vagy közvetve közreműködik, ahogyan az a 2017/2455 irányelv alapján 2021-től történni fog? Másképpen megfogalmazva, a 2017/2455 irányelv által bevezetett változások a 33. cikk jelenlegi változata jelentésének pusztán egyértelműbb kifejezését szolgálják-e?

34. A Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Belgium) által 2018. november 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-706/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e a 2003/86/EK irányelvvel – a 3. cikk (5) bekezdésére és az irányelvnek a családegyesítési jog gyakorlása feltételeinek meghatározására irányuló céljára tekintettel – az olyan nemzeti szabályozás, amelynek alapján az említett irányelv 5. cikkének (4) bekezdését úgy értelmezik, hogy a nemzeti hatóságok kötelesek az érintett számára hivatalból megadni a tartózkodási engedélyt, ha nem születik határozat az előírt határidőn belül, és erre annak előzetes megállapítása nélkül kerül sor, hogy az érintett ténylegesen teljesíti-e a Belgiumban az uniós joggal összhangban való tartózkodás feltételeit?

35. A Verwaltungsgericht Stuttgart (Németország) által 2018. november 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-654/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az 1013/2006/EK rendelet 3. cikkének (2) bekezdését, amely szerint az alábbi hasznosításra szánt hulladékok szállítására a 18. cikkben meghatározott általános információs követelmények vonatkoznak, ha a szállított hulladék mennyisége meghaladja a 20 kg-ot:

- a) a III. vagy IIIB. mellékletben felsorolt hulladék;
- b) azok a hulladékkeverékek, amelyeket a III. mellékletben nem egy kód alá soroltak be, és két vagy több, a III. mellékletbe sorolt hulladék keverékei, feltéve hogy e keverékek összetétele nem akadályozza a környezetvédelmi szempontból megfelelő módon történő hasznosításukat, és feltéve hogy ezeket a keverékeket a IIIA. melléklet felsorolja, az 58. cikkel összhangban; hogy a papír, papírlemez és papíráru hulladékokból származó hulladékkeverékek, amelyek úgy vannak összeállítva, hogy a hulladék összetevők – minden esetben önmagukban vizsgálva – a Bázeli Egyezmény IX. melléklete B3020 bejegyzése első három francia bekezdésének a hatálya alá tartoznak, és ezenkívül legfeljebb 10 % hibás összetevőt mutatnak, a B3020 bázeli kód, és ily módon a 18. cikk szerinti általános tájékoztatási követelmények, és nem a 4. cikk szerinti bejelentési kötelezettség hatálya alá tartoznak?

Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

2) Úgy kell-e értelmezni az 1013/2006/EK rendelet 3. cikkének (2) bekezdését, amely szerint az alábbi hasznosításra szánt hulladékok szállítására a 18. cikkben meghatározott általános információs követelmények vonatkoznak, ha a szállított hulladék mennyisége meghaladja a 20 kg-ot:

- a) a III. vagy IIIB. mellékletben felsorolt hulladék;
- b) azok a hulladékkeverékek, amelyeket a III. mellékletben nem egy kód alá soroltak be, és két vagy több, a III. mellékletbe sorolt hulladék keverékei, feltéve hogy e keverékek összetétele nem akadályozza a környezetvédelmi szempontból megfelelő módon történő hasznosításukat, és feltéve hogy ezeket a keverékeket a IIIA. melléklet felsorolja, az 58. cikkel összhangban; hogy a papír, papírlemez és papíráru hulladékokból származó hulladékkeverékek, amelyek úgy vannak összeállítva, hogy a hulladék összetevők – minden esetben önmagukban vizsgálva – a Bázeli Egyezmény IX. melléklete B3020 bejegyzése első három francia bekezdésének a hatálya alá tartoznak, és ezenkívül legfeljebb 10 % hibás összetevőt mutatnak, nem sorolhatók a IIIA. melléklet 3. pontjának g) alpontjához, és ily módon nem a 18. cikk szerinti általános tájékoztatási követelmények, hanem a 4. cikk szerinti bejelentési kötelezettség hatálya alá tartoznak?

36. A Cour de cassation (Franciaország) által 2018. november 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-724/18. és C-727/18. sz. ügyek)¹

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Figyelemmel a 2006. december 12-i 2006/123/EK irányelv tárgyának és hatályának az irányelv 1. és 2. cikke szerinti meghatározására, alkalmazni kell-e ezen irányelvet a magánlakás céljára szolgáló, a bérbeadó állandó lakóhelyének nem minősülő, valamely bútorozott helyiség ismételt és rövid tartamú, akár nem üzletszerű, olyan átmenetileg tartózkodó vendégek számára történő visszatérő bérbeadására, akik azt nem választják állandó lakóhelyül, különös tekintettel a szolgáltató és a szolgáltatás fogalmára?

2) Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén, az építési és lakásügyi törvénykönyv L. 631-7. cikkében foglalthoz hasonló nemzeti szabályozás a fent említett tevékenység engedélyezési

¹ A megjelölt ügyekben feltett kérdések szó szerint megegyeznek.

rendszerének minősül-e a 2006. december 12-i 2006/123/EK irányelv 9–13. cikke értelmében, vagy csak a 14. és 15. cikk rendelkezéseinek hatálya alá tartozó követelménynek tekinthető?

Abban az esetben, ha a 2006. december 12-i 2006/123/EK irányelv 9–13. cikke alkalmazandó:

3) Ezen irányelv 9. cikkének b) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a bérbeadásra szánt lakások hiánya elleni küzdelem célkitűzése olyan közérdekű kényszerítő indoknak minősül, amely alátámaszthatja, hogy bizonyos földrajzi övezetekben a nemzeti szabályozás engedélyhez köti a magánlakás céljára szolgáló valamely bútorozott helyiség ismételt és rövid tartamú bérbeadását olyan átmenetileg tartózkodó vendégek számára, akik azt nem választják állandó lakóhelyül?

4) Igenlő válasz esetén, az ilyen intézkedés arányos-e a kitűzött céllal?

5) Az irányelv 10. cikke (2) bekezdésének d) és e) pontjával ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amely a magánlakás céljára szolgáló valamely bútorozott helyiség „ismételt” és „rövid tartamú”, olyan átmenetileg tartózkodó vendégek számára történő bérbeadását, akik azt nem választják állandó lakóhelyül, engedélytől teszi függővé?

6) Az irányelv 10. cikke (2) bekezdésének d)-g) pontjával ellentétes-e az olyan engedélyezési rendszer, amely előírja, hogy az engedély kiadásának feltételeit az önkormányzati képviselő-testület döntése határozza meg a társadalmi sokféleség céljának szempontjából, különösen a lakóhelyiségek piaca jellegzetességeinek és a lakáshiány romlásának elkerülése függvényében?

Munkaügyi ügyszak

4. A Giudice di pace di L'Aquila (Olaszország) által 2018. október 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-618/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió Bíróságának [a 2003. szeptember 30-i Köbler ítéletben, C-224/01, EU:C:2003:513; a 2006. június 1-jei Traghetti del Mediterraneo ítéletben, C-173/03, EU:C:2006:391; a 2011. november 24-i Bizottság kontra Olaszország ítéletben, C-379/10, EU:C:2011:775] foglalt, az olasz államnak a közösségi szabályozás végső fokon eljáró bíróság általi nyilvánvaló megsértéséért fennálló felelősséggel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatának tükrében – az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikkével összefüggésben értelmezett – hatályos uniós jogok az uniós jog elsőbbségére, a jogbiztonságra, a jogos bizalom védelmére, az eljárási fegyveregyenlőségre, a hatékony bírói jogvédelemre, a független bírósághoz való jogra és nagyobb általánosságban a méltányos eljáráshoz való jogra vonatkozó, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében meghatározott általános elveit, hogy az említett rendelkezésekkel és a Bíróság hivatkozott ítélkezési gyakorlatával ellentétes az, ha a tagállam – az alapügyben foglaltakhoz hasonlóan – saját maga vagy a közigazgatási szerveinek előnyben részesítése érdekében az Európai Unió Bírósága említett határozatai érvényesítésének hivatalosan kinyilvánított céljából a 18/2015. sz. törvény által bevezetethez hasonló szabályozást fogad el, miközben az valójában e határozatok joghatásainak megszüntetésére és a nemzeti bíróság eljárásának feltételekhez kötésére irányul, és amely a legge 13 aprile 1988, n.117, sulla responsabilità civile dei magistrati (a bírák polgári jogi felelősségéről szóló, 1988. április 13-i 117. sz. törvény) 2. cikke (3) és (3-bis) bekezdésének új szövegébe „a jogszabályok, valamint az uniós jog nyilvánvaló megsértése esetén” bevezeti a szándékos vagy súlyos kötelezettségszegésért való felelősség fogalmát? Az ilyen belső szabályozás következtében ugyanis a szóban forgó ügyben foglaltakhoz hasonlóan a nemzeti bíróságnak választania kell – ami egyébként minden esetben az állammal szembeni polgári jogi és fegyelmi felelősséggel jár olyan ügyekben, amelyekben a közigazgatási szerv félként vesz részt –, hogy a belső szabályozást sértse-e meg, és annak mellőzésével az Európai Unió jogát a Bíróság által követett értelmezésnek megfelelően alkalmazza, vagy inkább az uniós jogot sértse meg azáltal, hogy – a Bíróságnak [a 2012. március 1-jei O'Brien ítéletben, C-393/10, EU:C:2012:110; a 2017. november 29-i King ítéletben, C-214/16, EU:C:2017:914] foglalt ítélkezési gyakorlatában követett értelmezés szerint – a hatékony védelem elismerésével és a 2003/88 irányelv 1. cikkének (3) bekezdésével és 7. cikkével, valamint az 1999/70 irányelvvel végrehajtott, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodás 2.

és 4. szakaszával és az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdésével ellentétes belső szabályozást alkalmazza?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén – tekintettel a Corte costituzionale (alkotmánybíróság, Olaszország) által a [Bíróság 2010. december 5-i M. A. S. és M. B. ítéletét, C-42/17, EU:C:2017:936] követően az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdése és 47. cikke, az EUMSZ 267. cikk és az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikke tükrében a 2017. december 14-i 269/2017. sz. [ítéletében] képviselt álláspontra – a Bíróságnak az 1988. április 13-i 117. sz. törvény 2. cikkének (3) és (3-bis) bekezdése, valamint az uniós jog közötti ellentét megállapítására vonatkozó, a jelen előzetes döntéshozatali eljárásban meghozandó határozata – olyan alapeljárás keretében, amelyben az alperes közigazgatási szerv – egyenértékűnek tekinthető-e valamely, közvetlen hatállyal bíró és a nemzeti bíróság által közvetlenül alkalmazandó uniós jogi rendelkezéssel, lehetővé téve az azzal ellentétes nemzeti rendelkezés alkalmazásának mellőzését?

3) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén, a rendes vagy „hivatásos” bíró az 1999/70 irányelvvel végrehajtott, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodás 4. szakaszának alkalmazásában a határozott időre alkalmazott, a rendes bíróval egyező szolgálati idővel rendelkező „Giudice di Pace” (békebíró) munkavállalóval egyenértékű munkavállalónak minősül-e, ha az ellátott igazságszolgáltatási feladatok azonosak, de az e feladatok ellátása céljából lefolytatandó pályázati eljárás a rendes bírák (végzettség és vizsgák alapján állandó foglalkoztatás oly módon, hogy a határozatlan időtartamra szóló jogviszony lényegében nem szüntethető meg, a hivatali köteleességszegés nem túl gyakori súlyos eseteit kivéve) és a békebírók (végzettség alapján határozott időtartamra szóló foglalkoztatás, amely a Consiglio superiore della magistratura [legfelsőbb igazságügyi tanács, Olaszország] által időszakosan adott kedvező értékelés eredményeként mérlegelési jogkörben újítható meg, és amely a tiszteletbeli bíró tevékenységének kedvezőtlen értékelése esetén azonnal megszüntethető) esetében eltérő?

5. A Giudice di pace di Bologna (Olaszország) által 2018. október 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-658/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A békebíró – mint kérdést előterjesztő bíróság – az EUMSZ 267. cikk értelmében vett előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére hatáskörrel rendelkező rendes európai bíróság fogalmába tartozik-e akkor is, ha a belső jogrend a békebíró számára annak határozott idejű munkaviszonya miatt – a rendes európai bíróság függetlenségének és pártatlanságának a Bíróság által a Wilson ítéletben (EU:C:2006:587, 47–53. pont), az Associação Sindical dos Juizes Portugueses ítéletben (EU:C:2018:117, 32. és 41–45. pont), a Minister for Justice and Equality ítéletben (EU:C:2018:586, 50–54. pont) megjelölt garanciáit sértő módon – annak ellenére nem biztosít a hivatásos bírókéval egyenértékű munkavégzési feltételeket, hogy a nemzeti bírósági rendszerbe történő beillesztése révén a hivatásos bírákéval megegyező igazságszolgáltatási feladatokat lát el?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén a békebíró szolgálati tevékenysége a „határozott időre alkalmazott munkavállalónak” – a Bíróság O’Brien ítéletben (EU:C:2012:110) és King ítéletben (EU:C:2017:914) foglalt ítélkezési gyakorlatában követett értelmezés szerint – a 2003/88 irányelv 1. cikke (3) bekezdésének és 7. cikkének, az 1999/70 irányelvvel végrehajtott, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodás 2. szakaszának az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikke (2) bekezdésével összhangban történő értelmezése szerinti fogalmába tartozik-e, és az e kérdésre adott igenlő válasz esetén, a rendes vagy hivatásos bíró az 1999/70 irányelvvel végrehajtott, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodás 4. szakaszának alkalmazásában a határozott időre alkalmazott „Giudice di Pace” (békebíró) munkavállalóval egyenértékű, határozatlan időre foglalkoztatott munkavállalónak minősül-e?

3) Európai Unió Bíróságának a Köbler ítéletben (EU:C:2003:513), a Traghetti del Mediterraneo ítéletben (EU:C:2006:391) és a Bizottság kontra Olasz Köztársaság ítéletben (EU:C:2011:775) foglalt, az olasz állam által a közösségi szabályozásnak a végső fokon eljáró bíróság általi nyilvánvaló

megsértéséért viselt felelősséggel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatának tükrében – az Európai Unió Alapjogi Chartájának az Európai Unió működéséről szóló Szerződés 267. cikkével összefüggésben értelmezett 47. cikkével a legke 13 aprile 1988, n.117, sulla responsabilità civile dei magistrati (a bírák polgári jogi felelősségéről szóló, 1988. április 13-i 117. sz. törvény) 2. cikkének 3. és 3-bis. bekezdése, amely „a jogszabályok, valamint az uniós jog nyilvánvaló megsértése esetén” a szándékos vagy súlyos kötelezettségszegésért való bírói felelősségről rendelkezik, és amelynek következtében a szóban forgó ügyben foglaltakhoz hasonlóan a nemzeti bíróságnak választania kell – ami egyébként minden esetben az állammal szembeni polgári jogi és fegyelmi felelősséggel jár olyan ügyekben, amelyekben a közigazgatási szerv a fél szerepét tölti be, különösen akkor, ha az ügyben eljáró bíróság határozott időtartamra foglalkoztatott, jogi, gazdasági és társadalombiztosítási szempontból tényleges védelemben nem részesülő békebíró –, hogy a belső szabályozást sértse-e meg, és azt mellőzve az uniós jogot a Bíróság által követett értelmezésnek megfelelően alkalmazza, vagy inkább az uniós jogot sértse meg azáltal, hogy a védelem elismerésével és a 2003/88 irányelv 1. cikkének (3) bekezdésével és 7. cikkével, valamint az 1999/70 irányelvvel végrehajtott, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodás 2. és 4. szakaszával és az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdésével ellentétes belső szabályozást alkalmazza?

4) Az Európai Unióról szóló Szerződésnek az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett 2. cikkének, 4. cikke (2) és (3) bekezdésének, 6. cikke (1) bekezdésének, 9. cikkének, 10. cikke (1) bekezdésének, 17. cikke (1) bekezdésének értelmében az Európai Uniónak az EUMSZ 340. cikk második bekezdése szerinti szerződésen kívüli felelősségének megállapítása iránti keresetet megalapozó, súlyos jogsértésnek minősül-e az Európai Bizottság azon magatartása, hogy nem indít kötelezettségszegési eljárást, vagy az uniós jog valamely állam általi megsértése miatt a kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet nem terjeszti a Bíróság [omissis] elé a jelen ügy tényállásához hasonló, alábbi helyzetekben:

— a Bizottság – az olasz hatóságokhoz 2016. június 10-én érkezett DG EMPL/B2/DA-MAT/sk (2016) közleménnyel – 2016 júniusában kötelezettségszegési eljárás közeljövőben történő megindításának előzetes bejelentése mellett eredménytelenül zárta le az EU Pilot 7779/15/EMPL ügyet annak megállapításával, hogy az uniós joggal összeegyeztethetetlenek a tiszteletbeli bírák által végzett szolgáltatást szabályozó nemzeti rendelkezések a határozott időre létrejött munkaszerződések egymást követő visszaélészerű alkalmazását, a rendes vagy hivatásos bírákéhoz viszonyított díjazás egyenlőtlenségét, a szabadság és a szülési szabadság egyenlőtlenségét illetően; az említett kötelezettségszegési eljárás megindítására a mai napig nem került sor;

— a Bizottság a 2016. december 21-i 2016 C(2016) 8600 végleges közleményben egyértelművé tette, hogy mérlegelési jogkörrel rendelkezik a kötelezettségszegési eljárás indítására és annak időpontjára, valamint az ügy Bírósághoz utalására vonatkozóan, amely Bíróság ítélkezési gyakorlatában elismeri, hogy a kötelezettségszegési eljárás kezdeményezésének elvetésére vonatkozó bizottsági határozatok ellen benyújtott egyéni keresetek nem fognak sikerrel járni?

5) Az előző négy kérdésre adott válaszoktól függetlenül az EUMSZ 268. cikk, az EUMSZ 274. cikk és az EUMSZ 340. cikk második bekezdése – az Európai Unióról szóló szerződésnek az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett 2. cikkének, 4. cikke (2) és (3) bekezdésének, 6. cikke (1) bekezdésének, 9. cikkének, 10. cikke (1) bekezdésének, 17. cikke (1) bekezdésének tükrében – értelmezhető-e úgy, hogy az Unió szerződésen kívüli felelősségének megállapítása iránti kereset elbírálására irányuló hatáskör nem vonható el a nemzeti bíróságoktól a jelen ügyben szereplőhöz hasonló olyan tényállás esetén, amelyben megállapítást nyert, hogy a bírák függetlenségének és pártatlanságának elvét garantáló uniós jog belső jogrendben történő alkalmazásának mellőzése egyrésztől abból következik, hogy a Bizottság súlyosan megszegte a Szerződések alkalmazásának öreként rá háruló feladatok és kötelezettségek teljesítését, másrésztől abból, hogy a Bizottság mérlegelési jogkörrel rendelkezik a kötelezettségszegési eljárás indítására és annak időpontjára, valamint az ügy Bírósághoz utalására vonatkozóan, amely Bíróság ítélkezési gyakorlatában elismeri, hogy a kötelezettségszegési eljárás kezdeményezésének elvetésére vonatkozó bizottsági határozatok ellen benyújtott egyéni keresetek nem fognak sikerrel járni, és ezáltal megghiúsítja a Bíróságnak az Unió szerződésen kívüli felelősségével kapcsolatos jogvita elbírálására vonatkozó kizárólagos hatáskörének gyakorlását?

6. A Tribunale Amministrativo Regionale per la Sardegna (Olaszország) által 2018. október 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-670/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Ellentétes-e a hátrányos megkülönböztetés tilalmának a 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 1. és 2. cikke szerinti elvével (a legge 7 agosto 2012, n. 135 [a 2012. augusztus 7-i 135. sz. törvény] által módosításokkal törvénnyé alakított) decreto-legge 6 luglio 2012, n. 95 (2012. július 6 i 95. sz. rendelet törvény) 5. cikkének (9) bekezdésében foglalt rendelkezés (a legge 11 agosto 2014 n. 114 [a 2014. augusztus 11-i 114. sz. törvény] által módosításokkal törvénnyé alakított decreto-legge 24 giugno 2014 n. 90 [2014. június 24-i 90. sz. rendelet törvény] 6. cikke által módosított szövege), amely megtiltja a közigazgatási szervek számára, hogy kutatási és tanácsadási feladatokkal bízzanak meg már nyugállományban lévő munkavállalókat vagy közalkalmazottakat?

7. A Tribunale ordinario di Brescia (Olaszország) által 2018. október 31-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-681/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a 2008. november 19-i 2008/104/EK irányelv 5. cikkének (5) bekezdését, hogy azzal ellentétes a 34/2014. sz. D. L.-lél módosított 276/2003. sz. D.Lgs. alkalmazása, amely

- a) nem ír elő korlátozásokat ugyanazon munkavállalónak az ugyanazon kölcsönvevő vállalkozásnál történő egymást követő kikölcsönzései tekintetében;
- b) a határozott időre történő munkaerő-kölcsönzés igénybevételének jogszerűségét nem teszi az igénybevétel technikai, termelési, szervezeti vagy helyettesítéssel összefüggő okainak megjelölésétől függővé;
- c) nem írja elő a kölcsönvevő vállalkozás termelésből eredő saját szükségletei ideiglenes jellegének követelményét az ilyen jellegű munkaszerződés igénybevétele jogszerűségének feltételeként?

Polgári ügyszak

5. A Tribunale di Genova (Olaszország) által 2018. október 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-641/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni – többek között az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke, az EJEE 6. cikkének (1) bekezdése és a 2009/15/EK irányelv (16) preambulumbekzdése tükrében – a 2000. december 27-i 44/2001/EK rendelet 1. cikkének (1) [bekezdését] és 2. cikkének (1) [bekezdését], hogy azok kizárják, hogy egy utasszállító hajó szerencsétlenségével összefüggésben, halál bekövetkezésével kapcsolatos kártérítésre és személyeknek okozott károk megtérítésére irányuló jogvitával kapcsolatban és a gondatlan magatartásért való felelősségre hivatkozással valamely tagállam bírósága megtagadhassa joghatóságának fennállását, elismerve a joghatóság alóli mentességet az e tagállamban székhellyel rendelkező, besorolási és/vagy minősítési tevékenységet folytató magánjogi szervezetek vagy jogi személyek tekintetében és a Közösségen kívüli állam javára folytatott e besorolási és/vagy minősítési tevékenységre figyelemmel?

6. A Juzgado de lo Mercantil de Gerona (Spanyolország) által 2018. október 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-646/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Az 1215/2012/EU rendelet 26. cikkének (1) bekezdésében említett és szabályozott hallgatólagos alávetésen alapuló joghatósági ok megkövetel-e a jogvita tárgya vagy a felperes székhelye/lakóhelye, és azon bíróság közötti valamiféle objektív kapcsolóelemet, amelynél a keresetet benyújtják?
- 2) Az 1215/2012/EU rendelet 26. cikkének (1) bekezdésében említett és szabályozott hallgatólagos alávetésen alapuló joghatósági ok minden szempontból önálló és valamennyi tagállam tekintetében egységes értelmezést követel-e, és ennél fogva nem függhet a tagállamok belső joghatósági szabályai által felállított korlátozásoktól, amilyen például, érvényességének hiánya olyan eljárásokban, amelyekről alacsony pertárgyértékük miatt egyszerűsített eljárásban kell határozni a spanyol polgári perrendtartás szerint?

7. Az Općinski sud u Novom Zagrebu (Horvátország) által 2018. október 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-657/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: horvát

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Figyelemmel a Bíróság C-484/15. és C-551/15. sz. ügyben hozott ítéletére, összeegyeztethető-e az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésével és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 18. cikkével az olyan nemzeti szabályozás, mint az Ovršni zakon (a végrehajtásról szóló törvény; közzétéve az NN 112/12., 25/13., 93/14., 55/16. és 73/17. számában), és amely a közjegyzők hatáskörébe utalja a követelések hiteles dokumentumokon alapuló és végrehajtási határozat – mint végrehajtható okirat – kiállítás útján történő behajtását, anélkül hogy a végrehajtás alá vont adós kifejezett beleegyezését adta volna?
- 2) Alkalmazható-e a Bíróság 2017. március 9-i Zulfikarpašić ítéletében (C-484/15, EU:C:2017:199) és 2017. március 9-i Pula Parking ítéletében (C-551/15, EU:C:2017:193) adott értelmezés a kérdést előterjesztő bíróság által elbírálandó Povrv-2032/17. sz. ügyben?

8. A cour d'appel de Paris (Franciaország) által 2018. október 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-666/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Az a tény, hogy a szoftverhasználati jog jogosultja nem tartja be a szoftverhasználati szerződés feltételeit (a próbaidőszak meghaladásával, az engedélyezett felhasználók számának vagy olyan más mérték túllépésével, mint a szoftver utasításainak végrehajtásához használható processzorok, vagy a szoftver forráskódjának módosítása révén, amennyiben a használati engedély e jogot az eredeti jogosult számára tartja fenn):

- a számítógépi programok jogi védelméről szóló, 2009. április 23-i 2009/24/EK irányelv 4. cikke által fenntartott, a szoftverhez fűződő szerzői jogok jogosultjának kárára elkövetett (a 2004. április 29-i 2004/48 irányelv értelmében vett) bitorlásnak minősül-e,
- vagy összhangban lehet-e egy olyan különálló jogi rendszerrel, mint az általános jogi szerződéses felelősség rendszere?

9. A Grondwettelijk Hof (Belgium) által 2018. október 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-667/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a „bíróági eljárásnak” a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló, 2009. november 25-i 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 201. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szereplő fogalmát, hogy az a bíróságokról szóló belga törvény 1723/1–1737. cikke értelmében vett bíróságon kívüli és bírósági közvetítői eljárást is magában foglalja?

10. A Cour d’appel de Paris (Franciaország) által 2018. október 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-673/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az eltérő alkalmazásnak a 2012. július 19-i NEURIM ítélet (C-130/11, ECLI:EU:C:2012:489) értelmében vett fogalmát megszorítóan kell-e értelmezni, tehát:

— kizárólag állatgyógyászati alkalmazást követő emberi alkalmazásra kell-e korlátozni,

— vagy a korábbi forgalombahozatali engedélyhez képest valamely új orvosi készítmény értelmében vett új terápiás javallatra kell-e vonatkoznia, vagy olyan gyógyszerre, amelyben a hatóanyag az első forgalombahozatali engedély tárgyát képező gyógyszerben kifejtettől eltérő hatásmechanizmussal működik;

— vagy általánosabban az (EK) 469/2009 rendelet (1) célkitűzéseinek szempontjából, amely egy, valamennyi szóban forgó érdeket – beleértve a közegészségügyi érdekeket is, – figyelembe vevő kiegyensúlyozott rendszer létrehozására irányul, az „új terápiás alkalmazás” fogalmát szigorúbb szempontok alapján kell-e értékelni, mint a találmány szabadalmaztathatóságának értékelésében meghatározó szempontokat;

vagy ellenkezőleg, kiterjesztően kell-e értelmezni, tehát amely nem csupán a különböző terápiás javallatokat és betegségeket foglalja magában, hanem az eltérő megjelenési formát, adagolást és/vagy az alkalmazásuk módját is?

2) A Bíróság 2012. július 19-i NEURIM ítélete (C-130/11, ECLI:EU:C:2012:489) értelmében az erre az alkalmazásra kiterjed az alapszabadalom oltalma magában foglalja-e, hogy az alapszabadalom hatályának meg kell egyeznie a hivatkozott forgalombahozatali engedély hatályával és következésképpen az említett forgalombahozatali engedély terápiás javallatának megfelelő új orvosi alkalmazásra kell-e korlátozódnia?

11. A Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) által 2018. november 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-678/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a 6/2002 rendelet 90. cikkének (1) bekezdését, hogy az az ideiglenes intézkedések– ideértve a biztosítási intézkedéseket is – elrendelésére vonatkozó joghatóságnak az e rendelkezésben megnevezett valamennyi tagállami bíróságra történő, kötelező átruházását írja elő, vagy pedig – részben vagy egészben – a tagállamoknak engedi át annak lehetőségét, hogy az ideiglenes intézkedések elrendelésére vonatkozó hatáskört kizárólag azokra a bíróságokra telepítsék, amelyek a 6/2002 rendelet 80. cikkének (1) bekezdése szerinti (első vagy másodfokú) formatervezésiminta-oltalmi bíróságoknak minősülnek?

12. A Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Egyesült Királyság) által 2018. november 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-687/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Összeegyeztethetők-e a 95/46/EK irányelv 9. 22. és 23. cikkével és az Alapjogi Charta 7., 8. és 47. cikkével azok a nemzeti jogi rendelkezések, mint a Data Protection Act 1998 (1998. évi adatvédelmi törvény, DPA) 32. cikkének (4) és (5) bekezdése, amelyek előírják, hogy ha valamely adatkezelő azt állítja, hogy bármely személyes adatot, amellyel kapcsolatban az adatkezelővel szemben eljárás van folyamatban: i. kizárólag újságírás céljából, vagy irodalmi, illetve művészi célból; és ii. olyan újságírói, irodalmi vagy művészi anyag bármely személy által történő közzététele végett kezel, amelyet az adatkezelő korábban nem tett közzé, az ilyen eljárást, amennyiben még közzé nem tett személyes adatra vonatkozik, mindaddig fel kell függeszteni, amíg a) az Information Commissioner (információügyi biztos, Egyesült Királyság) meg nem állapítja, hogy az i. vagy a ii. pontban szereplő feltételek nem teljesülnek, b) az adatkezelő a kérelmét vissza nem vonja, vagy c) a személyes adatokat közzé nem teszik?

Gazdasági ügyszak

7. A Landgericht Kiel (Németország) által 2018. október 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-639/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A 2002/65/EK irányelv 2. cikkének a) pontja értelmében „szervezett távértékesítés vagy a szolgáltató által működtetett szolgáltatásnyújtó rendszer keretében kötött” szerződés-e az olyan szerződés, amellyel kizárólag a megállapodás szerinti kamatokot módosítják egy fennálló kölcsönszerződés tekintetében (kapcsolódó kamat-megállapodás), amennyiben egy fiókbank ingatlanfinanszírozási kölcsönszerződéseket dologi jogi biztosítékkal csak az üzlethelyiségeiben köt, ugyanakkor fennálló üzleti kapcsolatban a már megkötött kölcsönszerződéseket módosító szerződéseket részben távközlő eszközök kizárólagos használata útján köt?

2) A 2002/65/EK irányelv 2. cikkének a) pontja értelmében vett „pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó szerződésről” van-e szó, amennyiben egy meglévő kölcsönszerződést kizárólag a megállapodás szerinti kamatot illetően módosítanak (kapcsolódó kamat-megállapodás), anélkül, hogy a kölcsön futamidejét meghosszabbítanák, vagy annak összegét megváltoztatnák?

8. A Landesgericht Korneuburg (Ausztria) által 2018. október 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-643/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkének (3) bekezdését, hogy az üzemeltető légi fuvarozó olyan rendkívüli körülményekre is hivatkozhat, amelyek nem az utas által lefoglalt járaton merültek fel, hanem ugyanaznap egy – nem közvetlenül – azt megelőző járaton, egy több, egymást váltó járat keretében az utas által lefoglalt járatokhoz igénybe venni tervezett repülőgépen?

2) Úgy kell-e értelmezni a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkének (3) bekezdését, hogy a „minden észszerű intézkedésnek”, amelyet az üzemeltető légi fuvarozó köteles megtenni ahhoz, hogy

rendkívüli körülmények fennállása esetében elkerülje a rendelet 7. cikke szerint kártalanítás fizetését, kizárólag a „rendkívüli körülmények” (konkrét esetben új [későbbi] Air-Traffic-Control-Slot-oknak [légiforgalom irányítási résidó] az Európa légügyi felügyeletéért felelős EUROCONTROL általi kiosztása) elhárítására kell irányulnia; vagy az is szükséges, hogy az üzemeltető légi fuvarozó maga a járat törlésének vagy jelentős késésének elkerülése érdekében is hozzon észszerű intézkedéseket?

3) Úgy kell-e értelmezni – észszerű intézkedések jelentős késés elkerülése érdekében történő megtételének szükségessége esetében – a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkének (3) bekezdését, hogy a légi fuvarozó, ahhoz, hogy elkerülje a rendelet 7. cikke szerint kártalanítás fizetését, utasok kettő (vagy több) járatból álló repülőút keretében történő fuvarozása esetében kizárólag az általa üzemeltetett, esetleges késéssel fenyegetett járat késésének elkerülése érdekében köteles észszerű intézkedéseket hozni; vagy köteles ezen felül az egyes utasok végső célállomásra történő érkezését érintő jelentős késés elkerülése érdekében (például másik repülőútra történő átfoglalás lehetőségének vizsgálata révén) is észszerű intézkedéseket hozni?

9. A Landgericht Berlin (Németország) által 2018. október 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-660/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (1) 5. cikke (1) bekezdésének c) pontjával összefüggésben értelmezett 7. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy az érintett utasok a légi járat törlése miatt akkor is jogosultak kártalanításra, ha a szállító légiközlekedési vállalkozás nem rendelkezik érvényes üzemeltetési engedéllyel a 261/2004/EK rendelet 2. cikke a) pontjának értelmében, az érvényes üzemeltetési engedély hiánya legalábbis hozzájárult a törléshez, és az utasok a foglalás időpontjában nem bírtak tudomással az üzemeltetési engedély hiányáról?

10. Az Okresní soud v Ostravě (Cseh Köztársaság) által 2018. november 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-679/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: cseh

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e együttesen értelmezni a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. és 23. cikkét, mint amely kizárja az olyan nemzeti szabályt, amely szankcióként kimondja, hogy amennyiben a hitelező nem teljesíti azon kötelezettségét, hogy értékelje a fogyasztó hitelképességét a hitelmegállapodás megkötését megelőzően, ez a hitelmegállapodás semmisségét jelenti és a fogyasztó köteles a tőkét a hitelezőnek a fogyasztó pénzügyi teljesítőképességének megfelelő ütemezéssel visszafizetni, amennyiben e szankció (a hitelmegállapodás semmissége) ugyanakkor csak akkor alkalmazandó, ha arra a fogyasztó hivatkozik (vagyis amennyiben semmisségi kifogást terjeszt elő a megállapodás vonatkozásában) egy hároméves elévülési időn belül?

2. A fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. és 23. cikkeinek együttes értelmezése alapján a nemzeti bíróság köteles-e hivatalból alkalmazni a nemzeti jogszabályban meghatározott azon szankciót, amelyet a hitelezőnek a fogyasztó hitelképességének értékelésére irányuló kötelezettségének elmulasztásához fűz (vagyis abban az esetben is, ha a fogyasztó nem hivatkozik rá az eljárás során)?

11. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2018. november 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-686/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e [a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről szóló] 575/2013/EU rendelet 29. cikkével, a 241/2014/EU felhatalmazáson alapuló rendelet 10. cikkével, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 16. és 17. cikkével – a 2013. október 15-i 1024/2013/EU tanácsi rendelet 6. cikkének (4) bekezdésére is figyelemmel – a legge n. 33/2015-vel (33/2015. sz. törvény) módosításokkal törvénnyé alakított d.l. n. 3/2015 (3/2015. sz. rendelet törvény) 1. cikkével (és jelenleg egyúttal a d.lgs n. 72/2015 [72/2015. sz. törvényerejű rendelet] 1. cikkének a [Testo unico bancario] 28. cikke (2-ter) bekezdésének helyébe lépő és a jelen ügyben nem releváns módosításokkal törvénnyé alakított 3/2015. sz. d.l. 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt szöveget lényegében átvevő (15) bekezdésével) bevezetethez hasonló nemzeti szabályozás, amely az eszközökre vonatkozóan olyan küszöbértéket ír elő, amely felett a hitelszövetkezetnek részvénytársasággá kell átalakulnia, és e küszöbértéket 8 milliárd euró összegben állapítja meg? Ellentétes-e továbbá az említett egységes európai kritériumokkal az a nemzeti szabályozás, amely a hitelszövetkezet részvénytársasággá való átalakulása esetén lehetővé teszi az intézmény részére, hogy akár határozatlan időre elhalassza vagy korlátozza a kilépő tag részvényeinek visszaváltását?

2) Ellentétes-e a belső piaci versenyre és a tőke szabad mozgására vonatkozó EUMSZ 3. cikkel, valamint EUMSZ 63. és azt követő cikkekkal a 33/2015. sz. törvénnyel módosításokkal törvénnyé alakított 3/2015. sz. d.l. 1. cikkével bevezetethez hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely a banki tevékenység szövetkezeti formában történő gyakorlását az eszközökre vonatkozóan előírt korláthoz köti, és arra kötelezi az intézményt, hogy e korlát átlépése esetén alakuljon át részvénytársasággá?

3) Ellentétes-e az állami támogatásokra vonatkozó EUMSZ 107. és azt követő cikkekkal a 33/2015. sz. törvénnyel módosításokkal törvénnyé alakított 3/2015. sz. d.l. 1. cikkével (és jelenleg egyúttal a 72/2015. sz. d.lgs. 1. cikkének a [Testo unico bancario] 28. cikke (2-ter) bekezdésének helyébe lépő és a jelen ügyben nem releváns módosításokkal törvénnyé alakított 3/2015. sz. d.l. 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt szöveget lényegében átvevő (15) bekezdésével) bevezetethez hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely az eszközökre vonatkozóan előírt (8 milliárd euróban megállapított) küszöbérték átlépése esetén előírja a hitelszövetkezet részvénytársasággá való átalakulását, és a kilépő tag részesedésének visszaváltása tekintetében korlátokat állít fel az átalakult bank esetleges felszámolásának elkerülése érdekében?

4) Ellentétes-e a 575/2013/EU rendelet 29. cikkének és a 241/2014/EU felhatalmazáson alapuló rendelet 10. cikkének együttesen értelmezett rendelkezéseivel a 33/2015. sz. törvénnyel módosításokkal törvénnyé alakított 3/2015. sz. d.l. 1. cikkében bevezetethez hasonló, a Corte costituzionale (alkotmánybíróság, Olaszország) 99/2018. sz. ítéletében értelmezett olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a hitelszövetkezet részére, hogy korlátlan időre elhalassza a visszaváltást, és részben vagy egészben korlátozza annak összegét?

5) Amennyiben a Bíróság szerint az ellenérdekű felek által javasolt értelmezés összeegyeztethető az európai szabályozással, az eljáró bíróság annak értékelését kéri a Bíróságtól, hogy európai szinten jogszerűnek tekinthető-e a 241/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 10. cikke az Európai Unió Alapjogi Chartájának 16. és 17. cikke fényében (amely szerint: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen, és azt örökül hagyja. Tulajdonától senkit sem lehet megfosztani, kivéve ha ez közérdekből, a törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel, valamint az ezáltal elszenvedett veszteségekért kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanítás mellett történik. A tulajdon használatát, az általános érdek által szükségessé tett mértékben, törvénnyel lehet szabályozni.”), a Charta 52. cikkének (3) bekezdése alapján (amely szerint: „Amennyiben e Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek az említett

egyezményben szerepelnek. Ez a rendelkezés nem akadályozza meg azt, hogy az Unió joga kiterjedtebb védelmet nyújtson”), az EJEB-nek az EJEE 1. kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlatával kiegészítve?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

2. A Bíróság (nagytanács) 2018. október 24-i ítélete (az Oberster Gerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – XC, YB, ZA (C-234/17. sz. ügy)²

Az uniós jogot – és különösen az egyenértékűség és tényleges érvényesülés elvét – úgy kell értelmezni, hogy az nem kötelezi a nemzeti bíróságot arra, hogy az uniós jog – különösen az Európai Unió Alapjogi Chartájának 50. cikke, és a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló, 1990. június 19-én Schengenben (Luxemburg) aláírt és 1995. március 26-án hatályba lépett egyezmény 54. cikke által biztosított alapvető jogok – megsértésének esetére kiterjessze a nemzeti jog által biztosított azon jogorvoslati lehetőséget, amely kizárólag az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én aláírt európai egyezmény vagy annak egyik kiegészítő jegyzőkönyve megsértése esetén ad lehetőséget a jogerős nemzeti határozattal lezárt büntetőeljárás megismétlésére.

3. A Bíróság (nagytanács) 2018. november 13-i ítélete (a Korkein oikeus [Finnország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Denis Raugevicius kiadatása tárgyában folyamatban lévő eljárás (C-247/17. sz. ügy)³

Az EUMSZ 18. cikket és az EUMSZ 21. cikket úgy kell értelmezni, hogy egy harmadik állam által valamely tagállamhoz címzett, másik tagállam állampolgárságával rendelkező, a szabad mozgáshoz való jogát az első tagállamban gyakorló európai uniós polgár nem büntetőeljárás lefolytatása, hanem szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából történő kiadatása iránti megkeresés esetén a megkeresett tagállam, amelynek nemzeti joga tiltja a saját állampolgárainak büntetés végrehajtása céljából az Unión kívülre történő kiadatását, és kimondja a külföldön kiszabott büntetés saját területén történő végrehajtásának lehetőségét, köteles ezen uniós polgárnak – amennyiben az a területén állandó lakóhellyel rendelkezik – ugyanolyan bánásmódot biztosítani, mint amelyben a kiadatás terén a saját állampolgárait részesíti.

Közigazgatási ügyszak

15. A Bíróság első tanácsa elnökének 2018. szeptember 19-i végzése (a Conseil d'État [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-288/17. sz. ügy)⁴

Az első tanács elnöke elrendelte az ügy törlését.

² A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 8. szám, Büntető ügyszak 5. sz. alatt.

³ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 8. szám, Büntető ügyszak 6. sz. alatt.

⁴ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak 181. sz. alatt.

16. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. október 24-i ítélete (a Vergabekammer Südbayern [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Vossloh Laeis GmbH kontra Stadtwerke München GmbH (C-124/17. sz. ügy)⁵

1) A vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 80. cikkét a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 57. cikkének (6) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti jogi rendelkezés, amely azon gazdasági szereplőtől, amely releváns kizárási ok fennállása ellenére megbízhatóságát kívánja bizonyítani, megköveteli, hogy nemcsak a nyomozó hatóságokkal, hanem az ajánlatkérő szerv saját feladatkörében ez utóbbival is aktívan együttműködve átfogóan tisztázza az elkövetett bűncselekményekkel vagy kötelességszegéssel összefüggő tényeket és körülményeket, hogy megbízhatóságának a helyreállítását ez utóbbi számára bizonyítsa, amennyiben ezen együttműködés az e vizsgálathoz szigorúan szükséges intézkedésekre korlátozódik.

2) A 2014/24 irányelv 57. cikkének (7) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a gazdasági szereplő az ezen irányelv 57. cikke (4) bekezdésének d) pontjában említett kizárási ok alapjául szolgáló magatartást tanúsított, amelyet a hatáskörrel rendelkező hatóság szankcióval sújtott, a kizárás maximális időtartamát e hatóság határozatának az időpontjától kell számítani.

17. A Bíróság (hatodik tanács) 2018. október 24-i ítélete (a Tribunal de première instance de Liège [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Benoît Sauvage, Kristel Lejeune kontra État belge (C-602/17. sz. ügy)⁶

Az EUMSZ 45. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény alapján fennálló tagállami adójogi szabályozás, amely valamely másik tagállamban illetőséggel rendelkező személy ez utóbbi tagállamban fennálló munkaviszonyához kapcsolódó jövedelmének adómentességét ahhoz a feltételhez köti, hogy azt a tevékenységet, amelyre tekintettel a jövedelem kifizetésre került, ténylegesen az említett tagállamban folytassák.

18. A Bíróság (kilencedik tanács) 2018. október 25-i ítélete (a Lietuvos Aukščiausiasis Teismas [Litvánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – a „Roche Lietuva” UAB által indított eljárás (C-413/17. sz. ügy)⁷

A közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 18. és 42. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azok nem írják elő az ajánlatkérő számára, hogy az orvosi eszközök beszerzésére vonatkozó ajánlati felhívás műszaki leírásainak meghatározásakor alapvetően az orvosi készülékek egyedi sajátosságainak vagy e készülékek működési eredményének jelentőségére hivatkozzon, hanem azt követelik meg, hogy a műszaki leírások összességükben tartsák tiszteletben az egyenlő bánásmód és az arányosság elvét. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak értékelése, hogy az előtte folyamatban lévő jogvitában a szóban forgó műszaki leírások teljesítik-e ezeket a követelményeket.

⁵ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 7. szám, Közigazgatási újszak 121. sz. alatt.

⁶ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 1. szám, Közigazgatási újszak 12. sz. alatt.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 10. szám, Közigazgatási újszak 210. sz. alatt.

19. A Bíróság (kilencedik tanács) 2018. október 25-i ítélete (a Landgericht Hamburg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Tänzer & Trasper GmbH kontra Altenweddinge Geflügelhof Kommanditgesellschaft (C-462/17. sz. ügy)⁸

A 2008. december 16-i 1334/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a szeszes italok meghatározásáról, megnevezéséről, kizsereléséről, címkézéséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról, valamint az 1576/89/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. január 15-i 110/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet II. mellékletének 41. pontját úgy kell értelmezni, hogy ahhoz, hogy valamely szeszes italt a „tojáslikőr” kereskedelmi megnevezéssel lehessen jelölni, az nem tartalmazhat más összetevőket, mint az e rendelkezésben említettek.

20. A Bíróság (kilencedik tanács) 2018. október 25-i ítélete (a Vrhovno sodišče [Szlovénia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Milan Božičević Ježovnik kontra Republika Slovenija (C-528/17. sz. ügy)⁹

A 2009. június 25-i 2009/69/EK tanácsi irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 143. cikke (1) bekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy olyan körülmények között, amikor az importőr és értékesítő adóalany számára az illetékes vámhivatalnak egy előzetes ellenőrzést követően az általa benyújtott bizonyítékokra tekintettel kiadott engedélye alapján az adóalany mentességet élvez a behozatali hozzáadottérték-adó alól, ez utóbbi nem köteles megfizetni a héát, amennyiben egy utólagos ellenőrzés alkalmával kitűnik, hogy nem álltak fenn az adómentesség anyagi jogi feltételei, kivéve ha az objektív tényezőkre figyelemmel megállapításra kerül, hogy az említett adóalany tudta vagy tudnia kellett volna, hogy a szóban forgó importot követő értékesítések a vevő által elkövetett adócsalás részét képezték, illetve nem tett meg minden általa megtehető észszerű intézkedést e csalás elkerülése érdekében, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

21. A Bíróság (harmadik tanács) 2018. november 7-i ítélete (a Raad van State [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – C, A kontra Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (C-257/17. sz. ügy)¹⁰

1) Az EUMSZ 267. cikk alapján a Bíróság hatáskörrel rendelkezik a családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv 15. cikkének értelmezésére az alapeljárásban szóban forgókhöz hasonló helyzetekben, amelyekben a kérdést előterjesztő bíróságnak egy önálló tartózkodási engedélynek olyan uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagja számára történő megadásáról kell határozatot hoznia, amely uniós polgár nem gyakorolta a szabad mozgáshoz való jogát, amennyiben e rendelkezésnek az ilyen helyzetekre való közvetlen és feltétlen alkalmazandóságát a nemzeti jog előírta.

2) A 2003/86 irányelv 15. cikkének (1) és (4) bekezdésével nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a valamely tagállam területén családegyesítési célból több mint öt éve jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár által benyújtott önálló tartózkodási engedély iránti kérelem azon az alapon történő elutasítását, hogy nem igazolta az e tagállam nyelvére és társadalmára vonatkozó beilleszkedési vizsga sikeres teljesítését, amennyiben az e vizsga sikeres teljesítésére irányuló kötelezettség konkrét, részletes szabályai nem terjednek túl azon, ami a harmadik országbeli állampolgárok beilleszkedésének elősegítésére irányuló célkitűzés eléréséhez szükséges.

3) A 2003/86 irányelv 15. cikkének (1) és (4) bekezdésével nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy az önálló tartózkodási engedélyt csak az erre vonatkozó kérelem benyújtásának időpontját követően lehet megadni.

⁸ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 11. szám, Közigazgatási újszak 232. sz. alatt.

⁹ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 12. szám, Közigazgatási újszak 253. sz. alatt.

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 9. szám, Közigazgatási újszak 167. sz. alatt.

22. A Bíróság (második tanács) 2018. november 7-i ítélete (a Raad van State [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – Coöperatie Mobilisation for the Environment UA, Vereniging Leefmilieu kontra College van gedeputeerde staten van Limburg, College van gedeputeerde staten van Gelderland (C-293/17. sz. ügy), Stichting Werkgroep Behoud de Peel kontra College van gedeputeerde staten van Noord-Brabant (C-294/17. sz. ügy)¹¹

1) A természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az állatok legeltetésére és a trágya kijuttatására irányuló, a Natura 2000 területek közelében végzett tevékenységek e rendelkezés értelmében „projektnek” minősülhetnek még abban az esetben is, ha e tevékenységek miatt, hogy nem képeznek a természetes környezetbe való fizikai beavatkozást, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében nem minősülnek „projektnek”.

2) A 92/43 irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan ismétlődő tevékenység, mint a trágya kijuttatása, amelyet a nemzeti jog alapján az említett irányelv hatálybalépését megelőzően engedélyeztek, az említett rendelkezés értelmében egy és ugyanazon projektnek minősülhet, amely mentesül az új engedélyezési eljárás alól, feltéve, hogy az egyetlen műveletet képez, amelyet közös cél, folytonosság és az azonosság jellemez, különösen a helyet és végrehajtási feltételeket illetően. Ha az egységet képező projektet azt megelőzően engedélyezték, hogy az e rendelkezés által előírt védelmi rendszer a szóban forgó területre alkalmazandóvá vált, e projekt végrehajtása mindazonáltal ezen irányelv 6. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozhat.

3) A 92/43 irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti program jellegű szabályozás, amely az illetékes hatóságok számára lehetővé teszi, hogy a projekteket az e rendelkezés értelmében vett, olyan „megfelelő vizsgálat” alapján engedélyezzék, amelyet előre elvégeztek, és amelynek keretében a nitrogénlerakódások meghatározott globális mennyiségét az említett szabályozás védelmi céljaival összeegyeztethetőnek minősítették. Ez azonban csak abban az esetben áll fenn, ha e vizsgálat tudományos megalapozottságának a mélyreható és teljes körű vizsgálata lehetővé teszi az arról való megbizonyosodást, hogy tudományos szempontból semmilyen észszerű kétely nem áll fenn az egyes tervek vagy projektek által az érintett terület épségére gyakorolt káros hatások hiányát illetően, aminek a teljesülését a nemzeti bíróságnak kell vizsgálnia.

4) A 92/43 irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti, program jellegű szabályozás, mint amely az alapügyek tárgyát képezi, amely bizonyos olyan projekteket, amelyek a nitrogénlerakódások tekintetében nem érnek el egy bizonyos küszöbértéket, vagy nem haladnak meg egy határértéket, mentesít az egyedi engedély megszerzésének a szükségessége alól, ha a nemzeti bíróság meggyőződött arról, hogy az e rendelkezés értelmében vett, előre elvégzett „megfelelő vizsgálat” megfelel az azt érintő észszerű tudományos kétely hiányára vonatkozó kritériumnak, hogy e tervek vagy projektek nem gyakorolnak káros hatásokat az érintett területek épségére.

5) A 92/43 irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti, program jellegű szabályozás, mint amely az alapügyek tárgyát képezi, amely lehetővé teszi, hogy a projektek egy bizonyos kategóriája – a jelen ügyben a trágya kijuttatása és az állatok legeltetése – engedélykötelezettség nélkül, és ezáltal az érintett területekre gyakorolt hatásainak a megfelelő egyedi vizsgálata nélkül végrehajtásra kerüljön, kivéve, ha objektív körülmények lehetővé teszik azon lehetőségnek a teljes bizonyossággal való kizárását, hogy az említett projektek önmagukban vagy más projektekkel együtt e területekre jelentős hatást gyakorolnak, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

6) A 92/43 irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „megfelelő vizsgálat” nem veheti figyelembe az ezen cikk (1) bekezdése értelmében vett „megőrzési intézkedéseknek”, az említett cikk (2) bekezdése értelmében vett „megelőzési

¹¹ A kérdést l.: Hírlével VIII. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak 188. sz. alatt.

intézkedéseknek”, valamint az alapügyek tárgyát képezőhöz hasonló programokhoz egyedileg elfogadott intézkedéseknek, vagy az úgynevezett „autonóm”, azaz az említett programon kívül álló intézkedéseknek a meglétét, ha ezen intézkedések várt pozitív hatásai e vizsgálat időpontjában nem bizonyosak.

7) A 92/43 irányelv 6. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapügyek tárgyát képezőhöz hasonló nemzeti szabályozás által bevezetett intézkedések, amelyek magukban foglalják azon mezőgazdasági üzemek felügyeletének és ellenőrzésének a módjait, amelyeknek a tevékenysége nitrogénlerakódásokat okoz, valamint olyan szankciók megállapításának a lehetőségét, amelyek egészen az említett üzemek bezárásáig terjedhetnek, elegendőnek tekinthetők e rendelkezés tiszteletben tartásához.

23. A Bíróság (harmadik tanács) 2018. november 7-i ítélete (a Raad van State [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – K, B kontra Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (C-380/17. sz. ügy)¹²

1) Az EUMSZ 267. cikk alapján a Bíróság hatáskörrel rendelkezik a családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének értelmezésére az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amelyben a kérdést előterjesztő bíróságnak egy kiegészítő védelmi jogállással rendelkező személy családegyesítési jogáról kell határozatot hoznia, amennyiben e rendelkezésnek egy ilyen helyzetre való közvetlen és feltétlen alkalmazandóságát a nemzeti jog előírta.

2) A 2003/86 irányelv 12. cikkének (1) bekezdésével nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely a menekültekre alkalmazandó, az ezen irányelv V. fejezetében szereplő előnyösebb rendelkezések alapján lehetővé teszi a menekült családtagjára vonatkozóan benyújtott családegyesítés iránti kérelem elutasítását azon az alapon, hogy ezt a kérelmet a menekült jogállás családegyesítő számára történő megadását követően több mint három hónappal nyújtották be, ugyanakkor amely szabályozás felajánlja egy új kérelem valamely másik rendszer keretében történő benyújtásának lehetőségét, amennyiben ez a szabályozás:

- előírja, hogy az elutasítás indoka nem fogadható el olyan helyzetekben, amelyekben a sajátos körülmények alapján objektíve menthető az első kérelem késedelmes benyújtása;
- előírja, hogy az érintett személyeket teljeskörűen tájékoztatni kell az első kérelmük elutasításáról szóló határozat következményeiről és a családegyesítési joguk hatékony érvényesítése céljából általuk megteendő intézkedésekről, valamint
- biztosítja, hogy a menekülteként elismert családegyesítőkre továbbra is vonatkoznak a családegyesítési jog gyakorlása céljából a menekültekre alkalmazandó, az említett irányelv 10. és 11. cikkében, vagy 12. cikkének (2) bekezdésében szereplő előnyösebb feltételek.

24. A Bíróság (második tanács) 2018. november 7-i ítélete (a High Court (Írország) [Írország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Brian Holohan és társai kontra An Bord Pleanála (C-461/17. sz. ügy)¹³

1) A természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a „megfelelő vizsgálatnak” egyrészt fel kell tüntetnie az összes olyan élőhelyet és fajt, amely tekintetében a területet védetté nyilvánították, másrészt pedig azonosítania és vizsgálnia kell a javasolt projektnek az e területen található, ám olyan fajokra gyakorolt hatásait, amelyek tekintetében az adott területet nem vették jegyzékbe, valamint az említett terület határain kívül található élőhelytípusokra és fajokra

¹² A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak 201. sz. alatt.

¹³ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak 229. sz. alatt.

gyakorolt hatásait is, amennyiben ezek a hatások érinthetik a természeti terület megőrzésével kapcsolatos célkitűzéseket.

2) A 92/43 irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy csak akkor teszi lehetővé az illetékes hatóság számára, hogy engedélyezzen egy olyan tervet vagy projektet, amely az építkezés egyes paramétereinek – például a felvonulási hely és a szállítási útvonalak – meghatározását a projektgazda utólagos szabad döntésére bizza, ha bizonyos, hogy az engedély kellően szigorú feltételeket szab, amelyek garantálják, hogy ezek a paraméterek nem befolyásolják hátrányosan a természeti terület épségét.

3) A 92/43 irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha az illetékes hatóság a további tájékoztatás beszerzésének szükségessége mellett állást foglaló tudományos szakvélemény megállapításait elutasítja, akkor a „megfelelő vizsgálatnak” olyan, határozott és részletes indokolást kell tartalmaznia, amely minden észszerű tudományos kételyt eloszlat az érintett területen tervezett munkálatok hatásait illetően.

4) Az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének (1) és (3) bekezdését, valamint IV. mellékletét úgy kell értelmezni, hogy azok olyan információk szolgáltatására kötelezik a projektgazdát, amelyek kifejezetten az e rendelkezések alapján adott nyilatkozatban megnevezett valamennyi fajra a projektje által gyakorolt, jelentős hatásra vonatkoznak.

5) A 2011/92 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy a projektgazdának még akkor is, ha az adott alternatívát a tervezés korai szakaszában elutasította, mind a kiválasztott megoldás, mind az általa vizsgált főbb alternatívák által kiváltott környezeti hatásokra vonatkozó információkat, valamint azt is közölnie kell, hogy milyen indokok miatt döntött – legalábbis az egyes alternatívák környezeti hatásaira figyelemmel – valamelyik alternatíva mellett.

25. A Bíróság (harmadik tanács) 2018. november 7-i ítélete (a Raad van State [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – K kontra Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (C-484/17. sz. ügy)¹⁴

A családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv 15. cikkének (1) és (4) bekezdésével nem ellentétes az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló azon nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a valamely tagállam területén családegyesítési célból több mint öt éve jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár által benyújtott önálló tartózkodási engedély iránti kérelem azon az alapon történő elutasítását, hogy nem igazolta az e tagállam nyelvére és társadalmára vonatkozó beilleszkedési vizsga sikeres teljesítését, amennyiben az e vizsga sikeres teljesítésére irányuló kötelezettség konkrét, részletes szabályai nem terjednek túl azon, ami a harmadik országbeli állampolgárok beilleszkedésének elősegítésére irányuló célkitűzés eléréséhez szükséges, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

26. A Bíróság (hetedik tanács) 2018. november 8-i ítélete (a Tribunalul Prahova [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Cartrans Spedition Srl kontra Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Ploiești – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Prahova, Direcția Regională a Finanțelor Publice București – Administrația Fiscală pentru Contribuabili Mijlocii (C-495/17. sz. ügy)¹⁵

Egyrészt a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 146. cikke (1) bekezdésének e) pontját, másrészt e rendelkezést az ugyanezen irányelv 153. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan tagállami adóztatási gyakorlat, amely szerint az árukivitelhez közvetlenül kapcsolódó fuvarozási szolgáltatások esetében és az e fuvarozási szolgáltatásokban részt vevő közvetítők általi szolgáltatásnyújtások esetében a

¹⁴ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak 246. sz. alatt.

¹⁵ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak 237. sz. alatt.

hozzáadottérték-adó alóli mentességet az érintett árukra vonatkozó kiviteli vámáru-nyilatkozatnak az adófizetésre kötelezett személy általi benyújtásától teszik függővé. E tekintetben a hatáskörrel rendelkező hatóságok feladata, hogy az említett mentességek nyújtása céljából megvizsgálják, hogy az érintett áruk kivitelére vonatkozó feltétel teljesülése elég nagy valószínűséggel megállapítható-e az e hatóságok rendelkezésére álló elemek összességéből. Ebben az összefüggésben az áruk rendeltetési helye szerinti harmadik ország vámhatóságai által hitelesített, az adófizetésre kötelezett személy által benyújtott TIR-igazolvány olyan bizonyítéknak minősül, amelyet főszabály szerint az említett hatóságoknak figyelembe kell venniük, kivéve ha konkrét indokaik vannak ezen okmány hitelességének vagy megbízhatóságának a kétségbe vonására.

27. A Bíróság (hatodik tanács) 2018. november 8-i ítélete (a Vestre Landsret [Dánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – C&D Foods Acquisition ApS kontra Skatteministeriet (C-502/17. sz. ügy)¹⁶

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 2., 9. és 168. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az olyan tervezett, azonban meg nem valósult részvényátruházási ügylet, mint amelyről az alapügyben szó van, amelynek a közvetlen kizárólagos oka nem az érintett társaság adóköteles gazdasági tevékenységében áll, vagy amely nem minősül e gazdasági tevékenység közvetlen, állandó és szükséges meghosszabbításának, nem tartozik a hozzáadottérték-adó hatálya alá.

28. A Bíróság (nagytanács) 2018. november 13-i ítélete (a Rechtbank Den Haag [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – X (C-47/17. sz. ügy), X (C-48/17. sz. ügy) kontra Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie¹⁷

A 2014. január 30-i 118/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelettel módosított, az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló 343/2003/EK tanácsi rendelet részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló, 2003. szeptember 2-i 1560/2003/EK bizottsági rendelet 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás keretében az átvétel vagy a visszavétel iránt az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 21. cikke, illetve 23. cikke értelmében megkeresett tagállam, amely e megkeresést a szükséges ellenőrzések elvégzését követően az e rendelet 22. cikkében, illetve 25. cikkében meghatározott határidőn belül visszautasítja, és amelytől ezt követően az említett 5. cikk (2) bekezdése alapján a megkeresés ismételt vizsgálatát kéri, köteles a jóhiszemű együttműködés jegyében arra törekedni, hogy erre két héten belül választ adjon.

Amennyiben a megkeresett tagállam az említett megkeresésre e kéthetes határidőn belül nem válaszol, az ismételt vizsgálatra irányuló kiegészítő eljárás véglegesen lezárul, amely folytán – az említett határidő lejártától számítva – a megkereső tagállam tekintendő a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamnak, kivéve ha a 604/2013 rendelet 21. cikkének (1) bekezdésében és 23. cikkének (2) bekezdésében e célból meghatározott kötelező határidőn belül az átvétel vagy a visszavétel iránti új megkeresés előterjesztéséhez szükséges idő még rendelkezésre áll.

29. A Bíróság (harmadik tanács) 2018. november 14-i ítélete (a Vilniaus miesto apylinkės teismas [Litvánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – UAB „Rennerga” kontra AB

¹⁶ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak 240. sz. alatt.

¹⁷ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 5. szám, Közigazgatási ügyszak 90. sz. alatt.

„Energijos skirstymo operatorius”, AB „Lietuvos energijos gamyba” (C-238/17. sz. ügy)¹⁸

A Vilniaus miesto apylinkės teismas (vilnisi kerületi bíróság, Litvánia) által 2017. április 11-i határozattal benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan.

30. A Bíróság (harmadik tanács) 2018. november 14-i ítélete (a Tribunale Amministrativo Regionale per il Veneto [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Memoria Srl, Antonia Dall'Antonia kontra Comune di Padova (C-342/17. sz. ügy)¹⁹

Az EUMSZ 49. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely még az elhunyt kifejezett akarata ellenére is megtiltja a hamvakat tartalmazó urna elhelyezője számára, hogy azt egy harmadik személy őrzésére bizza, és amely az urna elhelyezőjét arra kötelezi, hogy azt lakásában őrizze, kivéve ha azt egy önkormányzati temetőben helyezi el, illetve amely ezenfelül megtilt minden olyan, haszonszerzés céljából végzett tevékenységet, amelynek – akár nem kizárólagos – tárgya hamvakat tartalmazó urnák őrzése, jogcímtől és időtartamtól függetlenül.

31. A Bíróság (első tanács) 2018. november 15-i ítélete (Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Heiko Jonny Maniero kontra Studienstiftung des deutschen Volkes eV (C-457/17. sz. ügy)²⁰

1) A személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelv 3. cikke (1) bekezdésének g) pontját akként kell értelmezni, hogy külföldi kutatási vagy tanulmányi projektek támogatását célzó ösztöndíjaknak egy magánalapítvány általi nyújtása az e rendelkezés értelmében vett „oktatás” fogalmába tartozik, amennyiben elegendően szoros kapcsolat áll fenn a nyújtott pénzbeli juttatások, valamint a szintén az „oktatás” fogalmába tartozó kutatási vagy tanulmányi projektekben való részvétel között. Ez a helyzet többek között akkor, ha ezek a pénzbeli juttatások a potenciális pályázók ilyen kutatási vagy tanulmányi projektben való részvételéhez kapcsolódnak, ha azok célja az e részvétel előtt álló esetleges pénzügyi akadályok összességének vagy egy részének felszámolása, és ha azok alkalmasak e cél elérésére.

2) A 2000/43 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy nem minősül az e rendelkezés értelmében vett faji vagy etnikai származáson alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetésnek az, ha a valamely tagállamban székhellyel rendelkező magánalapítvány a külföldi jogi kutatási vagy tanulmányi projektek támogatását célzó ösztöndíjak nyújtását olyan pályázók számára tartja fenn, akik ebben a tagállamban sikeresen teljesítettek egy, az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló jogi vizsgát.

32. A Bíróság (kilencedik tanács) 2018. november 15-i ítélete (a Vestre Landsret [Dánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Skatteministeriet kontra Baby Dan A/S (C-592/17. sz. ügy)²¹

1) A vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében szereplő Kombinált Nomenklatúrának a 2007. szeptember 20-i 1214/2007/EK bizottsági rendeletből és a 2008. szeptember 19-i 1031/2008/EK bizottsági rendeletből eredő változatát úgy kell értelmezni, hogy az olyan áru, mint amilyen az

¹⁸ A kérdést l.: Hírlévl VIII. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak 154. sz. alatt.

¹⁹ A kérdést l.: Hírlévl VIII. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak 194. sz. alatt.

²⁰ A kérdést l.: Hírlévl VIII. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak 230. sz. alatt.

²¹ A kérdést l.: Hírlévl IX. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak 10. sz. alatt.

alapügyben szerepel, amely mobil gyermekbiztonsági rács falhoz vagy ajtókerethez való rögzítését teszi lehetővé, nem tekinthető e rács részének, és azt a Kombinált Nomenklátúra 7318 15 90 vámtarifaalszáma alá kell besorolni.

2) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdés vizsgálata nem állapított meg egyetlen olyan körülményt sem, amely befolyásolja a Kínai Népköztársaságból származó egyes vas vagy acél kötőelemek behozatalára végleges dömpingellenes vám kivetéséről szóló, 2009. január 26-i 91/2009/EK tanácsi rendelet érvényességét.

33. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. november 21-i ítélete (a Commissione Tributaria Provinciale di Reggio Calabria [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Fortunata Silvia Fontana kontra Agenzia delle Entrate – Direzione provinciale di Reggio Calabria (C-648/16. sz. ügy)²²

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelvet, valamint az adósemlegesség és az arányosság elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyben szó van, amely engedélyezi az adóhatóság számára, hogy a bevallott bevételek és az ágazati tanulmányok alapján megbecsült bevételek közötti komoly eltérések esetén ilyen ágazati tanulmányokon alapuló induktív módszert alkalmazzon az adóalany által elért forgalom összegének a megállapítása érdekében, és hogy következőképpen olyan utólagos adómegállapítást végezzen, amelynek eredményeképpen további hozzáadottértékadó (héa)-összeget kell megfizetni, feltéve hogy e szabályozás és annak alkalmazása az adósemlegesség és az arányosság elvének, valamint a védelemhez való jognak a tiszteletben tartása mellett lehetővé teszi az adóalany számára, hogy a rendelkezésére álló ellenkező bizonyítékok összessége alapján megkérdőjelezze az e módszerrel nyert eredményeket, és hogy a 2006/112 irányelv X. címében szereplő rendelkezéseknek megfelelően gyakorolja az adólevonási jogát, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

34. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. november 21-i ítélete (a Curtea de Apel Alba Iulia [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Lucrețiu Hadrian Vădan kontra Agenția Națională de Administrare Fiscală – Direcția Generală de Soluționare a Contestațiilor, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Alba (C-664/16. sz. ügy)²³

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelvet, különösen annak 167. és 168. cikkét, 178. cikkének a) pontját, illetve 179. cikkét, valamint a hozzáadottérték-adó (héa) semlegességének elvét és az arányosság elvét úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplőkhöz hasonló körülmények között egy olyan adóalany, aki számlák vagy egyéb más dokumentumok benyújtásával nem tudja bizonyítani az előzetesen felszámított héa összegét, nem jogosult a héa levonására kizárólag a nemzeti bíróság által megrendelt szakértői véleményből következő becslés alapján.

35. A Bíróság (első tanács) 2018. november 21-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Novartis Farma SpA kontra Agenzia Italiana del Farmaco (AIFA), Roche Italia SpA, Consiglio Superiore di Sanità (C-29/17. sz. ügy)²⁴

1) A 2012. október 25-i 2012/26/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai

²² A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 4. szám, Közigazgatási újszak 58. sz. alatt.

²³ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 5. szám, Közigazgatási újszak 78. sz. alatt.

²⁴ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 7. szám, Közigazgatási újszak 119. sz. alatt.

parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének 1. pontját úgy kell értelmezni, hogy az Avastin, miután azt az alapügy tárgyát képező nemzeti intézkedések által meghatározott feltételek mellett újracsomagolják, a 2012/26 irányelvvel módosított 2001/83 irányelv hatálya alá tartozik.

2) A 2012/26 irányelvvel módosított 2001/83 irányelv 6. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétesek az olyan nemzeti intézkedések, mint az alapügy tárgyát képező intézkedések, amelyek meghatározzák azokat a feltételeket, amelyek mellett az Avastin – a forgalombahozatali engedélyében nem említett, szemészeti terápiás kezelés érdekében történő felhasználása céljából – újracsomagolható.

3) A 2012. október 25-i 1027/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, az emberi, illetve állatgyógyászati felhasználásra szánt gyógyszerek engedélyezésére és felügyeletére vonatkozó közösségi eljárások meghatározásáról és az Európai Gyógyszerügynökség létrehozásáról szóló, 2004. március 31-i 726/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3., 25. és 26. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti intézkedés, mint a decreto-legge del 20 marzo 2014, n. 36, convertito dalla legge del 16 maggio 2014, n. 79 (a 2014. május 16-i 79. sz. törvénnyel törvénnyé alakított 2014. március 20-i 36. sz. rendelet törvény) által módosított decreto-legge 21 ottobre 1996, n. 536, recante „Misure per il contenimento della spesa farmaceutica e la rideterminazione del tetto di spesa per l'anno 1996”, convertito dalla legge del 23 dicembre 1996, n. 648 (az 1996. december 23-i 648. sz. törvénnyel törvénnyé alakított, „A gyógyszerágazat kiadásainak ellenőrzésére vonatkozó intézkedésekről és az 1996. évi kiadások felső határának újbóli meghatározásáról” szóló, 1996. október 21-i 536. sz. rendelet törvény) 1. cikkének (4a) bekezdéséből következő intézkedés, amely feljogosítja az Agenzia Italiana del farmaco-t (AIFA) (olasz gyógyszerügynökség [AIFA]) arra, hogy olyan gyógyszerek felügyeletét végezze, mint az Avastin, amelynek off-label felhasználását a Servizio Sanitario Nazionale (nemzeti egészségügyi szolgálat, Olaszország) finanszírozza, és hogy adott esetben a betegek biztonságának megőrzéséhez szükséges intézkedéseket fogadjon el.

36. A Bíróság (első tanács) 2018. november 22-i ítélete (demande de décision préjudicielle de High Court of Justice [England & Wales], Queen's Bench Division [Administrative Court] – Egyesült Királyság) – Swedish Match AB kontra Secretary of State for Health (C-151/17. sz. ügy)²⁵

Az előterjesztett kérdés vizsgálata során nem merült fel olyan körülmény, amely érinthetné a tagállamoknak a dohánytermékek és kapcsolódó termékek gyártására, kiszerezésére és értékesítésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről és a 2001/37/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. április 3-i 2014/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikke c) pontjának és 17. cikkének érvényességét.

37. A Bíróság (ötödik tanács) 2018. november 22-i ítélete (a Tribunal Arbitral Tributário [Centro de Arbitragem Administrativa [CAAD] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Portugália] – MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia SA kontra Autoridade Tributária e Aduaneira (C-295/17. sz. ügy)²⁶

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy azt az előre meghatározott összeget, amelyet valamely gazdasági szereplő a minimális hűségidőt előíró, szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésnek az ügyfele általi vagy ez utóbbinak felróható okból történő megszüntetése esetén szed be, és amely összeg azon összegnek felel meg, amelyet e gazdasági szereplő e megszüntetés hiányában az említett időszak fennmaradó idejére szedett volna be – aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtás díjazásának kell minősíteni, és mint ilyet, ezen adó hatálya alá tartozónak kell tekinteni.

²⁵ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 6. szám, Közigazgatási újszak 116. sz. alatt.

²⁶ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 9. szám, Közigazgatási újszak 172. sz. alatt

2) Egy szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésben előre meghatározott, az ügyfél által e szerződés lejárat előtti megszüntetése esetén fizetendő összeg minősítése tekintetében nem meghatározó az a tény, hogy az átalányösszeg célja arra irányul, hogy elrettentse az ügyfeleket attól, hogy ne tartsák tiszteletben a minimális hűségidőt, és hogy megtérüljön az a kár, amelyet a gazdasági szereplő szenved el ezen idő tiszteletben nem tartása miatt, az a tény, hogy egy kereskedelmi ügynök által egy minimális hűségidőt előíró szerződés megkötéséért kapott díjazás magasabb, mint az ilyen időt elő nem író szerződés esetén, illetve az a tény, hogy a kiszámlázott összeg a nemzeti jogban szankciónak minősül.

38. A Bíróság (ötödik tanács) 2018. november 22-i ítélete (a Conseil d'État [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Sofina SA, Rebelco SA, Sidro SA kontra Ministre de l'Action et des Comptes publics (C-575/17. sz. ügy)²⁷

Az EUMSZ 63. és EUMSZ 65. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint amelyről az alapügyben szó van, amely alapján a belföldi illetőségű társaság által fizetett osztalék után forrásadót kell fizetni, ha azt külföldi illetőségű társaság kapja, míg ha abban egy belföldi illetőségű társaság részesül, ezen osztaléknak a társasági adóra vonatkozó általános jogi rendszer szerinti adóztatására csak azzal a feltétellel kerül sor azon pénzügyi év végén, amelyben azt megszerezték, hogy e társaság eredménye e pénzügyi év során nyereséges volt, és adott esetben előfordulhat, hogy ilyen adóztatásra soha nem kerül sor, amennyiben az említett társaság anélkül szünteti meg tevékenységeit, hogy ezen osztalékok megszerzése óta nyereséges eredményt ért volna el.

39. A Bíróság (első tanács) 2018. november 22-i ítélete (a Verwaltungsgerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG kontra Finanzamt Feldkirch (C-625/17. sz. ügy)²⁸

Az EUMSZ 56. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint amelyről az alapügyben szó van, amennyiben az a más tagállamokban lakóhellyel rendelkező ügyfeleknek az ott letelepedett állandó telephelyek igénybevétele nélkül szolgáltatásokat nyújtó olyan ausztriai székhelyű hitelintézetek számára, mint amelyekről az alapügyben szó van, előírja, hogy fizessenek meg egy, „az átlagos nem konszolidált mérlegfőösszeg” alapján megállapított adót, amely magában foglalja az e hitelintézetek által közvetlenül más tagállamok állampolgáraival végzett banki műveleteket, míg kizárja az ausztriai székhelyű hitelintézetek leányvállalatai által végzett ugyanezen műveleteket, amennyiben e leányvállalatok más tagállamban telepedtek le.

40. A Bíróság (első tanács) 2018. november 22-i ítélete (a Hof van beroep te Antwerpen [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Vlaamse Gewest, képviseli a Vlaamse regering dans la personne du Vlaamse Minister van Begroting, Financiën en Energie, Vlaamse Gewest, képviseli a Vlaamse regering dans la personne du Vlaamse Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw kontra Johannes Huijbrechts (C-679/17. sz. ügy)²⁹

Az EUMSZ 63. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint amelyről az alapügyben szó van, amely illetékkezdményt nyújt az öröklés útján szerzett erdők után, feltéve hogy azok a nemzeti jog szerint meghatározott fenntartható gazdálkodás tárgyát képezik, azonban e kedvezményt az e tagállam területén található erdőkre korlátozza.

41. A Bíróság (harmadik tanács) 2018. november 21-i ítélete (a Landesverwaltungsgericht Oberösterreich [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti

²⁷ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak 7. sz. alatt.

²⁸ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 4. szám, Közigazgatási ügyszak 49. sz. alatt.

²⁹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 4. szám, Közigazgatási ügyszak 52. sz. alatt.

kérelme) – Ahmad Shah Ayubi kontra Bezirkshauptmannschaft Linz-Land (C-713/17. sz. ügy)³⁰

1) *A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 29. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amelynek előírása szerint a valamely tagállamban ideiglenes tartózkodási joggal rendelkező menekültek számára nyújtott szociális ellátás összege alacsonyabb, mint az ugyanezen tagállam saját állampolgárai vagy az említett tagállamban huzamos tartózkodási joggal rendelkező menekültek számára nyújtott összeg.*

2) *A menekült személy hivatkozhat a nemzeti bíróságok előtt az alapügyben szereplőhöz hasonló szabályozásnak a 2011/95 irányelv 29. cikke (1) bekezdésével való összeegyeztethetlenségére annak érdekében, hogy mellőzzék a jogosultságainak az e szabályozással való korlátozását.*

42. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. november 29-i ítélete (a Finanzgericht Münster [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Harry Mensing kontra Finanzamt Hamm (C-264/17. sz. ügy)³¹

1) *A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 316. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy egy adóalany használtcikk-kereskedő választhatja az árrés adóztatására vonatkozó szabályozás alkalmazását olyan műalkotások értékesítésére, amelyeket számára előzetesen egy adómentes, Közösségen belüli ügylet keretében értékesített az alkotó vagy annak jogutódai, amennyiben ez utóbbiak nem tartoznak az ezen irányelv 314. cikkében felsorolt személyek kategóriáiba.*

2) *Egy adóalany használtcikk-kereskedő nem választhatja az árrés adóztatására vonatkozó, a 2006/112 irányelv 316. cikke (1) bekezdésének b) pontjában előírt szabályozás alkalmazását olyan műalkotások értékesítésére, amelyeket számára előzetesen adómentes, Közösségen belüli értékesítés keretében értékesítettek, azzal egyidejűleg, hogy követeli az előzetesen felszámított hozzáadottértékadó visszatérítéséhez való jogot olyan helyzetekben, amelyekben e jogot kizárja ezen irányelv 322. cikkének b) pontja, még akkor sem, ha ez utóbbi rendelkezést nem ültették át a nemzeti jogba.*

43. A Bíróság (harmadik tanács) 2018. november 28-i ítélete (a Tribunale Amministrativo Regionale della Liguria [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Amt Azienda Trasporti e Mobilità SpA és társai kontra Atpl Liguria – Agenzia regionale per il trasporto pubblico locale SpA, Regione Liguria (C-328/17. sz. ügy)³²

Mind a 2007. december 11-i 2007/66/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaitélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárás alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1989. december 21-i 89/665/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (3) bekezdését, mind a 2007/66 irányelvvel módosított, a vízügyi, energiaipari, szállítási és távközlési ágazatokban működő vállalkozások beszerzési eljárásairól szóló közösségi szabályok alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1992. február 25-i 92/13/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, mint amely az alapügy tárgyát képezi, és amely nem teszi lehetővé a gazdasági szereplők számára, hogy jogorvoslati kérelmet terjesszenek elő az ajánlatkérő olyan közbeszerzési eljárással kapcsolatos határozataival szemben, amelyben azzal az indokkal nem

³⁰ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 5. szám, Közigazgatási ügyszak 73. sz. alatt.

³¹ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak 168. sz. alatt.

³² A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak 192. sz. alatt.

vettek részt, hogy az említett eljárásra alkalmazandó szabályozás az érintett szerződésnek a részükre való odaitélését rendkívül valószínűtlenné tette.

Mindazonáltal a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság feladata, hogy az előtte folyamatban lévő ügy összefüggéseire jellemző valamennyi releváns körülmény figyelembevételével részletesen értékelje, hogy e jogszabályok konkrét alkalmazása érintheti-e az érintett gazdasági szereplők hatékony bírói jogvédelemhez való jogát.

44. A Bíróság (hatodik tanács) 2018. november 29-i ítélete (a Bundesfinanzhof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Finanzamt Goslar kontra baumgarten sports & more GmbH (C-548/17. sz. ügy)³³

A közös hozzáadottértékadó-rendszerrel szülő, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 64. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 63. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétben, hogy hivatásos labdarúgó-játékosok ügynök által történő közvetítésére irányuló, a közvetítést követő több éven keresztül több részletben történő és feltételhez kötött kifizetések tárgyát képező szolgáltatásnyújtásra – mint amelyről az alapügyben szó van – vonatkozó adó esetében az adóztatandó tényállás és adófizetési kötelezettség a közvetítés időpontjában keletkezik.

Munkaügyi ügyszak

2. A Bíróság (kilencedik tanács) 2018. október 25-i ítélete (a Symvoulio tis Epikrateias [Görögország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Anodiki Services EPE kontra GNA, O Evangelismos – Ofthalmiatreio Athinon – Polykliniki, Geniko Oγκολογικο Nosokomeio Kifisias – (GONK) „Oi Agioi Anargyroi” (C-260/17. sz. ügy)³⁴

1) A 2015. november 24-i (EU) 2015/2170 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettel módosított, a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikkének g) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés szerinti „munkaszerződés” fogalma alá tartoznak az alapügyben szóban forgóhoz hasonló munkaszerződések, nevezetesen azon egyedi határozott idejű munkaszerződések, amelyeket objektív kritériumok, így a pályázó munkanélküliségének időtartama, a korábbi tapasztalat vagy az eltartott kiskorú gyermekek száma alapján kiválasztott személyekkel kötnek.

2) A 2015/2170 felhatalmazáson alapuló rendelettel módosított 2014/24 irányelv rendelkezései, az EUMSZ 49. cikk és az EUMSZ 56. cikk, az egyenlő bánásmód, az átláthatóság és az arányosság elve, valamint az Európai Unió alapjogi chartájának a 16. és 52. cikke nem alkalmazható valamely hatóság olyan határozatára, amely e hatóság bizonyos közérdekű feladatainak az ellátása érdekében az alapügyben szóban forgóhoz hasonló munkaszerződések megkötésére irányul.

3) A 2014. február 26-i 2014/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaitélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárás alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1989. december 21-i 89/665/EGK tanácsi irányelv I. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy jogorvoslatnak van helye az ajánlatkérő arra irányuló határozatával szemben, hogy bizonyos szolgáltatások nyújtására természetes személyekkel munkaszerződések köt a 2015/2170 felhatalmazáson alapuló rendelettel módosított 2014/24 irányelvnek megfelelő közbeszerzési szerződések odaitélésére irányuló eljárás azon indokkal való mellőzésével, hogy e hatóság álláspontja szerint e szerződések nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá, amely jogorvoslatot az említett rendelkezés alapján azon gazdasági szereplő nyújthatja be, akinek jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy az említett szerződésekkel azonos tárgyú közbeszerzésen vegyen részt, és aki úgy véli, hogy e szerződések az említett irányelv hatálya alá tartoznak.

³³ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak 3. sz. alatt.

³⁴ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak 159. sz. alatt.

3. A Bíróság (tizedik tanács) 2018. október 25-i ítélete (a Corte d'appello di Roma [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Martina Sciotto kontra Fondazione Teatro dell'Opera di Roma (C-331/17. sz. ügy)³⁵

Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv mellékletét képező, 1999. március 18-án megkötött, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodás 5. szakaszát akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amelynek értelmében a munkaviszonyokat szabályozó és az egymást követő határozott időre szóló szerződések visszaélészerű alkalmazását egy konkrét időpontot meghaladó munkaviszony esetében a határozott időre szóló szerződésnek határozatlan időre szóló szerződéssé való automatikus átalakításával szankcionáló általános jogi szabályok nem alkalmazhatók az opera- és szimfonikus zenei alapítványok tevékenységének ágazatában, amennyiben a belső jogrendben nincs egyetlen más hatékony intézkedés sem az ezen ágazatban megállapított jogsértések szankcionálására.

4. A Bíróság (hatodik tanács) 2018. október 25-i ítélete (az Administrativen sad Veliko Tarnovo [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „Walltopia” AD kontra Direktor na Teritorialna direksia na Natsionalnata agentsia za prihodite – Veliko Tarnovo (C-451/17. sz. ügy)³⁶

A szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004 rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a 2012. május 22-i 465/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 12. cikkének (1) bekezdésével együttesen értelmezett 14. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azt a munkavállalót, akivel egy másik tagállamba való kiküldetés céljából létesítettek munkaviszonyt, a 987/2009 rendelet 14. cikkének (1) bekezdése alapján akkor is úgy kell tekinteni, mint aki „közvetlenül a foglalkoztatás kezdetét megelőzően már azon tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozott, amelyben annak a vállalkozásnak a székhelye található, amely foglalkoztatja”, ha e munkavállaló közvetlenül a munkavállalói tevékenységének megkezdése előtt e tagállam jogszabályai alapján nem is minősült biztosítottnak, amennyiben a munkavállaló ekkor az említett tagállamban rendelkezett lakóhellyel, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

5. A Bíróság (nagytanács) 2018. november 6-i ítélete (a Bundesarbeitsgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – Stadt Wuppertal kontra Maria Elisabeth Bauer (C-569/16. sz. ügy), Volker Willmeroth mint a TWI Technische Wartung und Instandsetzung Volker Willmeroth eK tulajdonosa kontra Martina Broßonn (C-570/16. sz. ügy)³⁷

1) A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkét és az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügyek tárgyát képezi, amelynek alkalmazása keretében a munkaviszonynak a munkavállaló halála miatti megszűnése esetén az e rendelkezések alapján megszerzett, az e munkavállaló által a halálát megelőzően ki nem vett fizetett éves szabadsághoz való jog megszűnik, anélkül hogy az említett szabadság pénzügyi megváltásához való, olyan jog keletkezhetne, amely az említett munkavállaló örököseire öröklés útján átszállhat.

³⁵ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 10. szám, Munkaügyi ügyszak 42. sz. alatt.

³⁶ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 11. szám, Munkaügyi ügyszak 47. sz. alatt.

³⁷ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 3. szám, Munkaügyi ügyszak 5/B. sz. alatt.

2) Abban az esetben, ha az olyan nemzeti szabályozást, mint amely az alapügyek tárgyát képezi, nem lehetséges oly módon értelmezni, hogy a 2003/88 irányelv 7. cikkével és az Alapjogi Charta 31. cikkének (2) bekezdésével való összhang biztosított legyen, az elhunyt munkavállaló örököse és az e munkavállaló volt munkáltatója közötti jogvitában eljáró nemzeti bíróságnak az említett nemzeti szabályozás alkalmazását mellőznie kell, és gondoskodnia kell arról, hogy az elhunyt munkavállaló örököse e munkáltató terhére pénzbeli megváltásban részesüljön az említett rendelkezések alapján megszerzett, és az említett munkavállaló által a halálát megelőzően ki nem vett fizetett éves szabadságért. Ez a kötelezettség a nemzeti bíróság tekintetében a 2003/88 irányelv 7. cikke és az Alapjogi Charta 31. cikkének (2) bekezdése alapján fennáll abban az esetben, ha a jogvita az ilyen örökös, valamint decentralizált hatóságnak minősülő munkáltató között folyik, és az utóbbi rendelkezés alapján abban az esetben is, ha az örökös és magánszemélynek minősülő munkáltató közötti jogvitáról van szó.

6. A Bíróság (nagytanács) 2018. november 6-i ítélete (az Oberverwaltungsgericht Berlin-Brandenburg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Sebastian W. Kreuziger kontra Land Berlin (C-619/16. sz. ügy)³⁸

A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló nemzeti szabályozás, amennyiben az azt vonja maga után, hogy amennyiben a munkavállaló munkaviszonya megszűnésének időpontja előtt nem kérte, hogy gyakorolhassa a fizetett éves szabadsághoz való jogát, e munkavállaló – automatikusan és annak előzetes ellenőrzése nélkül, hogy a munkáltató ténylegesen lehetőséget biztosított-e számára a szabadsághoz való jogának e munkaviszony megszűnése előtti gyakorlására, különösen megfelelő információ szolgáltatásával – elveszti az uniós jog alapján e munkaviszony megszűnésekor őt megillető, fizetett éves szabadság napjait, valamint ehhez kapcsolódóan a ki nem vett, fizetett éves szabadság után járó pénzbeli megváltáshoz való jogát.

7. A Bíróság (nagytanács) 2018. november 6-i ítélete (a Bundesarbeitsgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften eV kontra Tetsuji Shimizu (C-684/16. sz. ügy)³⁹

1) *A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkét és az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amelynek alapján amennyiben a munkavállaló nem kérte, hogy az érintett referencia-időszak során gyakorolhassa a fizetett éves szabadsághoz való jogát, ez a munkavállaló ezen időszak végén – automatikusan és annak előzetes ellenőrzése nélkül, hogy a munkáltató ténylegesen lehetőséget biztosított-e számára e jog gyakorlására, különösen megfelelő információ szolgáltatásával – elveszti az említett időszak után ezen rendelkezések értelmében szerzett fizetett éves szabadság napjait, valamint ehhez kapcsolódóan a munkaviszony megszűnése esetén a ki nem vett e fizetett éves szabadság után járó pénzbeli megváltáshoz való jogát. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a belső jog egészére tekintettel és a belső jogban elismert értelmezési módszerek alkalmazásával e jog olyan értelmezésére juthat-e, amely biztosíthatja az uniós jog teljes érvényesülését.*

2) *Az alapügyben szóban forgóhoz hasonló nemzeti szabályozásnak a 2003/88 irányelv 7. cikkével és az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdésével összhangban való értelmezésének lehetetlensége esetén ez utóbbi rendelkezésből következik, hogy a munkavállaló és a magánszemély minőségében eljáró korábbi munkáltatója közötti jogvitában eljáró nemzeti bíróságnak mellőznie kell az említett nemzeti szabályozás alkalmazását, és ügyelnie kell arra, hogy amennyiben ez a munkáltató*

³⁸ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 3. szám, Munkaügyi ügyszak 8. sz. alatt.

³⁹ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 5. szám, Munkaügyi ügyszak 15. sz. alatt.

nem tudja bizonyítani, hogy a megkövetelt gondosságot tanúsította ahhoz, hogy a munkavállaló ténylegesen kivehesse az őt az uniós jog értelmében megillető fizetett éves szabadságot, az említett munkavállalót ne lehessen megfosztani sem az ilyen fizetett éves szabadsághoz való szerzett jogától, sem pedig ehhez kapcsolódóan a munkaviszony megszűnése esetén a ki nem vett szabadság után járó pénzbeli megváltástól, amelynek kifizetése ebben az esetben közvetlenül az érintett munkáltató feladata.

8. A Bíróság (első tanács) 2018. november 7-i ítélete (a Supreme Court of the United Kingdom [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Dermod Patrick O'Brien kontra Ministry of Justice, korábban Department for Constitutional Affairs (C-432/17. sz. ügy)⁴⁰

Az 1998. április 7-i 98/23/EK tanácsi irányelvvel módosított, az UNICE, a CEEP és az ESZSZ által a részmunkaidős foglalkoztatásról kötött keretmegállapodásról szóló, 1997. december 15-i 97/81/EK tanácsi irányelvet akként kell értelmezni, hogy olyan esetben, mint az alapügyben, a 98/23 irányelvvel módosított 97/81 irányelv átültetési határidejének lejártát megelőző szolgálati időket figyelembe kell venni az öregségnyugdíj-jogosultságok megállapítása során.

9. A Bíróság (nagytanács) 2018. november 13-i ítélete (a Bezirksgericht Bleiburg/Okrajno Sodišče Pliberk [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Čepelnik d.o.o. kontra Michael Vavti (C-33/17. sz. ügy)⁴¹

Az EUMSZ 56. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint amilyen az alapügyben szerepel, amely szerint a hatáskörrel rendelkező hatóságok az ebben a tagállamban letelepedett megrendelőt arra kötelezhetik, hogy függessze fel a valamely más tagállamban letelepedett szerződéses partnerének járó kifizetéseket, vagy akár arra is, hogy az első tagállam munkajogi szabályainak bizonyított megsértése esetén az e szerződéses partnerre esetlegesen kiszabható bírság megfizetésének biztosítása céljából a még fizetendő vállalkozói díjnak megfelelő összegű biztosítékot nyújtson.

10. A Bíróság (harmadik tanács) 2018. november 14-i ítélete (a Verwaltungsgerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Danieli & C. Officine Meccaniche SpA, és társai kontra Regionale Geschäftsstelle Leoben des Arbeitsmarktservice (C-18/17. sz. ügy)⁴²

1) Az EUMSZ 56. és EUMSZ 57. cikket, valamint a Horvát Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unióról szóló szerződés, az Európai Unió működéséről szóló szerződés és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés kiigazításáról szóló okmány V. melléklete 2. fejezetének 2. pontját úgy kell értelmezni, hogy bármely tagállam jogosult arra, hogy munkavállalási engedély megkövetelésével korlátozza azon horvát munkavállalók kiküldetését, akiket egy horvátországi székhelyű társaság foglalkoztat, amennyiben ezen munkavállalók kiküldetésére egy másik tagállamban székhellyel rendelkező társaság számára az e legelső tagállamban történő szolgáltatásnyújtás érdekében a horvátországi székhelyű társaság által történő, a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló, 1996. december 16-i 96/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében vett rendelkezésre bocsátásuk útján kerül sor.

2) Az EUMSZ 56. és EUMSZ 57. cikket úgy kell értelmezni, hogy az adott tagállamnak nem áll jogában megkövetelni, hogy egy másik tagállamban székhellyel rendelkező vállalkozás részére egy szintén e másik tagállamban székhellyel rendelkező vállalkozás által az ezen első tagállamban történő

⁴⁰ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 10. szám, Munkaügyi ügyszak 45. sz. alatt.

⁴¹ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 4. szám, Közigazgatási ügyszak 72. sz. alatt.

⁴² A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 6. szám, Munkaügyi ügyszak 23. sz. alatt.

szolgáltatásnyújtás céljából rendelkezésre bocsátott harmadik állambeli állampolgárok munkavállalási engedéllyel rendelkezzenek.

11. A Bíróság (nagytanács) 2018. november 20-i ítélete (a Curtea de Apel Constanța [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Sindicatul Familia Constanța, Ustinia Cvas és társai kontra Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța (C-147/17. sz. ügy)⁴³

A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének (3) bekezdését a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1989. június 12-i 89/391/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben akként kell értelmezni, hogy nem tartozik a 2003/88 irányelv hatálya alá a nevelőszülői tevékenység, amely abból áll, hogy a nevelőszülő állami hatósággal fennálló munkaviszony keretében egy gyermeket befogad és integrál otthonába, és folyamatos jelleggel gondoskodik e gyermek harmonikus fejlődéséről és neveléséről.

12. A Bíróság (első tanács) 2018. november 21-i ítélete (a Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Pedro Viejobueno Ibáñez, Emilia de la Vara González kontra Consejería de Educación de Castilla-La Mancha (C-245/17. sz. ügy)⁴⁴

1) Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv mellékletét képező, 1999. március 18-án megkötött, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodás 4. szakaszának 1. pontját akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a munkáltató számára, hogy az utolsó tanítási napon megszüntesse a határozott időre kinevezett közszolgálati alkalmazottként egy tanévre alkalmazott tanárok határozott időre szóló munkaviszonyát arra hivatkozva, hogy e napon már nem áll fenn az alkalmazásuk alapjául szolgáló szükségesség és sürgősség, noha a köztisztviselő jogállású tanárok határozatlan időre szóló munkaviszonya folyamatos marad.

2) A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a határozott időre kinevezett közszolgálati alkalmazottként egy tanévre alkalmazott tanárok határozott időre szóló munkaviszonyának az utolsó tanítási napon való megszüntetését, még ha ez meg is fosztja a tanárokat az ezen tanévre járó fizetett éves nyári szabadságtól, feltéve hogy az említett tanárok e jogcímen pénzbeli megváltásban részesülnek.

13. A Bíróság (hatodik tanács) 2018. november 21-i ítélete (a Tribunal Supremo [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ministerio de Defensa kontra Ana de Diego Porras (C-619/17. sz. ügy)⁴⁵

1) Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv mellékletét képező, 1999. március 18-án megkötött, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodás 4. szakaszának 1. pontját akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely nem írja elő végkielégítés folyósítását az álláshelyének megtartására jogosult munkavállaló helyettesítése céljából létrejött határozott időre szóló, az alapeljárásban szereplőhöz hasonló munkaszerződésekkel alkalmazott munkavállalók számára az e szerződésekben megállapított idő

⁴³ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 8. szám, Munkaügyi ügyszak 31. sz. alatt.

⁴⁴ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 12. szám, Munkaügyi ügyszak 51. sz. alatt.

⁴⁵ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 2. szám, Munkaügyi ügyszak 5. sz. alatt.

lejártakor, míg a határozatlan időre alkalmazott munkavállalókat végkielégítés illeti meg a munkaszerződésük objektív okból történő megszüntetése esetén.

2) Az 1999/70 irányelv mellékletét képező, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodás 5. szakaszát akként kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságnak kell – az alkalmazandó nemzeti jogi szabályok összességének megfelelően – értékelni azt, hogy egy, az alapeljárásbelihez hasonló olyan intézkedés, amely előírja végkielégítés kötelező folyósítását a határozott időre szóló bizonyos munkaszerződésekkel alkalmazott munkavállalók számára az e szerződésekben megállapított idő lejártakor, az egymást követő, határozott időre létrejött munkaszerződések vagy munkaviszonyok alkalmazásából származó visszaélés megakadályozásához és adott esetben szankcionálásához megfelelő intézkedést, illetve az e rendelkezés értelmében vett megfelelő jogi intézkedést képez-e.

3) Abban az esetben, ha a nemzeti bíróság megállapítja, hogy alapeljárásbelihez hasonló olyan intézkedés, amely előírja végkielégítés kötelező folyósítását a határozott időre szóló bizonyos munkaszerződésekkel alkalmazott munkavállalók számára az e szerződésekben megállapított idő lejártakor, az egymást követő, határozott időre létrejött munkaszerződések vagy munkaviszonyok alkalmazásából származó visszaélés megakadályozásához és adott esetben szankcionálásához megfelelő intézkedést, illetve az 1999/70 irányelv mellékletét képező, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodás 5. szakasza értelmében vett megfelelő jogi intézkedést képez, akkor ezt a rendelkezést akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az alapeljárásbelihez hasonló azon nemzeti szabályozás, amely szerint a bizonyos kategóriákba tartozó határozott időre szóló munkaszerződések lejártára végkielégítés folyósítását eredményezi az e szerződésekkel alkalmazott munkavállalók számára, míg a más kategóriákba tartozó határozott időre szóló munkaszerződések lejártára nem von maga után semmilyen végkielégítést az ezen utóbbi szerződésekkel alkalmazott munkavállalók számára, kivéve ha a nemzeti jogrendben nem létezik semmilyen más hatékony intézkedés az ezen utóbbi munkavállalókkal szembeni visszaélések elkerülésére és szankcionálására, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

Polgári ügyszak

6. A Bíróság (hatodik tanács) 2018. október 25-i végzése (a Juzgado de lo Social no2 de Terrassa [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Elena Barba Giménez kontra Francisca Carrión Lozano (C-426/17. sz. ügy)⁴⁶

A Juzgado de lo Social no2 de Terrassa (terrassai 2. sz. szociális és munkaiügyi bíróság, Spanyolország) által a 2017. június 27-i határozatával előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

7. A Bíróság (kilencedik tanács) 2018. október 25-i ítélete (a Bundespatentgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – a Boston Scientific Ltd által indított eljárásban (C-527/17. sz. ügy)⁴⁷

A gyógyszerek kiegészítő oltalmi tanúsítványáról szóló, 2009. május 6-i 469/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a 2007. szeptember 5-i 2007/47/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az orvostechikai eszközökről szóló, 1993. június 14-i 93/42/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (4) bekezdése értelmében egy anyagot integráns részként magában foglaló orvostechikai eszköznek az említett módosított irányelv szerinti előzetes engedélyezési eljárása a 469/2009 rendelet alkalmazásában nem hasonlítható az említett anyagnak a 2004. március 31-i 2004/27/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti forgalombahozatali engedélyezési eljárásához, akkor sem, ha

⁴⁶ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 10. szám, Polgári ügyszak 53. sz. alatt.

⁴⁷ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 12. szám, Polgári ügyszak 69. sz. alatt.

az említett anyag a 2007/47 irányelvvel módosított 93/42 irányelv I. melléklete 7.4. pontjának első és második albekezdése alapján értékelés tárgyát képezte.

8. A Bíróság (nagytanács) 2018. november 13-i ítélete (a Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Levola Hengelo BV kontra Smilde Foods BV (C-310/17. sz. ügy)⁴⁸

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy élelmiszer ízének szerzői jogi védelemben részesítése ezen irányelv alapján, illetve egy nemzeti jogszabály olyan értelmezése, amely szerzői jogi védelemben részesíti ezen ízt.

9. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. november 14-i ítélete (a Vrhovno sodišče Republike Slovenije [Szlovénia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Nova Kreditna Banka Maribor d.d. kontra Republika Slovenija (C-215/17. sz. ügy)⁴⁹

A közszféra információinak további felhasználásáról szóló, 2003. november 17-i 2003/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikke (2) bekezdése c) pontjának harmadik francia bekezdését és a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 432. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azok nem alkalmazandók az alapügyben szóban forgóhoz hasonló nemzeti szabályozásra, amely előírja a közjogi intézmény meghatározó befolyása alatt álló bankokkal szemben, hogy hozzák nyilvánosságra a tanácsadói, ügyvédi, szerzői vagy más szellemi jellegű szolgáltatás nyújtására irányuló, e meghatározó befolyás időszaka alatt kötött szerződésekre vonatkozó információkat, anélkül hogy ez alól e bankok üzleti titkainak a megőrzése címén kivételt engedélyezne, és ennél fogva az ilyen nemzeti szabályozás nem ellentétes e jogszabályokkal.

10. A Bíróság (hatodik tanács) 2018. november 15-i ítélete (az Augstākā tiesa [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „BTA Baltic Insurance Company” AS, korábban „Balcia Insurance” SE kontra „Baltijas Apdrošināšanas Nams” AS (C-648/17. sz. ügy)⁵⁰

A tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra és a biztosítási kötelezettség ellenőrzésére vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1972. április 24-i 72/166/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a forgalomban való, az e rendelkezésben foglalt „gépjármű-felelősségbiztosítás” által feltételezett részvétel fogalma azt a helyzetet is magában foglalja, amikor a parkolóban álló gépjármű utasa a gépjármű ajtaját, annak kinyitása során, nekiütötte a mellette álló gépjárműnek, és abban kárt okozott.

11. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. november 21-i ítélete (a Tribunal de commerce de Liège [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Zako SPRL kontra Sanidel SA (C-452/17. sz. ügy)⁵¹

1) A tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló, 1986. december 18-i 86/653/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az a körülmény, hogy valamely személy, akit állandó jelleggel megbíztak

⁴⁸ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 9. szám, Polgári ügyszak 46. sz. alatt.

⁴⁹ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak 149. sz. alatt.

⁵⁰ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 3. szám, Polgári ügyszak 12. sz. alatt.

⁵¹ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 11. szám, Polgári ügyszak 59. sz. alatt.

akár azzal, hogy más személy javára áruk eladásáról vagy megvételéről tárgyaljon, akár azzal, hogy az ilyen ügyleteket más személy javára és nevében letárgyalja és megkösse, a tevékenységét e más személy telephelyén végzi, nem képezi akadályát annak, hogy e rendelkezés értelmében „kereskedelmi ügynöknek” minősüljön, feltéve, hogy e körülmény nem akadályozza azt, hogy e személy a tevékenységét önállóan végezze, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

2) A 86/653 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az a körülmény, hogy valamely személy nem csak olyan tevékenységeket végez, amelyek akár abban állnak, hogy más személy javára áruk eladásáról vagy megvételéről tárgyal, akár abban, hogy az ilyen ügyleteket más személy javára és nevében letárgyalja és megkötí, hanem ugyanezen személy számára más jellegű tevékenységeket is végez anélkül, hogy azok az előbbi tevékenységekhez képest másodlagos jellegűek lennének, nem akadályozza azt, hogy ezen irányelv értelmében „kereskedelmi ügynöknek” minősüljön, feltéve, hogy e körülmény nem képezi akadályát annak, hogy ezen előbbi tevékenységét önálló módon gyakorolja, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

12. A Bíróság (tizedik tanács) 2018. november 22-i ítélete (az Okresný súd Dunajská Streda [Szlovákia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – ZSE Energia a.s. kontra RG (C-627/17. sz. ügy)⁵²

1) A 2013. május 13-i 517/2013/EU tanácsi rendelettel módosított, a kis értékű követelések európai eljárásának bevezetéséről szóló, 2007. július 11-i 861/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a „felek” fogalma kizárólag az alapeljárás felperesére és alperesére terjed ki.

2) Az 517/2013 rendelettel módosított 861/2007 rendelet 2. cikkének (1) bekezdését és 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan jogvita, amelyben a felperes és az alperes állandó lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye ugyanabban a tagállamban van, ahol az eljáró bíróság székhelye is található, nem tartozik e rendelet hatálya alá.

Gazdasági ügyszak

2. A Bíróság elnökének 2018. augusztus 22-i végzése (a Landgericht Düsseldorf [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-299/18. sz. ügy)⁵³

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

3. A Bíróság (harmadik tanács) 2018. október 24-i ítélete (a Cour de cassation [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Apple Sales International, Apple Inc., Apple retail France EURL kontra MJA mint az eBizzuss.com részére kirendelt felszámolóbiztos (C-595/17. sz. ügy)⁵⁴

1) A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 23. cikkét akként kell értelmezni, hogy a forgalmazó által a beszállítója ellen, az EUMSZ 102. cikk alapján kártérítés iránt indított perben nem kizárt egy, a felek közötti szerződésben foglalt joghatósági kikötés alkalmazása azon egyetlen oknál fogva, hogy e kikötés nem utal kifejezetten a versenyjog megsértése miatt fennálló felelősséggel kapcsolatos jogvitákra.

2) A 44/2001 rendelet 23. cikkét akként kell értelmezni, hogy a forgalmazó által a beszállítója ellen, az EUMSZ 102. cikk alapján kártérítés iránt indított perben valamely joghatósági kikötés alkalmazása nem függ attól, hogy előzetesen valamely nemzeti vagy európai hatóság megállapított-e versenyjogi jogsértést.

⁵² A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 3. szám, Polgári ügyszak 11. sz. alatt.

⁵³ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 9. szám, Gazdasági ügyszak 39. sz. alatt.

⁵⁴ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 1. szám, Polgári ügyszak 4. sz. alatt.

4. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. november 14-i ítélete (a Varhoven kasatsionen sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Wiemer & Trachte GmbH, felszámolás alatt kontra Zhan Oved Tadzher (C-296/17. sz. ügy)⁵⁵

A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti tagállam bíróságainak az arra vonatkozó joghatósága, hogy elbíráljanak a fizetéseképtelenségre alapított, olyan megtámadási keresetet, amelyet egy más tagállamban létesítő okirat szerinti székhellyel vagy lakóhellyel rendelkező alperes ellen indítottak, kizárólagos joghatóságnak minősül.

5. A Bíróság (első tanács) 2018. november 15-i ítélete (az Oberster Gerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Hellenische Republik kontra Leo Kuhn (C-308/17. sz. ügy)⁵⁶

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy nem tartozik az e rendelkezés értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyek” körébe az olyan jogvita, mint amelyről az alapügyben szó van, amely a valamely tagállam által kibocsátott kötvényeket megszerző természetes személy által e tagállam ellen indított, arra irányuló keresetre vonatkozik, hogy vitassa az említett kötvények alacsonyabb értékű kötvényekre történő olyan cseréjét, amelyre a nemzeti jogalkotó által kivételes körülmények között elfogadott törvény e természetes személyt kötelezi, amely törvény alapján e feltételeket egyoldalúan és visszaható hatállyal módosították egy olyan kollektív fellépési záradék bevezetésével, amely lehetővé tette az érintett kötvények tulajdonosainak többsége számára, hogy a kisebbséget e cserére kötelezze.

6. A Bíróság (ötödik tanács) 2018. november 15-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Verbraucherzentrale Baden-Württemberg e.V. kontra Germanwings GmbH (C-330/17. sz. ügy)⁵⁷

A Közösségben a légi járatok működtetésére vonatkozó közös szabályokról szóló, 2008. szeptember 24-i 1008/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 23. cikkének (1) bekezdését e rendelet 2. cikkének 18. pontjával összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy a Közösségen belüli légi járatokra vonatkozó légi viteldíjak feltüntetése során azok a légi fuvarozók, akik e díjakat nem euróban adják meg, kötelesek olyan nemzeti valutát választani, amely objektíve kapcsolódik a kínált szolgáltatáshoz. Különösen ez a helyzet azon valuta esetében, amely törvényes fizetőeszköz abban a tagállamban, ahol az érintett légi járat indulási, illetve érkezési helye található.

Ennek megfelelően az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben, amelyben valamely olyan tagállamban székhellyel rendelkező légi fuvarozó, ahol az euró a törvényes fizetőeszköz, olyan légi szolgáltatást kínál az interneten, amelynek esetében az érintett légi járat indulási, illetve érkezési helye egy olyan másik tagállamban található, ahol nem az euró a törvényes fizetőeszköz, a légi viteldíjak – euróban történő feltüntetésük hiányában – abban a valutában is megadhatók, amely törvényes fizetőeszköz ezen utóbbi tagállamban.

⁵⁵ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 9. szám, Gazdasági ügyszak 32. sz. alatt.

⁵⁶ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 9. szám, Gazdasági ügyszak 34. sz. alatt.

⁵⁷ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 10. szám, Gazdasági ügyszak 39. sz. alatt.

II. A Törvényszék 2018. szeptember 25-i ítélete – Psara és társai kontra Parlament (T-639/15–T-666/15. és T-94/16. sz. egyesített ügyek)

- 1) A Törvényszék a T-639/15–T-666/15. és T-94/16. sz. ügyeket ítélethozatal céljából egyesíti.
- 2) A Törvényszék a kereseteket elutasítja.
- 3) *Maria Psara, Tina Kristan, Tanja Malle, Wojciech Cieśla, Staffan Dahllof, Delphine Reuter, a České centrum pro investigativní žurnalistiku o.p.s., Harry Karanikas, Crina Boros, a Baltijas pētnieciskās žurnālistikas centrs Re:Baltica, Tóth Balázs, Minna Knus-Galán, Atanas Tchobanov, Dirk Liedtke, Nils Mulvad, Hugo van der Parre, Guia Baggi, Marcos García Rey, Mark Lee Hunter, Kristof Clerix, Rui Araujo, Anuška Delić, Jacob Borg, Matilda Bačelić és Gavin Sheridan maguk viselik saját költségeiket.*

III. A Törvényszék 2018. október 25-i ítélete – FN és társai kontra CEPOL (T-334/16. P. sz. ügy)⁵⁸

- 1) A Törvényszék hatályon kívül helyezi az Európai Unió Közszolgálati Törvényszéke (harmadik tanács) 2016. április 11-i FN és társai kontra CEPOL ítéletét (F-41/15. DISS. II.) annyiban, amennyiben az FN, FP és FQ által benyújtott megsemmisítés iránti kérelmeket nem nyilvánította elfogadhatatlannak.
- 2) A Törvényszék az FN, FP és FQ által a Közszolgálati Törvényszék előtt az F-41/15. DISS. II. számú ügyben benyújtott megsemmisítés iránti kérelmeket elutasítja.
- 3) A Törvényszék a fellebbezést az ezt meghaladó részében elutasítja.
- 4) Egrészt FN, FP és FQ, másrészt pedig az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége (CEPOL) maga viseli a fellebbezési eljárással és az elsőfokú eljárással kapcsolatos saját költségeit.

IV. 2018. október 29-én benyújtott kereset (T-640/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kérelmek:

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

- elsődlegesen állapítsa meg, hogy az egyes ajánlattevőknek kiosztott bírálati pontszámok a beadott pályázatok összehasonlítása alapján reálisak-e, és megfelelnek-e az egyenlő bánásmód, a hátrányos megkülönböztetés tilalma, az arányosság és az átláthatóság elvének;
- másodlagosan állapítsa meg, hogy alperes jogértelmezése az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról és az 1605/2002/EK, Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2012. október 25-i 966/2012/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet 113. cikke (3) bekezdésével összefüggésben téves, és a közbeszerzési eljárásban részt vevő ajánlati árának nyilvánossága nem ellentétes a hivatkozott rendelettel;
- harmadlagosan semmisítse meg az alperes FL/FIN17 12. részének eljárási eredményét, illetve az e részre vonatkozó közbeszerzési eljárást;
- negyedlegesen határozza meg, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 263. cikkében meghatározott jogorvoslati határidőt a kereset tárgyában szereplő közbeszerzési eljárásban mely eljárási cselekmény (hatályos jogi aktus) közlésétől kell számítani;

⁵⁸ A fellebbezést l.: Hírlevél VII. évfolyam 9. szám, Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt, XI. sz. alatt.

— az alperest kötelezze a költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

Keresete alátámasztása érdekében a felperes négy jogalapra hivatkozik.

1. Az első jogalapot az egyenlő bánásmód elvének, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának, az arányosság és az átláthatóság elvének megsértésére alapítja, mivel az alperes a közbeszerzési eljárásokban eltérő értékelést alkalmazott az ajánlattevők között.
2. A második jogalapot hatáskörrel való visszaélésre alapítja, amennyiben az alperes a felperessel nem közölte a kért információkat a közbeszerzési eljárásokban.
3. A harmadik jogalapot arra alapítja, hogy az alperes a jogorvoslati határidők közlésének elhallgatásával, ezáltal a jogorvoslati lehetőség korlátozásával megsértette a közbeszerzésekről szóló uniós irányelvet.
4. A negyedik jogalapot arra alapítja, hogy az alperes akadályozza a felperes jogérvényesítését az Unió intézménye elleni jogorvoslat keresésében.

V. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. november 7-i ítélete – Európai Bizottság kontra Magyarország (C-171/17. sz. ügy)⁵⁹

1) Magyarország – mivel a nemzeti mobil fizetési rendszerről szóló 2011. évi CC. törvény és a nemzeti mobil fizetési rendszerről szóló törvény végrehajtásáról szóló 356/2012. (XII. 13.) Korm. rendelet által szabályozott nemzeti mobilfizetési rendszert vezetett be és tartott fenn – nem teljesítette a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 15. cikke (2) bekezdésének d) pontjából és az EUMSZ 56. cikkéből eredő kötelezettségeit.

2) A Bíróság a keresetet az ezt meghaladó részében elutasítja.

3) Az Európai Bizottság és Magyarország maga viseli saját költségeit.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.IV.38.004/2017/4.

Ha egy másik tagállami hatóság a külföldi állampolgárságú felperes vezetői engedélyét visszavonta és annak megújítását pozitív orvosi-pszichológiai szakvélemény bemutatásához kötötte, a magyar hatóság részéről az új vezetői engedély iránti kérelem kiadása a 2006/126/EK irányelv 11. cikk (4) bekezdése alapján kizárólag a visszavonás tényére hivatkozással nem tagadható meg. Minden esetben vizsgálni kell a vezetési tilalmi idő lejártja és a szokásos tartózkodási hely létesítése időpontját is. A tilalmi idő leteltét követően az új vezetői engedély kiállítása a másik tagállam által előírt alkalmassági feltételhez nem köthető, ha a másik tagállami állampolgárságú felperes az egészségügyi alkalmassági feltételeknek való megfelelést a vonatkozó magyar szabályozás szerint igazolja.

Jelen ügyben a felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának abban kellett állást foglalnia, hogy az 2006/126/EK irányelv (a továbbiakban: EK irányelv) 11. cikk (4) bekezdését, valamint a Korm. rendelet 19. § (7) bekezdését az első- és másodfokú hatóság, valamint az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte-e, ezek alapján a vezetői engedély kiállítását valóban meg kell-e tagadni.

⁵⁹ A keresetet I.: Hírlevél VIII. évfolyam 8. szám, Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt, XIII. sz. alatt.

Az EK irányelv 11. cikke a vezetői engedélyek cseréjére, visszavonására, pótlására és elismerésére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza. Ennek (4) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(4) A tagállam megtagadja a vezetői engedély kiállítását azon kérelmezőnek, akinek a vezetői engedélyét egy másik tagállamban korlátozták, felfüggesztették vagy visszavonták.

A tagállam megtagadja egy másik tagállam által olyan személy részére kiállított vezetői engedély érvényességének elismerését, akinek a vezetői engedélyét az előbbi állam területén korlátozták, felfüggesztették vagy visszavonták.

A tagállam szintén megtagadhatja a vezetői engedély kiállítását olyan kérelmező részére, akinek a vezetői engedélyét egy másik tagállamban érvénytelenítették.”

A 326/2011. (XII.28.) Korm. rend. (a továbbiakban: Korm. rend.), annak 121. §. d) pontja értelmében az EK irányelvnek való megfelelést szolgálja. A Korm. rend. 19. §. (7) bekezdése szerint a közlekedési igazgatási hatóság megtagadja a vezetői engedély kiállítását azon kérelmezőnek, akinek a vezetői engedélyét egy másik tagállamban korlátozták, érvénytelenítették, visszavonták vagy a vezetési jogosultságát felfüggesztették.

Az EK irányelv 7. cikk (1) bekezdésének e) pontja értelmében vezetői engedély kizárólag azon kérelmezőknek állítható ki,

a) akik jártassági és magatartási, valamint elméleti vizsgát tettek, valamint megfeleltek az egészségügyi követelményeknek a II. és III. melléklet rendelkezéseivel összhangban; [...]

e) akiknek szokásos tartózkodási helye annak a tagállamnak a területén található, amelyik a vezetői engedélyt kiállítja.

Az elsőfokú hatóság, az alperes, valamint az elsőfokú bíróság az EK irányelv és a Korm. rend. fenti rendelkezési nyelvtani értelmezése alapján helytállóan vonta le azt a – főszabályként érvényesülő – következtetést, hogy a felperes vezetői engedélyének visszavonása Németországban kizárja azt, hogy a felperes Magyarországon eredményesen újabb vezetői engedély kibocsátás kérje. E rendelkezések jelentéstartamának meghatározása érdekében azonban figyelembe kell venni az EK irányelv alapvető céljait, illetve az irányelvnek az európai uniós alapszabadságokhoz és alapelvekhez való viszonya alapján az európai uniós jogrend egészében elfoglalt szerepét, alapvető rendeltetését is. Ennek alapján pedig megállapítható, hogy a vezetői engedély egyik tagállamban való visszavonása különböző eseteinek – a körülményektől függően – eltérő joghatásai lehetnek az EK irányelv 11. cikk (4) bekezdését átültető tagállami jogi rendelkezések – így jelen esetben a Korm. rend. 19. § (7) bekezdése – alkalmazása szempontjából. Ezen eltérő esetköröket és joghatásokat az Európai Unió Bírósága kimerítően vizsgálta korábbi döntéseiben; minden tagállami bíróság számára kötelező érvényű értelmezési iránymutatást adva.

Az Európai Unió Bírósága ítélezési gyakorlata alapján az EK irányelv 11. cikk (4) bekezdésének értelmezése szempontjából igen fontos az a körülmény, hogy egy másik tagállamban új vezetői engedély kiadásának igénylésére az eredeti tagállamban a vezetői engedély visszavonásáról szóló döntésben az új vezetői engedély kiállítására meghatározott ún. tilalmi időszak alatt vagy azt követően került-e sor. Ez egyfajta abszolút tilalmi időszakkal tekinthető, amely leteltéig az, akinek a vezetői engedélyét visszavonták, semmilyen esetben sem szerezhet vezetői engedélyt, ennek leteltét követően pedig a visszavonásról szóló döntésben meghatározott feltételek teljesítése esetén lehetséges új vezetői engedély kiállítása, illetve a korábbi megújítása.

A felperes által is hivatkozott Hofmann-ügyben (C-419/10. számú ügy) az Európai Unió Bíróságának azt a kérdést kellett vizsgálni, hogy egy tagállam (Németország) egy másik tagállam (Csehország) által kiállított vezetői engedély elismerését megtagadhatja-e azért, mert az első tagállam területén a vezetői engedély jogosultja az ezen állam által kiállított vezetői engedély visszavonására vonatkozó intézkedés hatálya alatt áll, amikor az ezen intézkedéssel együttesen elrendelt, a vezetői engedély e tagállamban történő újbóli kiállítását korlátozó tilalmi idő letelt, mielőtt a vezetői engedélyt a másik tagállam kiállította. Az Európai Unió Bírósága megállapítása szerint az EK irányelv 11. cikk (4) bekezdésének második albekezdése alapján a német hatóságok nem jogosultak az ily módon kiállított engedély érvényességének elismerését megtagadni (Hofmann ítélet, 89. pont). Az Európai Unió Bírósága

ugyanígy értelmezte a korábban hatályos 91/439/EGK tanácsi irányelv – EK irányelv 11. cikk (4) bekezdésének tartalmilag lényegében megfelelő – 8. cikkének (4) bekezdését is korábbi ítélkezési gyakorlatában (C-476/01. sz. Kapper-ügyben hozott ítélet, C-227/05. sz. Halbritter-ügyben hozott végzés, C-340/05. sz. Kremer-ügyben hozott végzés, C-343/06. sz. Wiedemann és Funk egyesített ügyekben hozott ítélet, C-321/07. sz. Schwarz-ügyben hozott ítélet).

Az Európai Unió Bírósága a Hofmann ítéletében egy általánosabb, az EK irányelv 11. cikk (4) bekezdésének első – azaz jelen ügyben releváns – albekezdésére is vonatkozó megállapítást is tett: „paradox lenne tehát úgy értelmezni [az EK irányelv] 11. cikke (4) bekezdésének második albekezdését, hogy egy vezetői engedély valamely tagállam általi korlátozása, felfüggesztése vagy visszavonása esetén a szóban forgó irányelv 11. cikke (4) bekezdése első albekezdésének értelmében az engedély jogosultja nem szerezhethet többé vezetői engedélyt valamely más tagállamban, míg ez a lehetőség továbbra is fennáll az engedély érvénytelenítése [azaz a 11. cikke (4) bekezdése harmadik albekezdésében szabályozott, a visszavonásnál szigorúbb esetkör] esetén.” (Hofmann ítélet, 88. pont). Az ítélet külön is hangsúlyozza egy olyanfajta értelmezés elkerülésének szükségességét, amelynek eredményeképpen az uniós polgárok csak abban a tagállamban juthatnának vezetői engedélyhez, amelyben ezt korlátozták, felfüggesztették vagy visszavonták, e korlátozás időbeli korlátozása nélkül (Hofmann ítélet, 53. pont). „Az [EK irányelv] 11. cikkének (4) bekezdését úgy értelmezni, hogy egy ilyen személy soha nem szerezhethet vezetői engedélyt az új tartózkodási helye szerinti tagállamban, még az új engedély kérelmezésének tilalmi időszaka lejártát követően sem, [...] akadályozná a tagállamok területén való szabad mozgás jogát, amelyet az EUMSZ 21. cikke biztosít az uniós polgároknak, amely jog gyakorlásának megkönnyítésére irányul [az EK irányelv].” (Hofmann-ítélet, 77. pont).

A Hoffman-ítélet fenti pontjainak együttes értelmezése alapján az a következtetés fogalmazható meg, hogy mivel az egyik tagállamban visszavont vezetői engedély esetében a tilalmi idő lejártá után egy másik tagállamban szerzett vezetői engedély elismerését az illetékes hatóságok nem tagadhatják meg, ebből okszerűen következik, hogy e másik tagállamban a vezetői engedély megszerzése is jogszerű kell, hogy legyen 11. cikke (4) bekezdése első albekezdés értelmében – hiszen ha nem így volna, akkor érvényesként elismerni sem lehetne ugyanezen rendelkezés második albekezdése szerint.

Mindebből jelen ügyre vonatkozóan az következik, hogy a felperes esetében kérelmének elbírálása során vizsgálni szükséges azt is, hogy a német vezetői engedélye visszavonásáról szóló döntésben meghatározott vezetési tilalmi idő letelt-e a magyar vezetési engedély igénylésekor. Nem helytálló tehát az elsőfokú bíróság azon megállapítása, mely szerint a magyar hatóságnak csupán azt a tényt kellett vizsgálnia, hogy a felperes korábbi vezetői engedélyét visszavonták-e.

A német társhatóságnak az elsőfokú hatóság megkeresésére adott tájékoztatásából egyértelműen kiderült, hogy a felperes vezetői engedélyét 2014. január 27-én visszavonták drogfogyasztásra való hajlam miatt. Tájékoztató leveléhez a német hatóság a német közlekedési szabálysértési nyilvántartásból lehívott adatokat is mellékelte a felperesre vonatkozóan kivonat formájában. Ebből az derül ki, hogy a felperesre vonatkozóan vezetési tilalom 2014. szeptember 27-ig volt érvényben. A felperes ugyanakkor ezt követően, 2015. szeptember 25-én nyújtotta be magyar vezetői engedély kiadása iránti kérelmét az elsőfokú hatósághoz. A hatóságnak tehát a visszavonás ténye mellett vizsgálnia kellett volna a vezetési tilalmi idő lejártának időpontját is a mellékelte kivonatok alapján, szükség szerint a német társhatóság további megkeresése útján.

Mindezzel összefüggésben helytelen az az értelmezés is, hogy az EK irányelv 7. cikk (1) bekezdés a) pontja alkalmazási körében a felperes esetében a pozitív orvosi-pszichológiai szakvélemény benyújtása képezi előfeltételét a vezetői engedély kiállításának. Mivel a felperes nem a német engedélyét kívánta megújítani, hanem magyar vezetői engedély kiadása iránt nyújtotta be a kérelmét, az EK irányelv 7. cikk (1) bekezdés a) pontja értelmében Magyarországon erre vonatkozóan az egészségügyi alkalmassági feltételek meglétét a vonatkozó magyar szabályozás szerint kell vizsgálni.

Amennyiben a fentiek szerint a német vezetői engedély visszavonásával meghatározott vezetési tilalmi idő lejárt és a felperes az EK irányelv 7. cikk (1) bekezdése értelmében a magyar szabályok által előírt vizsgakövetelményeknek és egészségügyi alkalmassági feltételeknek megfelel, magyar hatóságok abban az esetben tagadhatnák meg a felperes magyar vezetői engedély kiadására vonatkozó kérelmét, ha a felperes e rendelkezés e) pontjában, illetve az ezt átültető Korm. rend. 15.§-ában meghatározott

feltételnek nem felel meg, azaz szokásos tartózkodási helye nem Magyarországon van (Hofmann-ítélet, 90. pont); a szokásos tartózkodási hely fogalmát az EK irányelv 12. cikke határozza meg. Ezen feltétel meglétét azonban egyik fél sem vitatta az eljárás során.

A fentiek fényében a Kúria nem tartotta szükségesnek, hogy az az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikke alapján, régi Pp. 155/A. §-a alkalmazásával előzetes döntést kérjen az Európai Unió Bíróságától. Az Európai Unió Bírósága gyakorlata szerint, „bár [az EUMSZ 267. cikke] minden korlátozás nélkül kötelezi azokat a nemzeti bíróságokat, amelyek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, hogy minden előttük felmerült értelmezési kérdéssel a Bírósághoz forduljanak, a Bíróság által [az EUMSZ 267. cikk] alapján korábban adott értelmezés kötelező jellege azonban okafogyottá teheti ezt a kötelezettséget, és így kiüresítheti annak tartalmát; így van ez különösen akkor, ha a felmerült kérdés lényegében megegyezik egy hasonló esetben már előzetes döntés tárgyát képező kérdéssel”. (28/62–30/62. sz. Da Costa egyesített ügyekben hozott ítélet 13. pont). Tekintettel arra, hogy a jelen esetben felmerült jogkérdést az Európai Unió Bírósága Hofmann és más korábbi ítéleteiben adott értelmezés alapján egyértelműen el lehetett dönteni, szükségtelessé vált előzetes döntés iránti kérelemmel az Európai Unió Bírósága-t megkeresni.

A Kúria, tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati kérelmet a vezetői engedélyekről szóló speciális uniós irányelvi szabályozás alapján érdemben el lehetett bírálni, szintén nem találta szükségesnek az egyenlő elbánás általános elvére az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése és a XV. cikke, az EUMSZ 18. és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. cikke alapján történő felperesi hivatkozás további vizsgálatát.

Az elsőfokú bíróság ítéletét a Kúria hatályon kívül helyezte és az elsőfokú közigazgatási szervet a jelen indoklásban foglaltak figyelembe vételével új eljárásra kötelezte. A közigazgatási szervnek a megismételt eljárás során vizsgálnia szükséges a vezetési tilalmi idő lejártának időpontját is az iratok alapján, szükség szerint a német társhatóság további megkeresése útján. Kétség esetén szükséges továbbá meggyőződni arról, hogy a felperes az indoklásban leírtak szerint rendelkezik-e szokásos tartózkodási hellyel Magyarországon. E körben a tényállás további tisztázása szükséges az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.) 62. §-a alapján, mely nélkül az ügyben megalapozott döntés a vezetői engedély kiadásának tárgyában nem hozható.

Kfv.IV.38.059/2017/5.

A tartózkodási engedély feltételei között a munkavállalói státusz elismeréséhez valós és tényleges munkavégzés igazolására van szükség.

Jelen ügyben a felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes munkavégzése ténylegességét illetően az alperes okszerű következtetést vont-e le.

A 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 13. § (1) bekezdés d) pontja szerint három hónapot meghaladó tartózkodás céljából az a harmadik országbeli állampolgár utazhat be, illetve három hónapot meghaladó időtartamig az a harmadik országbeli állampolgár tartózkodhat Magyarország területén, aki igazolja beutazása és tartózkodása célját, míg az f) pont értelmében tartózkodása teljes időtartamára rendelkezik a lakhatását és megélhetését, valamint a kiutazás költségeit is biztosító anyagi fedezettel és a g) pont szerint az egészségügyi ellátások teljes körére biztosítottnak minősül, vagy egészségügyi ellátásának költségeit biztosítani tudja.

Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a Harmtv. 20. § (1) bekezdés a) pontja azt is előírja, hogy keresőtevékenység folytatása céljából tartózkodási engedélyt az a harmadik országbeli állampolgár kaphat, akinek tartózkodási célja, hogy a foglalkoztatásra irányuló jogviszony alapján, ellenérték fejében, más részére, illetve irányítása alatt tényleges munkát végezzen. Tekintettel arra, hogy a Harmtv. a harmadik országok állampolgárai Európai Unión belüli szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát szabályozó uniós joganyagnak való megfelelést szolgálja, az Európai Unió Bíróságának releváns ítélkezési gyakorlata is figyelembe veendő jelen esetben. Az Európai Unió Bírósága esetjoga szintén megerősíti, hogy a munkavállalói státusz elismeréséhez valós és tényleges munkavégzés igazolására van szükség (lásd többek között az 53/81 sz. Levin kontra Staatssecretaris

van Justitie ügyben, valamint a C–357/89 V. J. M. Raulin kontra Minister van Onderwijs en Wetenschappen ügyben hozott ítéleteket).

A Kúria szerint a felperesi munkáltató tényleges tevékenységének, illetve annak – munkavállalót igénylő – megkezdése hiányából az alperes okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes tényleges munkát nem végez. A munkáltatói tevékenység ténylegességét a felperes az eljárásban nem bizonyította, a felülvizsgálati kérelemben nem tudta indokolni. Életszerűtlen olyan feltételezés, hogy egy vállalkozás megkezdéséhez foglalkoztatásra irányuló jogviszonya van ugyan egy munkavállalónak, de tényleges munkavégzésére meghatározatlan ideig még sincsen szükség. Ennek ellenkezőjét a felperes nem bizonyította, vagyis azt, hogy munkát végezne. Ha viszont munkavégzési tevékenysége nincsen, akkor a Harmtv. 20. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogszabályi feltételnek nem tud megfelelni.

Kfv.I.35.088/2018/10.

I. A büntető és a közigazgatási eljárás viszonya.

II. A számla tárgyi és alaki követelményei.

III. Az alakilag szabályos számla nem elégséges feltétele az áfalevonási jog gyakorlásának.

I. A 2013. II. negyedév készpénzes számláinak kérdésében irányadó a 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 127.§ (1) bekezdés a) pontja: az adólevonási jog gyakorlásának tárgyi feltétele, hogy az adóalany személyes rendelkezésére álljon a nevére szóló, az ügylet teljesítését tanúsító számla. Kapcsolódó szabály az Áfa tv. 179.§ (1) bekezdése, amely szerint minden személy, szervezet, aki (amely) e törvényben szabályozott jogot gyakorol, illetőleg akire (amelyre) e törvény kötelezettséget állapít meg, köteles az adómegállapítás hiánytalan és helyes volta ellenőrizhetőségének érdekében az általa vagy nevében kibocsátott, valamint a birtokában levő vagy egyéb módon rendelkezésére álló okiratot legalább az adó megállapításához való jog elévüléseig megőrizni.

A felperesnél a 203. II. negyedévre nézve folyó, az 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 87.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló ellenőrzés célja az Art. 91/A.§ (2) bekezdésének megfelelően azoknak az adózóknak az ellenőrzése, amelyeknél/akiknél alapos okkal feltehető, hogy a vállalkozási tevékenység kimutatott eredménye a bevételek eltitkolásának vagy szabálytalan költségelszámolásnak a következménye. Ilyenkor az adóhatóság az adózónál fellelhető iratok vizsgálatával azt ellenőrzi, hogy az adózó eleget tett-e a törvényekben előírt egyes adókötelezettségeinek, azokat határidőben, illetőleg az adó megállapítására, bevallására és megfizetésére alkalmas módon teljesítette-e. Az Art. 87.§ (2) bekezdésének megfelelően ellenőrzéssel lezárt időszakot azonban csak az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott, a bevallások utólagos vizsgálatára irányuló (ideértve az egyszerűsített ellenőrzést is) ellenőrzés teremt.

Az Art. és az Áfa tv. hivatkozott szabályainak összevetésével megállapítható, hogy az adózó a gyakorolni kívánt áfa levonási joghoz kapcsolódó okiratokat mindaddig köteles megőrizni, amíg nem kerül sor az elévülési időn belül bevallások utólagos vizsgálatára. Az, hogy az egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló ellenőrzés során nem keletkezik a számlák kapcsán az adózó terhére megállapítás, nem oldja fel az iratok megőrzésének, és egy esetleges Art. 87.§ (1) bekezdés a) pontos ellenőrzés során való bemutatásának kötelezettségét. A felperes esetében az iratokat büntetőeljárás során lefoglalták. Az alperes, majd az elsőfokú bíróság nem arra tekintettel tett megállapítás a felperes terhére, hogy tőle az iratok elkerültek, hanem azért mert az érintett számlák nem kerültek át a nyomozóhatósághoz, így sem a nyomozóhatóságtól, sem közvetlenül a felperestől nem voltak beszerezhetőek.

II. A felperes hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésének sérelmére, amelynek értelmében senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg. Az előzőekben foglaltak szerint azonban sem az alperes, sem az elsőfokú bíróság nem állapította meg felperes bűnösségét, a kérdést abból a szempontból kellett feltenni, hogy figyelembe vehetők-e az adóigazgatási eljárásban a büntetőeljárásban beszerzett bizonyítékok, illetőleg mit bizonyít a nyomozóhatóság tájékoztatása.

Az Alaptörvényre való felperesi hivatkozás folytán a Kúria szükségesnek látta még annak kiemelését, hogy az „adócsalás” kifejezést sem az Európai Unió Bírósága, sem a nemzeti bíróságok nem büntetőjogi, hanem az adójogszabályok kikerülését célzó magatartás szerinti tartalommal, mindig az adott konkrét tényállás függvényében használják. A HÉA Irányelv, az Áfa tv., az Európai Unió Bírósága, vagy a magyar nemzeti ítélkezési gyakorlat tehát nem kívánja meg az áfa tekintetében az „adócsalás” kifejezés alkalmazásához sem az absztrakciót, sem büntetőeljárás lefolytatását. A Kúria ismételten hangsúlyozta, hogy az adó tárgyú közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata során az alperesi határozat jogszerűsége nem a büntetőeljárás következménye, hanem kizárólag attól függ, hogy az alperes megtartotta-e az irányadó anyagi és eljárási szabályokat. Emiatt nem lehet pl. áfa ügyekben a per tárgyalásának felfüggesztése kapcsán büntetőeljárás szükségességére, mint a „csalás” megállapíthatóságának előkérdésre hivatkozni.

III. Az alperesi határozat indokolása szerint az adatok objektív módon igazolják, hogy a felperes nem csak hogy nem tett meg minden tőle ésszerűen elvárható intézkedést az adókijátszás elkerülésére, hanem a számlák fiktív voltáról maga is tudomással bírt, közreműködése közvetlenül is fennállt. Ezt emelte ki az alperesi határozattal helybenhagyott elsőfokú döntés az Art. nem rendeltetésszerű joggyakorlásra vonatkozó 2.§ (1) bekezdésének felhívásával. A jogerős ítélet egyértelmű megállapítása szerint is a felperes tudta, hogy adókijátszásban vesz részt és ahhoz tevékenyen hozzájárult. Mind az alperes, mind az elsőfokú bíróság ehhez képest folytatta le a bizonyítást, és vette figyelembe az Európai Unió Bíróság gyakorlatát.

Az Európai Unió Bírósága Signum Alfa-ügyben hozott C-446/15. számú végzésének rendelkezése szerint "A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az a nemzeti gyakorlat, miszerint az adóhatóság azon okból tagadja meg valamely adóalanytól a számára nyújtott szolgáltatások után fizetendő vagy megfizetett hozzáadottérték-adó levonásához való jogot, hogy nem tekinthetők hitelesnek az e szolgáltatásokra vonatkozó számlák, mivel e számlák kibocsátója nem lehetett az említett szolgáltatások tényleges nyújtója, kivéve ha anélkül, hogy az adóalanytól olyan ellenőrzéseket követelnének meg, amelyeket nem köteles elvégezni, az objektív tényezőkre figyelemmel megállapításra kerül, hogy ezen adóalany tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy az említett szolgáltatások héacsalás részét képezik, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata." A felperes felülvizsgálati kérelmében azonban figyelmen kívül hagyta a szöveg "kivéve ha" fordulatát. Ennek indokolását a végzés 43. és 44. pontjában az Európai Unió Bírósága akként adta meg, hogy bár a számla befogadójától nem követelhető meg általános jelleggel a számlakibocsátó személyi és tárgyi feltételeiről, adózási moráljáról való tájékozódás, de a héa levonási jogát gyakorolni kívánó adóalannal szemben elvárható követelmény, hogy tegyen meg minden ésszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, miszerint az általa teljesített ügyletekkel nem vesz részt az értékesítési láncban korábban eljáró gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban; ezek az intézkedések alapvetően az adott ügy körülményeitől függenek. Ez az az elvárás, ami a Signum-üggyel sem változott, ez felel meg az Európai Unió Bírósága korábbi gyakorlatának, és az elsőfokú bíróság ennek megfelelően járt el. A felülvizsgálati kérelemnek a C-446/15. számú végzés közvetlen alkalmazására való hivatkozása azért alaptalan, mivel abból nem következik más, mint amit az elsőfokú bíróság a Kúria ítéletére hivatkozva megállapított.

Felperes alaptalanul hivatkozott arra felülvizsgálati kérelmében, hogy figyelmen kívül hagyandók a 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) szabályai. Az Áfa tv. 127.§ (1) bekezdés a) pontja szerint az adólevonási jog gyakorlásának ugyanis van tárgyi feltétele, amennyiben az adóalany személyes rendelkezésére kell álljon a 120.§ a) pontjában említett esetben a nevére szóló, az ügylet teljesítését tanúsító számla, amely feltételből a hangsúly az Sztv.-vel való kapcsolat vizsgálatakor nem a számla birtoklásán, hanem az „ügylet teljesítését tanúsító” fordulaton van. Nem elégséges a papírforma szerinti, azaz alakilag megfelelő számla megléte, mögötته az áfa levonási jog gyakorolhatóságához valós gazdasági eseménynek kell lenni. Annak meghatározásánál, hogy mi a valós gazdasági esemény, az áfa levonási jog gyakorlásának folyamatában az Sztv. 15.§ (3) bekezdése szolgál iránytűként: a könyvvitelben rögzített és a beszámolóban szereplő tételeknek a valóságban is megtalálhatóknak, bizonyíthatóknak, kívülállóknak is megállapíthatóknak kell lenniük. Ez a számviteli követelmény a számla szerinti gazdasági esemény minden elemére vonatkozik. Az Európai Unió Bírósága ítéletekben

vizsgálódóként megjelölt objektív körülmények közé is csak olyan tényezők sorolhatók, amelyek a valóságban is megtalálhatók, bizonyíthatók, kívülállók által is megállapíthatók. Ha nem ilyenek, azaz a kívülállók által is megismerhetőek lennének a gazdasági eseményhez kapcsolódó körülmények, akkor azokra nézve semmilyen bizonyítás nem lenne lefolytatható: egy-egy számla kiállítása egyszerűen a kiállítás okán, önmagában generálná az áfa levonhatóságát. Ezen objektív-, kívülállók által is azonosítható körülmények meglétét, vagy hiányát tehát mindig a gazdasági esemény Sztv. által igazolt módon való teljesülésével összefüggésben kell vizsgálni, az Sztv. szabályainak alkalmazása nem fogalmaz meg többlet követelményt. Az elsőfokú bíróság által alkalmazott "hiteles számla" fordulat ezt a követelményt tükrözi.

Az előzőekből a Kúria kiemelte, hogy az áfalevonási jog gyakorolhatóságának nem elégséges feltétele az alakilag megfelelő számla megléte. A számla tárgyi feltételeivel szemben támasztott követelmények eredményezik azt, hogy a gazdasági esemény paramétereit az adóhatóságnak a számlakibocsátónál, és többszereplős lánc esetén a további számlakibocsátóknál is ellenőrizni kell. A két szereplős ügyletek esetében is az áfalevonási jog gyakorolhatósága ellen ható körülmény, ha nem a számla befogadjánál, azaz a levonási jogot gyakorolni kívánó adózónál, hanem a számlakibocsátójánál lesz megállapítható az adóelkerülési célzat. A perbeli esetben a számlakibocsátók nem fizették meg a felperes részére tovább számlázott közösségi beszerzések után az áfát, az adóelkerülés kimutatható.

Mindezekre tekintettel a Kúria azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság az alperesi határozat tárgyát, a bizonyítás irányát, eszközeit helytállóan határozta meg, az irányadó közösségi és nemzeti szabályokat, eseti döntéseket megfelelően alkalmazta.

Kfv.V.35.199/2018/10.

A felperes hivatkozott az Európai Unió Bírósága C-446/15. számú ügyére, amelyben meghozott döntés szerint: „A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az a nemzeti gyakorlat, miszerint az adóhatóság azon okból tagadja meg valamely adóalanytól a számára nyújtott szolgáltatások után fizetendő vagy megfizetett hozzáadottérték-adó levonásához való jogot, hogy nem tekinthetők hitelesnek az e szolgáltatásokra vonatkozó számlák, mivel e számlák kibocsátója nem lehetett az említett szolgáltatások tényleges nyújtója, kivéve ha anélkül, hogy az adóalanytól olyan ellenőrzéseket követelnének meg, amelyeket nem köteles elvégezni, az objektív tényezőkre figyelemmel megállapításra kerül, hogy ezen adóalany tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy az említett szolgáltatások héacsalás részét képezik, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.”

A Kúria rögzítette még, hogy az Európai Unió Bírósága C-80/11. és C-142/11. számú döntése (Mahagében Kft. és Dávid egyesített ügy) értelmében: „a 2006/112 irányelv 167. cikkét, 168. cikkének a) pontját, 178. cikkének a) pontját és 273. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti gyakorlat, amely szerint az adóhatóság megtagadja a levonási jogot azzal az indokkal, hogy az adóalany nem győződött meg arról, hogy a levonási joga gyakorlásának alapjául szolgáló termékekre vonatkozó számla kibocsátója adóalanyának minősül-e, rendelkezik-e a szóban forgó termékekkel, és képes-e azok szállítására, illetőleg hogy hozzáadottértékadó-bevallási és -fizetési kötelezettségének eleget tesz-e, illetve azzal az indokkal, hogy az említett adóalany az említett számlán kívül nem rendelkezik más olyan irattal, amely bizonyítaná az említett körülmények fennállását, jöllehet a 2006/112 irányelvben a levonási jog gyakorlása vonatkozásában előírt valamennyi tartalmi és formai követelmény teljesült, és az adóalany nem volt tudomása az említett számlakibocsátó érdekkörében elkövetett szabálytalanságra vagy csalásra utaló körülményről.”

Az Európai Unió Bírósága C-324/11. számú (Tóth-ügy) döntésében pedig akként rendelkezett, hogy: „Ha az adóhatóság konkrét bizonyítékokkal szolgál a csalás fennállásáról, sem a 2006/112 irányelvvvel, sem pedig az adósemlegesség elvével nem ellentétes, ha a nemzeti bíróság az adott ügyben szereplő összes körülmény átfogó vizsgálata során ellenőrzi, hogy a számlakibocsátó maga teljesítette-e a szóban forgó ügyletet. Mindazonáltal az alapügyben szereplő helyzethez hasonló helyzetben csak akkor utasítható el a levonási jog, ha az adóhatóság objektív körülmények alapján megállapítja, hogy a számla címzettje tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jogának megalapozására felhozott

ügylettel az említett számlakibocsátó vagy a szolgáltatói láncban korábban közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban vesz részt.”

Mindhárom ítélet meghatározta a nemzeti bíróság feladatát. Az elsőfokú bíróság a perben azt teljesítette, bizonyítási eljárást folytatott, amelynek eredményeként megállapította, a hatóság döntése jogszerű, mert bizonyította, hogy a számlák nem hiteles bizonylatok, és azt is objektív körülmények alapján, hogy a felperes tudott/tudnia kellett az adókijátszásról.

A Kúria az egységes ítélezési gyakorlat előmozdítása érdekében az Áfa tv. 120.§ a) pontja értelmezéséről megalkotott 5/2016.(IX. 26.) KMK véleménye szerint:

1. Ha a számlában szereplő gazdasági esemény nem történt meg, akkor nem kell vizsgálni, hogy a számlabefogadó tudott-e, illetve tudnia kellett volna-e az adókijátszásról, adócsalásról.
2. Ha a gazdasági esemény megvalósult, de nem a számlában szereplő felek között, akkor - a tényállás függvényében - vizsgálni lehet, hogy a számlabefogadó tudott-e, illetve tudnia kellett volna-e az adókijátszásról, adócsalásról.
3. Ha a gazdasági esemény a számlában szereplő felek között megvalósult, de a számlakibocsátó (vagy az általa befogadott számla kibocsátója) csalárd magatartást valósított meg, az adóigazgatási eljárásban vizsgálni kell, hogy a számlabefogadó tudott-e, illetve tudnia kellett volna-e az adókijátszásról, adócsalásról.

Az Európai Unió Bírósága idézett ítéleteiben, illetve e KMK véleményben foglaltaknak megfelelő volt az elsőfokú bíróság eljárása, döntése a számlák vonatkozásában a bizonyítékok teljes körű és logikus értékelésén alapszik, indokolása hiánytalan, így a bizonyítékok felülmérlegelésének – a jogszerű ítéleti döntés, illetve jogszabályi lehetőség hiányában – nincsen helye.

Kfv.IV.37.021/2018/5.

A bíróság kiszabása során a hatóságot megillető mérlegelési jogkör a bíróság összegének meghatározására nem terjed ki akkor, ha a jogszabály a bíróság összegét tételesen rögzíti vagy olyan objektív szempontokat ír elő, mely további mérlegelésre nem ad lehetőséget.

A Kúria álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a jelen ügyben analógia útján alkalmazhatónak találta az Európai Unió Bíróságának C-497/15. és a C-498/15 számú egyesített ügyekben hozott ítéletét, mely a közúti infrastruktúra használatához kapcsolódó úthasználati díj előzetes kifizetésének kötelezettségére vonatkozó szabályok megsértése esetén előírt hazai szankciórendszer 1999/62/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel való összhangját vizsgálta.

A jelen ügyben alkalmazandó 2010. évi CXVII. törvény és annak végrehajtására kiadott 343/2010. (XII. 28) Kormányrendelet a 2090/28/EK irányelvnek való megfelelést szolgálja, melynek a jogerős ítéletben hivatkozott 13. cikk (1) bekezdése – többek között – biomassza bioüzemanyaggá vagy más egyedi a terméké váló átalakításának folyamatára alkalmazott jóváhagyással, minősítéssel és engedélyezéssel kapcsolatos nemzeti szabályok vonatkozásában követeli meg, azok arányosak és szükségesek legyenek. Jelen ügyben szankcionált jogsértés azonban nem a hivatkozott fenntarthatósági kritériumok vizsgálatához kapcsolódott, melynek okán a perbeli jogvitára okot adó magyar szabályozás uniós joggal való összhangjának vizsgálatra előzetes döntéshozatali eljárásban csak az Európai Unió Bíróság hivatott.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Polgári ügyszak

Pfv.V.21.764/2017/10.

A fogyasztói kölcsönszerződés ügynevezett ténytanúsítvány kiállítására, elfogadására vonatkozó kikötésének tisztességtelensége vizsgálható. A kikötés nem tartozik a 18/1999. (II.9.) Korm. rendelet 1.

§ (1) bekezdés b) pontja alá. A bizonyítási teher körében nem érinti, nem tesz hátrányosabbá a fogyasztó jogi helyzetét. A bizonyítási terhet a közjegyzői okirat záradékolásának törvényi konstrukciója fordítja meg. 18/1999. (II. 9.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pont

A Kúria annyiban egyetért a jogerős ítéletben foglaltakkal, hogy a felperes által a kereset tárgyává tett szerződési feltételek esetében nem volt akadálya a tisztességtelenség vizsgálatának. Az 1959. évi IV. törvénynek (a továbbiakban: régi Ptk.) a 93/13/EGK irányelvének (a továbbiakban: fogyasztóvédelmi irányelv) 1. cikk (2) bekezdését átültető 209. § (5) bekezdése uniós jogi értelemben (2013. március 21-i RWE Vertrieb AG és Verbraucherzentale Nordrhein-Westfalen eV ítélet, C-92/11, EU:C:2013:180, 26. pont) olyan feltételekre vonatkozik, amelyek a szerződő felekre választásuktól függetlenül is alkalmazandók, valamint a felek eltérő megállapodása hiányában alkalmazandó nemzeti jogi rendelkezéseket tükröznek. Ennek megfelelően tartalmazza a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 3. pontja, hogy az olyan feltétel tisztességtelensége, amelynek tartalmát jogszabály kimerítően (taxatív) határozza meg, bíróság által nem vizsgálható. Ha a kógens keretszabályt a felek rendelkezési joga tölti meg tartalommal, vagy ha a felek a diszpozitív jogszabályi rendelkezésektől eltérnek, az ilyen feltétel tisztességtelensége vizsgálható. Az alperes által felhívott jogszabályok egyike sem rögzít olyan rendelkezést, amely a szerződés tartalmává vált vagy válhat. A felülvizsgálati kérelemmel érintett szerződési feltételek ilyen értelemben nem tartoznak a kivétel körébe, az alperes ezért alaptalanul hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet sérti a régi Ptk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakat.

A másodfokú bíróság a vizsgált szerződési kikötéseket tévesen értelmezte. A fogyasztóvédelmi irányelv melléklete valóban csak jelzésszerű és nem teljes felsorolása azoknak a feltételeknek, amelyek tisztességtelenségnek tekinthetők, de a melléklet 1. m) pontja és a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés b) pontja egyértelműen az olyan kikötés tisztességtelenségét mondja ki, amely a fogyasztóval szerződő felet a saját teljesítése szerződésszerűségének megállapítására jogosítja fel. A fogyasztóvédelmi irányelv 8. cikke alapján a tagállamok a fogyasztók magasabb szintű védelme érdekében elfogadhatnak szigorúbb rendelkezéseket, a jelen esetben azonban ez nincs igazolva, a felperes sem és a másodfokú bíróság sem jelölt meg ilyen rendelkezést. A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjának szövegezése alapján szigorúbb értelmezés nem vezethető le.

A Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket a jelen esetre is irányadónak tekinti. A felülvizsgálattal érintett szerződéses kikötés a bizonyítási teher körében nem érinti, nem teszi hátrányosabbá a felperes jogi helyzetét. A bizonyítási terhet a közjegyzői okirat záradékolásának törvényi konstrukciója fordítja meg. A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010. és 1245/B/2011. számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága határozata (2015. október 1-i ERSTE Bank Hungary Zrt. és Sugár Attila ítélet, C-32/14, EU:C:2015:637) szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztóvédelmi irányelv követelményeivel sem. A végrehajtási záradék kiállítását követően az adós a tartozását végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. A bizonyítási teher a perben az eljárásjogi rendelkezéseknek megfelelően alakul. A szerződésben tett jognyilatkozat nem képes felülről jogintézményt meghatározó normákat. A közokirat bizonyító erejét a bíróság a 1952. évi III. törvény 195. §-ának, illetve a 2016. évi CXXX. törvény 323. §-ának megfelelően értékeli, a felek eltérő minősítésére nem lehet figyelemmel. A tanúsítvány nem bizonyítja, hogy a nyilvántartott tartozásra alapított követelés létrejött, jogszerűen megilleti az alperest. A régi Ptk. 207. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelő értelmezéssel a felperes nyilatkozatának nem lehet a tartozáselismeréssel (rég Ptk. 242. §) azonos vagy olyan jelentést tulajdonítani, hogy feljogosította az alperest követelés létrejöttének megállapítására, illetve lemondott a vele szemben támasztott követelés vitásának jogáról.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjának téves alkalmazásával állapította meg a felek közötti kölcsönszerződések keresettel érintett rendelkezései tisztességtelenségét.

Pfv.IV.22.328/2017/11.

Nem részesülhet védjegyjelölésben a megjelölés, amelyet a fogyasztók összetéveszhetnek a korábbi védjeggyel a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; ideértve azt az esetet is, amikor az összetéveszhetőség amiatt áll fenn, mert a fogyasztók a megjelölést a korábbi védjegyhez gondolati képzettársítás útján kapcsolhatják.

A 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, valamint a 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és ez utóbbit módosító, a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 2015/2436 EK irányelv rendelkezései a magyar védjegy törvénybe átültetésre kerültek. Az ellenérdekű fél közelebről alá nem támasztott feltételezése, miszerint a közösségi védjegy jogi gyakorlat az összehasonlított két megjelölést különbözőnek tekintené, megalapozatlan.

Pfv.V.20.107/2018/3.

A kereskedelmi ügynöki szerződésnek az a kikötése, amely a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnését követő időre csak a fenntartott biztosítási szerződések figyelembe vételével állapítja meg a díjra való jogosultságot, és a megszűnt biztosítási szerződések esetén objektív alapon teremt lehetőséget a már kifizetett ügynöki megbízási díj visszakövetelésére, nem ütközik jogszabályba, a jó erkölcsöt sem sérti és nem tisztességtelen.

A 2000. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: KÜSZ tv.) szabályozási logikája a felek diszpozitivitását helyezi előtérbe. Ez azt jelenti, hogy a felek egyedi szerződéseik tartalmát főszabály szerint szabadon határozhatják meg. A törvény garanciális okokból állapít meg néhány, a jogviszony sarokpontját jelentő kógens, illetve klauzikáló kógens szabályt, ami az ügynököt az ügynöki tevékenység végzését védi. A KÜSZ tv. 12. § (2) bekezdése és (7) bekezdése ilyen kógens szabályt tartalmaz, és klauzikáló kógens rendelkezés az ügynök hátrányára való eltérést tiltó 13. §. A jutalékra vonatkozó további szabályok diszpozitívak.

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a peres felek között létrejött szerződés nem ütközik jogszabályba [1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 200. § (2) bekezdés első mondat, KÜSZ tv. felülvizsgálati kérelemben hivatkozott rendelkezései], ugyanis a felek a jogszabályi kereteken belül határozták meg, hogy a megkötött biztosítási szerződéseket mely esetben tekintik teljesítettnek (fenntartottnak), míg a jutalék kifizetésének esedékességét kifejezetten az ügynökre nézve kedvezőbben [azaz nem az ügynök hátrányára KÜSZ tv. 12. § (7) bekezdés], rendezték a törvényi szabálynál [Ptk. 209. § (1) bekezdés].

A jutalék visszatérítésére vonatkozó szerződéses kikötések jó erkölcsbe sem ütköznek [Ptk. 200. § (2) bekezdés második mondat], ugyanis az ügynöki tevékenység ellátásáért díjazás kikötése, és a jogosulatlan megbízási díj felek által kikötött és a KÜSZ kógens rendelkezéseivel ellentétben nem álló visszakövetelésének szerződéses szabályozása, erre alapítottan pedig az igény bíróság előtti érvényesítése piacgazdasági viszonyok között a társadalmi közfelfogással nem ellentétes.

A felülvizsgálati kérelemben kifogásolt szerződési kikötésekről az állapítható meg, hogy azok összhangban állnak a Tanács 1986. december 18-i, a tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló 86/653/EGK irányelvének 7-12. cikkeit tükröző, jutalékra vonatkozó KÜSZ tv. szabályaival. A jutalék-visszatérítés szabályaira vonatkozó szerződési kikötéseket kifejezetten megalapozzák a KÜSZ tv. felülvizsgálati kérelemben hivatkozott 12. § (5) és (6) bekezdései, ezért a Ptk. 209. § (5) bekezdésére tekintettel a szerződési kikötések tisztességtelensége nem vethető fel.

A perbeli jogvita elbírálása során lényeges körülmény volt a peres felek közötti megállapodás. Miután a felek szerződésükben a felperes állományvédelemre vonatkozó kötelezettségeit nem állapították meg, a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnése esetén a biztosítási jogviszonyok megszűnését objektív alapon értékelték a visszakövetelési igények alapjaként, ezért a díjelőlegként kifizetett díjakat a felperes a jutalékszabályzatban foglaltaknak megfelelően volt jogosult visszakövetelni (Kúria Pfv.V.20.905/2017/10., Legfelsőbb Bíróság Pfv.VII.20.527/2005/5.). Ezért a peres felek közötti igény

elbírálásánál nincs jelentősége a felperes biztosítási szerződéses jogviszonyokban a vele szerződött ügyfelekkel szembeni magatartásának. Minderre tekintettel alaptalanul sérelmezte az alperes felülvizsgálati kérelmében a biztosítási jogviszonyokban irányadó Ptk. 300. § (1) bekezdése, 543. § (1) és (2) bekezdése, valamint 564. § (1) bekezdése megsértését.

Pfv.V.20.337/2018/6.

Nem jelent novációt a tartozás nyilvántartásának alapjául meghatározott pénznem jogalkotói aktussal való megváltoztatása. Az utóbb elfogadott nemzeti jogszabályok nem szűkíthetik a fogyasztókat a 93/13/EGK irányelv alapján megillető védelmet, ezért a DH3 ("forintosítási") törvényre hivatkozással nem hárítható el a szerződési feltétel tisztességtelenségének érdemi vizsgálata

A pénzügyi intézményeknek jogszabályból [a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló ügyletkötéskor hatályos 1996. évi CXII. törvényből (a továbbiakban: régi Hpt.) és a jelenleg hatályos 2013. évi CCXXXVII. törvényből (a továbbiakban: Hpt.)] fakadó kötelezettségük, hogy kölcsönszerződésből eredő követeléseiket nyilvántartsák, azokról a hatóságokat, illetve a hitelfelvevőket tájékoztassák.

A hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 198/1996. (XII. 22.) Korm. rendelet, majd a 2001. január 1-jén az e rendelet helyébe lépett, azonos című 250/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet előírásai értelmében az alperesnek az ügyfeleivel, köztük a felperesekkel szemben fennálló követeléseiről folyamatos nyilvántartást kellett vezetnie. A nyilvántartásában szereplő adatokról a pénzügyi vállalkozás által a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete részére szolgáltatandó adatok köréről és az adatszolgáltatás módjáról szóló 52/2005. (XII. 28.) PM rendelet szabályai szerint negyedévente jelentést kellett tennie a Felügyelet részére. A régi Hpt. 206. § (1) bekezdése pedig előírta, hogy folyamatos szerződések esetén legalább évente egy alkalommal, valamint a szerződés lejártakor egyértelmű, közérthető és teljes körű írásbeli kimutatást küldjön az ügyfeleinek. A kimutatást a régi Hpt. 206. § (2) bekezdése értelmében – az üzletszabályzat vagy szerződés eltérő rendelkezése hiányában – elfogadottnak kell tekinteni, ha az ügyfél a kézbesítéstől számított 60 napon belül írásban nem emel kifogást azzal, hogy mindezek a követelés érvényesíthetőségét nem érintik.

A perbeli jogvita eldöntése szempontjából ügydöntő jelentőségű volt, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződés III. pontjának azon kikötése, amely szerint a felperesek mindenkori fizetési kötelezettségét illetően a banknál vezetett nyilvántartások, könyvek alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány az irányadó, az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 242. §-a szerinti joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak minősül-e. Tartozáselismerés esetén ugyanis a bizonyítási teher megfordul, és az adósnak kell bizonyítania, hogy az elismert tartozása nem áll fenn (BH1991.439.).

E körben a Kúria emlékeztetett arra, hogy a fél nyilatkozatához a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik (EBH 2000.309.). Ennek az elvárásnak csak az olyan tartozáselismerő nyilatkozat felel meg, amelyet már fennálló, összegszerűen meghatározott követelés tekintetében tettek meg (Kúria Pfv.V.21.629/2017/5.). A per tárgyát képező szerződéses rendelkezés viszont ilyennek nem tekinthető, e kikötés esetében ezért nem érvényesülnek a tartozáselismerés joghatásai (EBH 2018.G.1.).

A polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire, különösen a bizonyítás szabályaival összefüggően, az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályai az irányadóak, amelyet a felek szerződéses autonómiája nem törhet át. Ebből következően, mivel a kölcsönszerződéses III. pontjának hivatkozott rendelkezése tartozáselismerést nem tartalmaz, a bizonyítási kötelezettség alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását nem befolyásolja, a bizonyítási terhet nem fordítja meg.

Ez azt jelenti, hogy amennyiben az alperes a jelen szerződésből eredő követelését a felperesekkel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli

annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperesek részére, a felperesek mennyit teljesítettek, és ennek eredményeként mekkora a fennálló tartozásuk. Az alperes erre vonatkozó tényállításai – maga a ténytanúsítvány is – nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban perben az alperesnek be kell mutatnia a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait, számításait le kell vezetnie. Ha a felperesek mindezeket követően is azt állítják, hogy az alperes elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkoznak, hogy részükről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhetnek (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3., Pfv.V.21.631/2017/5.).

A per tárgyává tett kikötés – az alábbiakra tekintettel – nem befolyásolja a kölcsönszerződésből eredő követelés kapcsán a végrehajtási záradék kiállításának feltételeit, tehát nem érinti a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben a bizonyítási kötelezettség alakulására sem.

A 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) felek közötti szerződéskötés idején hatályos 21. § (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C. § (1) bekezdése értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. korábbi 21. § (2) bekezdése, illetve jelenlegi 23/C. § (2) bekezdése szerint az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.

E szabályok értelmében a közokiratba foglalt kölcsönszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e és így az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elégedő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997.348., BH2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, a 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: közjegyzői törvény) 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a tanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak.

A közjegyzői tanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő e szerződési kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné (BH 2018.146).

Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor került, az adós a tartozását a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A peres felek között létrejött szerződés e vonatkozásban nem biztosít több jogosultságot az alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperes terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján őket egyébként megilletnék, illetőleg terhelnék (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3.). A bizonyítási teher pedig a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben is a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően alakul.

Az igényérvényesítés lehetőségei, a bizonyítási teher alakulása körében tehát a kölcsönszerződés III. pontjában foglaltak a felperesek jogi helyzetét nem érintik, nem teszik azt hátrányosabbá, a jóhiszeműség és tisztesség követelményével nem ellentétesek. A szerződési kikötés tisztességtelensége megállapításának a Ptk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele erre figyelemmel nem valósult meg,

miután a kikötés az adósok hátrányára nem állapít meg indokolatlan és egyoldalú előírásokat.

A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010.AB és 1245/B/2011.AB számú határozatai szerint nem alaptörvény-ellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú Erste Bank kontra Sugár Attila ügyben hozott ítélete (ECLI:EU:C:2015:637 59-63. pontok) szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) fogyasztóvédelmi követelményeivel sem (Kúria Gfv.VII.30.610/2017/6.).

Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet alaptalanul, a Ptk. 209. §-ának, illetve a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdés j) pontjainak téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés III. pontja a bizonyítási terhet a felperes terhére hátrányosan változtatta meg.

Megjegyezte a Kúria, hogy amennyiben a kölcsönszerződés III. pontjának tartalma – a kifejtettektől eltérően – nem volna egyértelműen megállapítható, a Ptk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé. Eszerint a vitás tartalmú általános szerződési feltétel tartalmát a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés szerint kell megállapítani. A közjegyzői tanúsítvány pusztán azt a tényt hivatott bizonyítani, hogy az alperes milyen adatokat tart nyilván a felperes teljesítésével összefüggésben, ezért a per tárgyává tett kikötésnek a Ptk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire. Arra is helyen hivatkozott az alperes felülvizsgálati kérelmében, hogy az Európai Unió Bírósága a C-415/11. sz. Mohamed Aziz kontra Caixa d'Estalvis de Catalunya, Tarragona i Manresa (Catalunyacaixa) ügyben (ECLI:EU:C:2013:164 43-64. pontok) adott értelmező gyakorlatára tekintettel megállapítható, hogy a magyar jogrendszer – az Aziz-teszt elvégzése értelmében is – a fogyasztók számára megfelelő igényérvényesítési és jogorvoslati lehetőséget biztosít mind a peres eljárások, mind a végrehajtási eljárások során.

A R. 1. § (1) bekezdésének b) pontja a fogyasztói szerződés azon rendelkezését minősíti tisztességtelenné, amely kizárólagosan jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet annak megállapítására, hogy teljesítése szerződészerű-e. A R. hivatkozott rendelkezésének mind a nyelvtani, mind a fogyasztói irányelv 3. cikk (3) bekezdése és Mellékletének 1. m) pontja figyelembevételével történő értelmezéséből következően, az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel arra, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) az alperessel szerződő felek kötelmi jogát arra, hogy az alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítéljék és minősítsék (Ptk. 283. §), ezért nem minősült tisztességtelenné a R. 1. § (1) bekezdésének b) pontja szerint. Az ügy tárgyát képező kikötés az előzőekben, a bizonyítás körében kifejtettek szerint nem volt kizárólagos jellegűnek tekinthető a felperes tartozásának összegét, illetve a kölcsönügylet egyéb lényeges adatát illetően sem (Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Amennyiben azonban a R. 1. § (1) bekezdés b) pontjának, valamint a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontjának hatálya az olyan tartalmú kikötésre is kiterjedne, amely kizárólagos jelleggel a fogyasztóval szerződő felet jogosítja a fogyasztó szerződészerű teljesítésének megállapítására, a per tárgyává tett szerződéses kikötés tisztességtelenségének megállapítására ebben az esetben sem kerülhetne sor. A kölcsönszerződés III. pontjának ugyanis nem lehet olyan tartalmat tulajdonítani, amely az alperest feljogosítaná a felperes teljesítése megfelelőségének megítélésére (Kúria Gfv.VII.30.610/2017/6., Pfv.V.21.628/2017/5., Pfv.V.22.003/2017/5., Pfv.V.22.012/2017/5.).

Az alperes novációra történő hivatkozása azonban nem volt megalapozott. Azon túl, hogy dogmatikai értelemben sem jelent novációt a tartozás nyilvántartásának alapjául meghatározott pénznem jogalkotói aktussal való megváltoztatása, a novációs elmélet alperes által kifejtett jogi következménye, a kölcsön forintosítását követően a ténytanúsítványra vonatkozó kikötés tisztességtelenségének bíróság részéről történő vizsgálhatatlansága (az alperesi szóhasználat szerinti okafogyottsága) sem állapítható meg. Ahogyan arra az Európai Unió Bírósága a C-51/17. sz. OTP Bank Nyrt. és OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. kontra Ilyés Teréz és Kiss Emil (ECLI:EU:C:2018:750 47., 48., 49.

pont) ítéletében – tartalmát illetően – rámutatott, az egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel nem veszi el e jellegét azáltal, hogy azt utóbb egy kötelező érvényű, a szerződés fogyasztóval történő megkötését követően elfogadott nemzeti jogszabályi rendelkezés (2014. évi LXXVII. törvény; DH3 törvény) módosítja. Az utóbb elfogadott nemzeti jogszabályok nem szűkíthetik a fogyasztókat a fogyasztói irányelv alapján megillető védelmet. Ennek következtében a keresettel támadott szerződési feltétel tisztességtelensége érdemben volt vizsgálható.

Pfv.VI.20.343/2018/5.

1. Nincs helye előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel a felülvizsgálati eljárás felfüggesztésének abban az esetben, ha az előzetes döntéshozatali eljárás mikénti kimenetele nem hat ki a jogerős ítélet jogszerűségének a megítélésére, mert nem szükséges uniós jogszabály értelmezése.

2. Az ügyleti közokirattal szemben a ténytanúsító közokirathoz nem fűződik közvetlen végrehajthatóság, miután nem tartalmaz sem a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló, sem egyoldalú kötelezettségvállalást.

3. A Pp. kógens bizonyítási szabályait a felek szerződéses autonómiája nem törheti át. A bizonyítás terhének megfordulása törvényi vélelmen, eljárásjogi rendelkezésen vagy anyagi jogi szabályon alapulhat.

I. A felperes alaptalanul indítványozta az Európai Unió Bírósága előtt C-34/18. számon indul előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel a felülvizsgálati eljárás felfüggesztését is, azt a Kúria mellőzte [Pp. 152. § (2) bekezdése, a tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005. (XI.14.) PK-KK vélemény, BH2018. 203.]. Az előzetes döntéshozatali eljárás mikénti kimenetele ugyanis nem hat ki a jogerős ítélet jogszerűségének a megítélésére, mert nem szükséges uniós jogszabály, a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdés j) pontjával jogharmonizációs céllal implementált, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről hozott 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: irányelv) mellékletének 1. q) pontjának az értelmezése. A felülvizsgálati kérelem eldöntése szempontjából a nemzeti jog lényeges, mert az alapján kell azt megítélni, hogy a bizonyítási teher milyen esetben fordul meg, a jogerős ítélet szerint érvénytelen szerződéses kikötésnek van-e ilyen eljárásjogi jogkövetkezménye. A Kúria utalt arra, hogy a felperes által hivatkozott Gf.VII.30.412/2017/3. számú határozatát másodfokú bírósággént hozta. Ilyen esetekben a Kúria joggyakorlatát az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése körében hozott végzések elleni fellebbezések elbírálásáról és a kezdeményezési kötelezettségről szóló 1/2009.(VI.24.) PK-KK közös vélemény, illetve a BH 2018.312.I. szám alatt közzétett döntése, míg a jelen esetben a BH 2018.203. szám alatt közzétett döntése tükrözi.

II. A másodfokú bíróság tévesen állapította meg a kikötés tisztességtelenségét. A Kúria a keresettel támadotthoz hasonló szerződéses kikötés tisztességtelenségének a megítélése kérdésében kialakult következetes, a BH 2018.146. és EBH 2018.G.1. szám alatt közzétett eseti döntéseiben összegzett, a jelen perben is irányadónak tekintett joggyakorlata szerint nem feleltethető meg a R. 1. § (1) bekezdés j) pontjába foglalt tisztességtelen feltételnek az olyan kikötés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozás kimutatására, és a szerződő felek a kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak.

A Kúria jelen ügyben is utalt arra, hogy a tisztességtelenség megállapításának a 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) két módját ismeri: egyrészt a bíróság mérlegelésére bízta azt, másrészt – kizárva a bírói mérlegelést – törvényi felhatalmazás alapján a R. nevesít tisztességtelenné minősülő feltételeket. A R. 1. § (1) bekezdésében felsorolt ok miatt tisztességtelen feltételek ún. fekete listába tartozó kikötések, az irányelv mellékletét ültetik át. Az irányelv mellékletének 1. q) pontja alapján tisztességtelenné tekinthetők azok a feltételek, amelyek tárgya vagy hatása az, hogy kizárják vagy gátolják a fogyasztó jogainak érvényesítését peres eljárás kezdeményezése vonatkozásában, vagy más jogorvoslati lehetőség igénybe vételében, különösen [...] olyan bizonyítási terhet róva a fogyasztóra, amelyet az alkalmazandó jog értelmében rendesen a másik szerződő félnek kellene viselnie. Az e rendelkezést implementáló R. 1. § (1) bekezdés j) pontja értelmében tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg. Az Európai Unió

Bíróságának (továbbiakban: EuB) következetes joggyakorlata értelmében a fogyasztó kárára előidézett „jelentős egyenlőtlenséget” a felek megállapodása hiányában irányadó nemzeti szabályok elemzése útján kell értékelni annak megítélése érdekében, hogy a szerződés a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza-e a fogyasztót, és ha igen, akkor mennyiben. A „jelentős egyenlőtlenség” eredhet önmagában abból, hogy kellően súlyos mértékben sérül a fogyasztónak mint szerződéses félnek az alkalmazandó nemzeti rendelkezések szerinti jogi helyzete (C-415/11., C-226/12.).

A nemzeti jogunkban a bizonyítási teher eljárásjogi fogalom, valamely anyagi jogi igény polgári perben történő érvényesítése esetén a jogvita érdemi eldöntése szempontjából releváns tény bizonyíthatatlansága következményére, a bíróság érdemi döntésében kifejezésre jutó hátrányára utaló szabály [Pp. 3. § (3) bekezdés]. Alkalmazásra akkor kerül, ha a bizonyításra kötelezett fél nem tesz eleget e kötelezettségének. A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy a bíróság azokat valóban fogadja el. Eszerint a főbizonyítás a kereset vagy a keresettel szembeni védekezés alapjául szolgáló tények fennállására, valóságára, míg az ellenbizonyítás – a főbizonyító fél perbeli ellenfelének a cselekményeként – ugyanezen tények fenn nem állására, valótlanságára vonatkozik. A bizonyítási teher átfordulása azt jelenti, hogy a fő- és az ellenbizonyítás iránya felcserélődik. Ez alapulhat törvényi vélelmen, eljárásjogi rendelkezésen vagy anyagi jogi szabályon. A perbeli kikötés esetén egyik sem jön szóba. A szerződési kikötés a bizonyítás kötelezettségét és terhet nem változtatja meg a felperes hátrányára, a főbizonyítás irányát nem cseréli fel.

A Kúria a jogerős ítélet jogi indoklására tekintettel rögzítette, hogy a felperes által a felülvizsgálati ellenkérelmében helyesen kifejtettek szerint az ügyleti közokirattal szemben a ténytanúsító közokirathoz nem fűződik közvetlen végrehajthatóság, miután nem tartalmaz sem a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló, sem egyoldalú kötelezettségvállalást. A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (Közjegyzői tv.) 111. § (1) bekezdésében szabályozott [136. § (1) bekezdésben felsorolt körben kiállítható] közjegyzői tanúsítvány pusztán azt a tény, annak tartalmi valódiságát hivatott jegyzőkönyvi vagy záradéki formában közhitelesen tanúsítani, hogy az I. rendű alperes milyen adatokat tart nyilván a felperes teljesítésével összefüggésben. A közjegyzői ügyleti okiratba foglalt kölcsönszerződés [vagy egyoldalú kötelezettségvállalás] az, amely a formája, a közokirati írásbeli alakja folytán lehetőséget nyújt a közvetlen bírósági végrehajtásra, végrehajtási záradékkal látható el, megfelel a 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) jogerős ítéletben felhívott rendelkezéseinek. Az adós ez esetben kényszerül a tartozása vitatása esetén végrehajtási – a végrehajtást korlátozó vagy megszüntető – per indítására. Ezért a per tárgyává tett, nem közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés jogerős ítélet szerint érvénytelen kikötésének a Ptk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazásával nem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihat a felek igényérvényesítési lehetőségeire, bizonyítási kötelezettségeire.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmének érvei ellenében rögzíti a Kúria azt is, hogy a kikötés nem jelent a Ptk. 242. § (1)-(2) bekezdésben szabályozott tartozáselismerést [EBH 2000.309.] sem, ekként sem változtatja meg a bizonyítási terhet. A fél nyilatkozatához - amint arról a Legfelsőbb Bíróság az EBH 2000.309. szám alatt közzétett határozatában egyértelműen állást foglalt - a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik. Ennek az elvárásnak csak az olyan tartozáselismerő nyilatkozat felel meg, amelyet már fennáll, összegszerűen meghatározott követelés tekintetében tettek meg.

A Kúria kiemelte azt is, hogy polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire, így a bizonyításra a 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) kógens - nem diszpozitív - szabályai az irányadóak, amelyet a felek szerződéses autonómiája nem törhet át. Ez azt jelenti, hogy amennyiben az I. rendű alperes a kölcsönszerződésből eredő követelését a felperessel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli a fennálló kölcsön-, és járuléktartozás bizonyítása.

A Kúria utalt arra is, hogy a pénzügyi intézményeknek közjogi jellegű kógens törvényi rendelkezésekből, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló, ügyletkötéskor hatályos

1996. évi CXII. törvény, a jelenleg hatályos 2013. évi CCXXXVII. törvény szabályozásából, továbbá a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 198/1996. (XII. 22.), majd a 250/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet előírásából fakadó kötelezettségük, hogy kölcsönszerződésből eredő követeléseiket nyilvántartsák, azokról az ügyfeleiken túl a hatóságokat - a pénzügyi vállalkozás által a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete részére szolgáltatandó adatok köréről és az adatszolgáltatás módjáról szóló 52/2005. (XII. 28.) PM rendelet szabályai szerint - tájékoztassák.

Pfv.VI.20.378/2018/14.

A keresettel támadott szerződési kikötés a fogyasztó felperest a felek megállapodása hiányában irányadó nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőlenebb jogi helyzetbe nem hozza.

A Kúria jelen ügyben is utalt arra, hogy a tisztességtelenség megállapításának az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) két módját ismeri: egyrészt a bíróság mérlegelésére bízta azt, másrészt – kizárva a bírói mérlegelést – törvényi felhatalmazás alapján a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) nevesít tisztességtelenségnek minősülő feltételeket. A R. 1. § (1) bekezdésében felsorolt ok miatt tisztességtelen feltételek ún. fekete listába tartozó kikötések, a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: irányelv) mellékletét ültetik át. A Kúria már a Gfv.VII.30.478/2017/9. számú ítéletében is rámutatott arra, hogy a R. 1. § (1) bekezdés b) pont felülvizsgálati kérelem szerinti értelmezése a jogszabálysöveggel ellentétes. Az irányelv mellékletének 1. m) pont első fordulata alapján tisztességtelenségnek tekinthetők azok a feltételek, amelyek tárgya vagy hatása az, hogy megadják a jogot az eladó vagy szolgáltató számára annak megállapítására, hogy az áruk vagy szolgáltatások megfelelnek-e a szerződésnek. Az e rendelkezést jogharmonizációs céllal implementáló R. 1. § (1) bekezdés b) pont értelmében tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely kizárólagosan a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A felperes által támadott kikötés nem feleltethető meg ezen ab ovo tisztességtelen szerződési feltételnek: az I. rendű alperest nem jogosítja saját szolgáltatása szerződésszerűségének a megítélésére.

A Kúria a keresettel támadotthoz hasonló szerződéses kikötés tisztességtelenségének a megítélése kérdésében kialakult következetes, a BH 2018.146. és EBH 2018.G.1. szám alatt közzétett eseti döntéseiben összegzett, a jelen perben is irányadónak tekintett joggyakorlata szerint nem feleltethető meg a R. 1. § (1) bekezdés j) pontjába foglalt tisztességtelen feltételnek sem az olyan kikötés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozás kimutatására, és a szerződő felek a kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak. Az irányelv mellékletének 1. q) pontja alapján tisztességtelenségnek tekinthetők azok a feltételek, amelyek tárgya vagy hatása az, hogy kizárják vagy gátolják a fogyasztó jogainak érvényesítését peres eljárás kezdeményezése vonatkozásában, vagy más jogorvoslati lehetőség igénybevételében, különösen [...] olyan bizonyítási terhet róva a fogyasztóra, amelyet az alkalmazandó jog értelmében rendszeren a másik szerződő félnek kellene viselnie. Az e rendelkezést implementáló R. 1. § (1) bekezdés j) pontja értelmében tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg. Az Európai Unió Bíróságának következetes joggyakorlata értelmében a fogyasztó kárára előidézett „jelentős egyenlőtlenséget” a felek megállapodása hiányában irányadó nemzeti szabályok elemzése útján kell értékelni annak megítélése érdekében, hogy a szerződés a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőlenebb jogi helyzetbe hozza-e a fogyasztót, és ha igen, akkor mennyiben. A „jelentős egyenlőtlenség” eredhet önmagában abból, hogy kellően súlyos mértékben sérül a fogyasztónak mint szerződéses félnek az alkalmazandó nemzeti rendelkezések szerinti jogi helyzete (C-415/11., C-226/12.).

A nemzeti jogunkban a bizonyítási teher eljárásjogi fogalom, valamely anyagi jogi igény polgári perben történő érvényesítése esetén a jogvita érdemi eldöntése szempontjából releváns tény bizonyítatlansága következményére, a bíróság érdemi döntésében kifejezésre jutó hátrányára utaló szabály [1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (3) bekezdés]. Alkalmazásra akkor kerül, ha a bizonyításra kötelezett fél nem tesz eleget e kötelezettségének. A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy a bíróság azokat valóban fogadja el. Eszerint a főbizonyítás a kereset vagy a keresettel szembeni

védekezés alapjául szolgáló tények fennállására, valóságára, míg az ellenbizonyítás – a főbizonyító fél perbeli ellenfelének a cselekményeként – ugyanezen tények fenn nem állására, valótlanságára vonatkozik. A bizonyítási teher átfordulása azt jelenti, hogy a fő- és az ellenbizonyítás iránya felcserélődik. Ez alapulhat törvényi vélelmen, eljárásjogi rendelkezésen vagy anyagi jogi szabályon. A perbeli kikötés esetén egyik sem jön szóba. A szerződési kikötés a bizonyítás kötelezettségét és terhét nem változtatja meg a felperes hátrányára, a főbizonyítás irányát nem cseréli fel.

A felülvizsgálati kérelem indoklására tekintettel a Kúria is rögzítette, hogy az ügyleti közokirattal szemben a ténytanúsító közokirathoz nem fűződik közvetlen végrehajthatóság, miután nem tartalmaz sem a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló, sem egyoldalú kötelezettségvállalást. A 1991. évi XLI. törvény (Közjegyzői tv.) 111. § (1) bekezdésében szabályozott [136. § (1) bekezdésben felsorolt körben kiállítható] közjegyzői tanúsítvány pusztán azt a tény, annak tartalmi valódiságát hivatott jegyzőkönyvi vagy záradéki formában közhitelesen tanúsítani, hogy az I. rendű alperes milyen adatokat tart nyilván a felperes teljesítésével összefüggésben. A közjegyzői ügyleti okiratba foglalt kölcsönszerződés [vagy egyoldalú kötelezettségvállalás] az, amely a formája, a közokirati írásbeli alakja folytán lehetőséget nyújt a közvetlen bírósági végrehajtásra, végrehajtási záradékkal látható el, megfelel a 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) jogerős ítéletben helyesen felhívott rendelkezéseinek. Az adós ez esetben kényszerül a tartozása vitatása esetén végrehajtási – a végrehajtást korlátozó vagy megszüntető – per indítására. Ezért a per tárgyává tett, nem közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés kikötésének a Ptk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazásával sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihat a felek igényérvényesítési lehetőségeire, bizonyítási kötelezettségeire. A felperes felülvizsgálati kérelmének érvei ellenében rögzíti a Kúria is azt, hogy a kikötés nem jelent a Ptk. 242. § (1)-(2) bekezdésben szabályozott tartozáselismerést sem, ekként sem változtatja meg a bizonyítási terhét. A fél nyilatkozatához - amint arról a Legfelsőbb Bíróság az EBH2000. 309. szám alatt közzétett határozatában egyértelműen állást foglalt - a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik. Ennek az elvárásnak csak az olyan tartozáselismerő nyilatkozat felel meg, amelyet már fennálló, összegszerűen meghatározott követelés tekintetében tettek meg.

A Kúria kiemeli, hogy polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire, így a bizonyításra a Pp. kógens - nem diszpozitív - szabályai az irányadóak, amelyet a felek szerződéses autonómiája nem törhet át. Ez azt jelenti, hogy amennyiben az I. rendű alperes a kölcsönszerződésből eredő követelését a felperessel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli a fennálló kölcsön-, és járulék tartozás bizonyítása. A Kúria utal arra is, hogy a pénzügyi intézményeknek közjogi jellegű kógens jogszabályi rendelkezésekből - 1996. évi CXII. törvény, 2013. évi CCXXXVII. törvény, 198/1996. (XII. 22.), 250/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet előírásaiból - fakadó kötelezettségük, hogy kölcsönszerződésből eredő követeléseiket nyilvántartsák, azokról az ügyfeleiken túl a hatóságokat a 52/2005. (XII. 28.) PM rendelet szabályai szerint tájékoztassák.

Mindebből következően a kölcsönszerződés keresettel támadott tartalma a fogyasztó felperest, mint szerződéses felet a megállapodás hiányában irányadó nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe nem hozza.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.100/2018/11.; Gfv.VII.30.162/2018/5.

Az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem tisztességtelen. A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja alapján az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet a saját teljesítése megfelelőségének megállapítására jogosítja fel.

I. A Kúria a felperes felülvizsgálati ellenkérelmében írtak alapján először azt vizsgálta, hogy indokolt-e a felülvizsgálati eljárásban a tárgyalás felfüggesztése a felperes által hivatkozott előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig. A Kúria megállapította, azon túlmenően, hogy a felperes nem

jelölte meg, hogy a C-483/16., C-51/17. és C-126/17. számú előzetes döntéshozatali eljárások mennyiben és milyen okból képeznek a jelen per eldöntésének előkérdését, és adnának alapot a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 152. § (2) bekezdése alapján a felfüggesztésre, a C-126/17. számú eljárás még a felperes felülvizsgálati ellenkérelmének előterjesztését megelőzően, a másik kettő pedig időközben befejeződött, így felfüggesztés alapját nem képezhetik.

A C-34/18. számon folyó előzetes döntéshozatali eljárás tekintetében a Kúria álláspontja a következő:

Az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 152. § (2) bekezdése akkor teszi lehetővé – de nem kötelezővé – a tárgyalás felfüggesztését, ha az EU Bíróság határozata az érdemi döntésre kihat. A Kúria megítélése szerint a jelen per tárgyát képező szerződéses rendelkezés tisztességtelenségének megítélésére az EU Bíróság hivatkozott eljárása előreláthatólag nem hathat ki, mivel a perben felmerült jogkérdés a vitatott szerződéses rendelkezés értelmezésével dönthető el az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 207. § (2) bekezdése alapján.

A Kúria utalt e körben az EU Bíróság C-72/14. és C-197/14. sz., X kontra T. A. van Dijk egyesített ügyekben 2015. szeptember 19-én hozott ítéletében kifejtettekre, amely szerint az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikk harmadik bekezdését akként kell értelmezni, hogy a végső fokon eljáró nemzeti bíróság nem köteles a Bírósághoz fordulni pusztán amiatt, hogy az előtte folyamatban lévőhöz hasonló ügyben és pontosan ugyanabban a kérdéskörben valamely alsóbb szintű nemzeti bíróság előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesztett a Bíróság elé, és nem is köteles megvárni az e kérdésre adott választ (63. pont). A Kúria mindezekre figyelemmel nem látta indokoltnak a per tárgyalásának felfüggesztését.

II. A Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel a tartalmát és a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 206. §-ában, az 1994. évi LIII. tv. (a továbbiakban: Vht.) 21. §-ában, az 1991. évi XLI. tv. (a továbbiakban: közjegyzői tv.) 111. § (1) bekezdésében, a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bek. i) és j) pontjaiban írtakra.

A perben csatolt kölcsönszerződés nincs közokiratba foglalva, és a felek nem nyújtottak be az adósok részéről tett, közjegyzői okiratba foglalt kötelezettségvállaló nyilatkozatot sem, így az iratok alapján nem állapítható meg ezek megtörténte, de az valószínűsíthető a szerződés II.2. pontjának hatodik bekezdésében írtak alapján. A szerződés közokiratba foglalásának, illetve annak esetleges elmaradásának azonban a bizonyítási teher megfordulása szempontjából nincs perdöntő jelentősége, figyelemmel a fent hivatkozott EBH [21], [26]-[27] pontjában kifejtettekre, amelyek értelmében sem a peres úton érvényesített követelés, sem a záradék alapján indult végrehajtási eljárás esetén a perbeli kikötés nem befolyásolja a felek bizonyítási terhét, azt nem fordítja meg.

A perbeli kölcsönszerződés I.4. pontjának kikötése a fent hivatkozott elvi határozat alapjául szolgáló tényállástól részben eltér, azonban ugyanezen I. rendű alperes azonos tartalmú általános szerződési feltétele vonatkozásában jelen ügyben is irányadóan a Kúria a BH 2018.146. számon közzétett döntésében már szintén állást foglalt, miszerint az joglemondásként sem értékelhető.

A hivatkozott BH-ban a Kúria azt is kifejtette, amennyiben a kölcsönszerződés I.4. pontjának tartalma mégsem volna egyértelműen megállapítható, az rPtk. 207. § (2) bekezdésében foglalt – a fogyasztó számára kedvezőbb – értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé. Az I. rendű alperes pedig maga is egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy a keresettel támadott kikötés értelmében a közjegyzői tanúsítvány pusztán azt a tényt hivatott bizonyítani, hogy az alperes milyen adatokat tart nyilván a

felperes teljesítésével összefüggésben. A per tárgyává tett kikötésnek tehát az rPtk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire.

A jogerős ítélet a perbeli kikötést a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontjába ütközően is tisztességtelennek találta, mert az kizárólagosan az alperest jogosítja fel a felperes teljesítése szerződésszerűségének megítélésére. A Kúria már hivatkozott BH 2018.146. számon közzétett határozatában már ebben a kérdésben is állást foglalt, amelyet az ott kifejtett indokokra utalással jelen ügyben is fenntart. Annak lényege szerint az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel arra, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) vele szerződő fél – a felperes – kötelmi jogát arra, hogy az alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse (rPtk. 283. §), így a kölcsönszerződés I.4. pontjának tisztességtelensége ezen a címen sem állapítható meg.

A kölcsönszerződés I.4. pontjában foglalt rendelkezés a felperest a felek megállapodása hiányában irányadó szabályozáshoz képest nem hozza kedvezőtlenebb helyzetbe, a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a felperes hátrányára nem állapítja meg, ezért az az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján sem minősül tisztességtelennek.

Gfv.VII.30.177/2018/11.; Gfv.VII.30.178/2018/6.;

A ténytanúsítványra vonatkozó szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen.

A Kúria 1/2018. számon közzétett gazdasági elvi határozatában (a továbbiakban: elvi határozat) kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel tartalmilag, a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismelő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 242. §-ában, az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 206. §-ában, az 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 21. §-ában, az 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: közjegyzői tv.) 111. § (1) bekezdésében, a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bek. i) és j) pontjaiban írtakra.

A Kúria a BH.2018.146. számon közzétett határozatában jogi álláspontját e körben további érvekkel egészítette ki. Többek között rámutatott, hogy a jelen perbelihez hasonló tartalmú szerződéses rendelkezés joglemondást nem tartalmaz, nem tekinthető vélelem hatásával bíró kikötésnek, az a bizonyítási kötelezettség kialakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását nem befolyásolja, a bizonyítási terhet nem fordítja meg. A fogyasztó felperes jogi helyzetét érdemben nem érinti, nem teszi terhesebbé tehát tisztességtelen szerződési feltételnek nem minősül. Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés a bizonyítási terhet nem fordította meg.

Gf.VII.30.217/2018/2.

A folyamatban levő előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel a per tárgyalását felfüggesztő végzés helybenhagyása indokolt, még abban az esetben is, ha a Kúriának az adott jogkérdésben kialakult joggyakorlata van.

Tényként állapítható meg, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képező ügyben a Fővárosi Ítéltábla egy másik bank a jelen perben alkalmazottnál sokkal összetettebb szerződéses rendelkezése

tisztességtelensége megítélése során felmerült jogkérdések megválaszolásában kéri az EU Bíróság iránymutató értelmezését többek között a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13. EGK irányelv melléklete 1.q) alpontját illetően. Ennek átültetéseként rendelkezik a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja akként, hogy fogyasztói szerződésben tisztességtelenné minősül az a szerződési feltétel, amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg.

A Kúria nem értett egyet az I. rendű alperessel abban, hogy az EU Bíróság előtt folyó előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel nincs helye az rPp. 152. § (2) bekezdése alkalmazásának. Ezzel ellentétesen foglalt állást a Kúria az ítéletábra végzésében is hivatkozott 3/2005. (XI.14.) PK-KK véleményben (a továbbiakban: PK-KK vélemény). Ugyan a Kúria a jelen ügyben felmerült kérdésben jogi álláspontját az elvi határozatában már kifejtette és az előtte ún. ténytanúsítvány tárgyában folyó perek tárgyalását nem függeszti fel, hanem érdemben bírálja el, ennek ellenére úgy ítélte, hogy az ítéletábra jelen eljárás tárgyát képező végzése megváltoztatásának, hatályon kívül helyezésének nem állnak fenn a feltételei. E körben a Kúria hivatkozik a PK-KK vélemény indokolásában kifejtettekre, amely szerint a per felfüggesztése megengedésének indoka, hogy megakadályozza (ne tegye szükségessé) az azonos közösségi jogszabály értelmezésével kapcsolatosan, azonos tényekre alapítottan, azonos jogkérdés elbírálása iránt folyó perben további előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését. A Kúria rámutat arra, az adott ügyben az ítéletábra mivel úgy ítélte meg, hogy szerinte szükséges a per eldöntéséhez az uniós jogi norma értelmezése, maga is kezdeményezhetett volna azonos jogkérdés elbírálására előzetes döntéshozatali eljárást. Az rPp. 155/A. § (3) bekezdése alapján a 2010. január 1. napját követően indult ügyekben az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező végzés ellen nincs helye külön fellebbezésnek. E rendelkezést megállapító 2009. évi LXVIII. törvény indokolása szerint a módosítás az EU Bíróság által 2008. december 16-án, a C-210/06. sz. Cartesio-ügyben hozott ítéletében foglalt megállapításokra tekintettel mellőzi az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező végzés elleni külön fellebbezési lehetőség biztosítását. A C-166/73. sz. Rheinmühlen Düsseldorf ügyben hozott EU bírósági ítélet szerint nemzeti jogszabály a nem legfelső fokon eljáró bíróságokat nem foszthatja meg az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének jogától oly módon, hogy ezeket a bíróságokat a felsőbb bíróságok jogkérdésekben tett megállapításainak követésére kötelezi.

Mindezeket értékelve a Kúria úgy ítélte, hogy bár a hivatkozott elvi határozatban és a BH 2018.146. számú döntésében is kifejtettek értelmében jogértelmezése és a jogi álláspontja szerint az eljárás tárgyához hasonló szerződéses rendelkezés a fogyasztó jogaira és kötelezettségeire valójában nem hat ki, az adott ügyben az ítéletábra a per tárgyalásának felfüggesztésével érdemben az uniós joga és a magyar hivatkozott jogszabályok által biztosított jogát jogszerűen, a jogi helyzet sajátosságára tekintettel akként gyakorolta, hogy a per tárgyalásának felfüggesztéséről döntött. Ezt az értelmezést a Kúria irányadónak tekinti olyan ügyekben is, ahol a szerződéses rendelkezés részben tér el az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képező kikötéstől. Az eljárás felfüggesztése a Kúria megítélése szerint sérelmet egyik fél számára sem jelent.

Gfv.VII.30.244/2018/7.

Pénzügyi lízingszerződés létrejöttéhez a félnek a lízingtárgyban és a tőke-, valamint kamatrészből álló lízingdíjban, mértékében és ütemezésében kell megállapodniuk.

I. A Kúria a tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005. (XI. 14.) PK-KK véleményben foglalt iránymutatás alapján – az alábbiakban kifejtettek szerint jelen eljárásban érdemben vizsgálható jogszabálysértések mellett – nem találta indokoltnak, ezért mellőzte a felülvizsgálati eljárás tárgyalásának felfüggesztését [rPp. 152. § (2) bekezdés].

Azon túl, hogy a C-483/16. számú ügy a 2018. május 31-i, a C-51/17. számú ügy pedig a 2018. szeptember 20-i ítélettel befejeződött, a konkrét jogvita eldöntése szempontjából nem volt jelentősége az ezen felül megjelölt előzetes döntéshozatali eljárásokban vizsgált, a fogyasztóvédelmi rendelkezések értelmezésére irányuló jogkérdéseknek. A C-38/17. számú ügyben ugyanis az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EU Bíróság) a fogyasztói irányelv értelmezésével a hitel

folyósítási devizaárfolyama közlésének idejéről, a vonatkozó szabályozás megfelelőségéről kell állást foglalnia. A C-511/17. számú eljárásban pedig a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) 6. cikk (1) bekezdése értelmezése merül fel abból a szempontból, hogy a keresettel érintett szerződéses feltétel mellett – annak tisztességtelen jellege értékeléséhez, avagy attól függetlenül, önállóan – kell-e vizsgálni a szerződés további feltételeit, azok tisztességtelenségét.

A jogerős ítélettel elbírált kereset tárgya, a felülvizsgálati eljárásban rendelkezésre álló bizonyítékok köre, valamint a felülvizsgálati eljárás keretei miatt, nem volt jelentősége azoknak a kérdéseknek, amelyek a perben felmerült, illetve az alábbiak szerint a felülvizsgálati eljárásban érdemben vizsgálható körülményeken kívüli okból irányulnak a fogyasztóvédelmi rendelkezések értelmezésére. A C-38/17. és a C-511/17. számú előzetes döntéshozatali eljárások ezért nem minősültek jelen ügy érdemi elbírálására kiható előzetes eljárásnak.

II. Az előző szempontrendszernek a perbeli szerződés részévé tett ÜSZ1 maradéktalanul megfelel, hiszen azt az alperes előre, több szerződés megkötése céljából, egyoldalúan állította össze és a felperessel egyedileg nem tárgyalta meg. Az ÜSZ1 általános szerződési feltételnek minősítése szempontjából nemcsak a szabályzat terjedelme, formája, rögzítésének módja volt közömbös, de annak az utóbb bekövetkezett körülménynek sem volt jelentősége, hogy az alperes az ÜSZ1 helyébe lépő új szerződési feltételeket dolgozott ki 2008. július 1-jétől. Teljesült az ügyben az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205/B. § (1) bekezdésében foglalt elvárás is: az ÜSZ1 a felperes általi megismerés és elfogadás megtörténtével részévé vált a felek szerződésének. A felperes az rPtk. előzőekben bemutatott szabályozási tartalmával ellentétesen hivatkozott az általános szerződési feltételek fogalmára, az egyedi megtárgyalás joghatására és tartalmától eltérően hivatkozott az EU Bíróság C-449/13. számú ügyben hozott ítéletére is, amelyben az EU Bírósága nem az általános szerződési feltételek megismerésével kapcsolatban, hanem olyan záradék felől foglalt állást, amely a 2008/48/EK irányelv 5. és 8. cikkében a hitelajánlatok összehasonlításához szükséges információk átadásával, a fogyasztó hitelképességével összefüggésben tartalmazta a fogyasztó nyilatkozatát a szükséges tájékoztatás megtörténtéről.

A lízingszerződést az alperes nevében megkötő ügyleti képviselő kellő képviseleti jogának hiányát illetően leszögezi a Kúria, hogy mindez az álképviselet kérdését vetette fel. Az alperes azonban jóváhagyó nyilatkozata megtételével [rPtk. 219. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés] elhárította e kérdés érdemi vizsgálatának szükségességét, az ide sorakoztatott, aggályosnak tartott körülmények relevanciáját, így az rPtk. 29. § (3) bekezdésének értelmezését és teljesülésének vizsgálatát is az ügyben. A felülvizsgálati kérelem hivatkozása miatt leszögezi a Kúria, hogy az rHpt. 210. § (1) bekezdése az egyedi szerződéssel szemben fogalmazza meg az írásbeliség (alíírás) követelményét; az üzletszabályzat a szerződés tételes rendelkezésével aláírás nélkül is részévé válik a felek közti szerződésnek [1/2016. PJE jogegységi határozat 1. b) pont, BH2017. 125.].

Jogszabálysértés nélkül állapította meg a jogerős ítélet az rPtk. 117. § (1) bekezdése, 227. § (2) bekezdése együttes alkalmazásával, hogy lehetetlen szolgáltatás hiányában a lízingtárgynak a lízingszerződés megkötését követő megvásárlása – amely az alperest terhelő teljesítési kötelezettség idejére megtörtént – nem vezetett a felek közti jogügylet érvénytelenségéhez. Helyesen tekintette irányadónak ebben a körben a másodfokú bíróság az adásvételi szerződésekkel kapcsolatban már kialakult bírói gyakorlatot (EBH2003. 867.).

Megalapozatlanul hivatkozott a felperes a lízingszerződés lényeges tartalmi elemeinek körére a felülvizsgálati kérelme szerint. Ebben a tárgykörben a Kúria már több döntésében kimondta: a pénzügyi lízingszerződés létrejöttéhez – amely az rPtk.-ban nem szabályozott, atipikus szerződés, az adásvétel, a bérlet és kölcsön elemeit egyaránt tartalmazza – a feleknek a lízingtárgyban és a törke-, valamint kamatrészből álló lízingdíjban, mértékében és ütemezésében kell megállapodniuk [rPtk. 205. § (2) bekezdés]. Az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 210. § (2) bekezdése – az rHpt. 3. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel – a pénzügyi lízingszerződések esetében csak az adott jogviszony sajátosságainak megfelelően alkalmazható. Jellegéből adódóan nem merülhet fel lízingszerződésben az rHpt. 2. számú melléklete III.7. pontja szerinti kamat kikötése, amely nem azonos a 2. számú melléklet I.11. pontjában írt, kamatelemet, a finanszírozáshoz kapcsolódó díj- és költségelemeket, valamint használati díj jellegű elemet egyaránt tartalmazó kamatrésszel. A lízingdíj-

kalkuláció szempontjait, a kamatrész egyes elemeit a lízingszerződésben nem kell külön feltüntetni. Nem érinti a lízingszerződés létrejöttét és érvényességét az egyéb díjak, költségek feltüntetésének elmaradása, a késedelmes teljesítés következményeire vonatkozó rendelkezések hiánya sem. Annak ugyanis, hogy a szerződésben mindezek nem szerepelnek, az a jogkövetkezése, hogy költséget, díjat a lízingbeadó nem számíthat fel [BH2016. 148., BH2017. 125., Kúria Gfv.VII.30.351/2016/5. számú ítélet].

Megalapozatlanul hivatkozott a felperes THM feltüntetésének jogsértő elmulasztására a felek lízingszerződésében. A THM rendelet 1. § (4) bekezdése a teljes hiteldíj mutató számítására és közzétételére vonatkozó előírásokat a pénzügyi intézmények által folyósított, három hónapnál hosszabb lejáratú rendelkező, az rHpt. 2. számú mellékletének III.13. pontjában meghatározott lakossági kölcsönök tekintetében – azaz a fogyasztási kölcsön, valamint a lakás, illetőleg üdülő vagy egyéb ingatlan vásárlására, építésére, felújítására, bővítésére, korszerűsítésére, továbbá közműfejlesztésre a természetes személy által igénybe vehető kölcsönök esetén – rendelte alkalmazni, előírásai pénzügyi lízingszerződésre (rHpt. 2. számú melléklet I.11.) nem vonatkoztak. A THM rendelet egyebekben a módosított 87/102/EGK irányelvnek való megfelelést szolgálta (15. §).

A jogerős ítélet indokolása szerint az ítéletábrá az árfolyamkockázat körében nem az rPtk. 209/A. §-ának jogszabálysértő értelmezésével, hanem az ügyben rendelkezésre álló bizonyítékok – a lízingszerződés és a részévé vált üzletszabályzat, annak tételesen kiemelt szabályai – értékelésével, a 2/2014. PJE és a 6/2013. PJE jogegységi határozatokban meghatározott szempontok együttes mérlegelésével alakította ki álláspontját a felperes részére adott tájékoztatás megfelelőségéről, illetve arról, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses feltételek nem minősültek tisztességtelennek. A felperes ebből következően nem a felülvizsgálati kérelmében megjelölt anyagi jogi jogszabálysértések alapján, hanem a bizonyítékok mérlegelésén keresztül, az rPp. 206. § (1) bekezdésére hivatkozással támadhatta volna az általa jogszabálysértőnek tartott ítéleti következtetést. Az rPp. megjelölt szabályára azonban a felperes nem hivatkozott a felülvizsgálati eljárásban.

A felülvizsgálati kérelem érvelésével ellentétben, nem zárta ki a felek közti jogügylet deviza alapú jellegét a szerződésben alkalmazott konstrukció, a tőketartozás és a lízingdíj forintban való meghatározása. A 6/2013. PJE jogegységi határozat szerint – amely az 1. pontból kitűnően nemcsak kölcsön- és hitelszerződésekre, hanem pénzügyi lízingszerződésekre is kiterjedő tartalommal bír – a deviza alapú kölcsön lényege, hogy az adós tartozása devizában keletkezik, a folyósításra és a törlesztésre pedig forintban kerül sor. Tartalmazza a jogegységi határozat indokolása azt is – a vizsgált szerződéstípusok közül a kölcsönszerződésre modellezve –, hogy deviza alapú kölcsönügyleteknél a kölcsönösszeg meghatározásának egyik tipikus módja, amennyiben a kölcsönt forintban határozzák meg, de a szerződés egyéb rendelkezéseiből következően egyértelmű, hogy a kölcsön devizában kerül megállapításra, a szerződésben meghatározott időpontban az ott meghatározott pénzügyi deviza vételi árfolyama figyelembe vételével, és ezt az összeget, valamint annak járulékait kell az adósnak forintban visszafizetnie az irányadó árfolyamon számítva. A vázolt konstrukció megfelelően irányadó pénzügyi lízingszerződések tekintetében is [6/2013. PJE jogegységi határozat indokolása III. 2.a) pont, rPtk. 200. § (1) bekezdés]. Tévesen hivatkozott a felülvizsgálati kérelem a DH1., DH2., DH3., DH4. törvényeknek az e törvények alkalmazása során irányadó fogalom meghatározására.

Gfv.VII.30.247/2018/9.

Nem tisztességtelen az a kölcsönszerződésben foglalt szerződéses rendelkezés, amely nem befolyásolja a felek bizonyítási lehetőségeit, kötelezettségeit.

I. A Kúria a tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005. (XI. 14.) PK-KK véleményben foglalt iránymutatás alapján – az alábbiakban kifejtettek szerint jelen eljárásban érdemben vizsgálható jogszabálysértések mellett – nem találta indokoltnak, ezért mellőzte a felülvizsgálati eljárás tárgyalásának felfüggesztését [rPp. 152. § (2) bekezdés].

Azon túl, hogy a C-126/17. számú ügy a 2018. február 22-én kelt végzéssel, a C-483/16. számú ügy a 2018. május 31-i, a C-51/17. számú ügy pedig a 2018. szeptember 20-i ítélettel befejeződött, a konkrét jogvita eldöntése szempontjából nem volt jelentősége az ezen felül megjelölt előzetes döntéshozatali

eljárásban vizsgált, a fogyasztóvédelmi rendelkezések értelmezésére irányuló jogkérdéseknek sem. A C-34/18. számú ügyben ugyanis az Európai Unió Bíróságának (továbbiakban: EU Bíróság) a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) értelmezésével egyrészt lényegében abban kell állást foglalnia, hogy a Melléklet 1. q) pontja kiterjed-e arra a szerződési feltételre is, amellyel a hitelező célja a bizonyítási teher megfordítása (függetlenül a kikötésnek a nemzeti jogszabályok értelmezésével feltárható tényleges hatásától), illetve hogy megfelel-e a világos és érthető megfogalmazás követelményének (5. cikk) az a fogyasztói döntést befolyásoló feltétel, amelynek joghatása csak a nemzeti jogszabályok értelmezésével állapítható meg. Feladata még az EU Bíróságnak a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontjának értelmezése abból a szempontból, hogy a rendelkezés hatálya alá tartozik-e a fogyasztóval szerződő felet – nemcsak a saját szolgáltatása, hanem – a fogyasztó szerződészerű teljesítésének megítélésére feljogosító kikötés is.

II. A Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel a tartalmát és a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 242. §-ában, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 206. §-ában, az 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 21. §-ában, az 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Közjegyzői tv.) 111. § (1) bekezdésében, a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 1. § (1) bekezdés i) és j) pontjaiban írtakra.

Hangsúlyozta a Kúria a perbeli szerződéses kikötéssel kapcsolatban, hogy az nem volt a felperes részéről joglemondásként sem értékelhető, nem tartalmaz továbbá a felek szerződésében olyan vélelmet sem, amelynek értelmében az rendű alperes az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyítást igénylő tényt egy attól különböző, másik tény bekövetkezésével és igazolásával bizonyíthatná, és így képes lenne elhárítani bizonyítási kötelezettségét a bizonyítást igénylő, döntő tényre nézve. Az rPtk. 207. § (4) bekezdése értelmében az igényérvényesítésről vagy a vitatásról való lemondásnak félreérthetetlennek és határozottnak kell lennie, nincs helye a nyilatkozat kiterjesztő tartalmú értelmezésének (BH1993. 673.).

Mindez azt jelenti, hogy amennyiben az alperes a felek közti szerződésből eredő követelését a felperessel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperes részére, a saját nyilvántartásában rögzített felperesi törlesztésekre figyelemmel mekkora a felperessel szemben fennálló követelése. Az alperes erre vonatkozó tényállításai – maga a ténytanúsítvány is – nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban perben az alperesnek be kell mutatnia a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait, számításait le kell vezetnie. Ha a felperes mindezeket követően is azt állítja, hogy az alperes elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkozik, hogy részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhet. Amennyiben pedig a felperes azt állítja, hogy túlfizetése keletkezett és ebből eredően igényt érvényesít az alperessel szemben, az alperes nyilvántartásában szereplő – a jogvita eldöntése szempontjából releváns, bizonyításra szoruló – tényekkel kapcsolatban a bizonyítási szükséghelyzet jogintézménye bírósági gyakorlatban kimunkált elveinek alkalmazása merülhet fel.

A per tárgyává tett kikötés nem befolyásolja a kölcsönszerződésből eredő követelés kapcsán a végrehajtási záradék kiállításának feltételeit, tehát nem érinti a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben a bizonyítási kötelezettség alakulására sem.

A Vht. felek közötti szerződéskötés idején hatályos 21. § (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C. § (1) bekezdése értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. korábbi 21. § (2) bekezdése, illetve jelenlegi 23/C. § (2) bekezdése szerint az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.

E szabályok értelmében a közokiratba foglalt kölcsön- vagy lízingszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e és így az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elegendő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997.348., BH2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, a Közjegyzői tv. 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a ténytanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak.

A közjegyzői ténytanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő e szerződéses kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné.

Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor kerül, az adós a tartozását valóban csak az rPp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez azonban a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A peres felek között létrejött kölcsönszerződés e vonatkozásban sem biztosít több jogosultságot az alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperes terhére, mint amely az irányadó jogszabályok alapján őt egyébként megilletné, illetőleg terhelné.

A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010.AB és 1245/B/2011.AB számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú Erste Bank kontra Sugár Attila ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztói irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel sem.

Utalt a Kúria a BH 2018.146. számon közzétett döntésére is, amelyben kifejtette, amennyiben a kölcsönszerződés vizsgált kikötésének tartalma mégsem volna egyértelműen megállapítható, az rPtk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé. Aszerint a vitás tartalmú általános szerződési feltétel – vagy fogyasztói szerződés – tartalmát a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés szerint kell megállapítani. A vizsgált szerződéses feltétel értelmében a közjegyzői tanúsítvány pusztán az alperes egyoldalú – a felperes teljesítésével összefüggésben nyilvántartott adatokra vonatkozó – nyilatkozatához kapcsolódik. A per tárgyává tett kikötésnek tehát az rPtk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire.

A szerződéses kikötés tisztességtelensége megállapításának az rPtk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele erre figyelemmel nem valósult meg, az alperes a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit nem határozta meg a jóhiszeműség és tisztesség követelményeinek megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára. Az irányadó törvényi szabályozáshoz képest nem biztosított kedvezőtlenebb jogi helyzetet a fogyasztó felperes számára.

Gfv.VII.30.502/2018/8.

A fél a DH2. tv. hatálya alá tartozó, a fizetési kötelezettségére kiható szerződéses kikötés érvénytelenségének megállapítását önmagában nem kérheti, hanem a keresetnek az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására is ki kell terjednie.

Az Európai Unió Bírósága 2018. szeptember 20-án kelt C-51/17. számú ítéletében kifejtettek szerint az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezés tisztességtelensége az időközben bekövetkezett jogszabályi változásoktól függetlenül vizsgálható.

A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) 37. § (1) bekezdése értelmében azonban a törvény hatálya alá tartozó szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes, az érvénytelenségre hivatkozó fél fizetési kötelezettségére kiható rendelkezései érvénytelenségének megállapítását a fél önmagában nem kérheti a bíróságtól, hanem a keresetnek az érvénytelenség jogkövetkezményeinek – a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának – alkalmazására is ki kell terjednie. Az Európai Unió Bírósága 2018. május 31-én kelt C-483/16. számú ítélete szerint ez a – DH2. tv. 37. § (1) bekezdésében rögzített – szabályozás nem ellentétes az irányadó uniós joggal, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 7. cikkével.

A felperes a peres felek között létrejött lízingszerződés és a részét képező üzletszabályzat olyan, az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötéseinek tisztességtelenségére alapítottan terjesztette elő keresetét, amelyek egyértelműen kihatottak fizetési kötelezettségére. A DH2. tv. 37. § (1) bekezdésében foglaltaknak ezért a felperes keresete esetében is érvényesülniük kell.

Az első- és a másodfokú eljárás során előterjesztett kereset megfelelt ezeknek az elvárásoknak, a felperes ugyanis nem csupán a részleges érvénytelenség megállapítását, hanem az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását is kérte. A felülvizsgálati eljárásban azonban az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses kikötésekkel kapcsolatban a felperes kérelme már kizárólag az érvénytelenség megállapítására irányult, az érvénytelenség DH2. tv. 37. § (1) bekezdésében említett jogkövetkezményeinek alkalmazásán alapuló marasztalás iránti kérelmét a felperes nem tartotta fenn. A felülvizsgálati kérelemben az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatban előadottak ezért érdemben nem vizsgálhatók, a jogerős ítélet érdemi felülvizsgálatára e körben nem kerülhet sor.

Gfv.VII.30.538/2018/5.

Nem érdemi végzés ellen benyújtott felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítása.

Az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 270. § (2) bekezdése szerint az ügy érdemében hozott végzés ellen, a (3) bekezdés értelmében a (2) bekezdésben foglaltak megfelelő alkalmazásával a keresetlevelet az rPp. 130. § (1) bekezdés a)-h) pontjai alapján idézés kibocsátása nélkül elutasító és a pert a 157. § a) és g) pontja, 157/A. § (1) bekezdése szerint megszüntető jogerős végzés támadható joghatályos felülvizsgálati kérelemmel.

A jelen felülvizsgálati kérelemmel támadott végzés nem minősül sem az ügy érdemében hozott, sem pedig az rPp. 270.§ (3) bekezdésében felsorolt jogerős végzésnek. Érdemi határozat meghozatalára – várhatóan – a megismételt eljárásban fog sor kerülni.

Az alperesek alaptalanul hivatkoztak arra, hogy a keresetlevelet joghatóság hiányában idézés kibocsátása nélkül elutasító elsőfokú végzést hatályon kívül helyező, és az eljárás további folytatását elrendelő végzés ellen az uniós jog alapján helye van felülvizsgálatnak.

Az alperesek által is hivatkozott, az Európai Unió Bírósága joggyakorlatában kialakított tényleges érvényesülés elve előírja, hogy a hazai jog nem teheti gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül

nehézzé az uniós jog által biztosított jogok gyakorlását. Annak megállapíthatóságához, hogy a nemzeti rendelkezés megfelel-e a tényleges érvényesülés elvének, azt kell vizsgálni milyen e rendelkezésnek az egész eljárásban betöltött helye, hogy hogyan zajlik az eljárás, és melyek a sajátosságai a különböző nemzeti fórumok előtt (Peterbroeck-ítélet C-312/93., ECLI:EU:C:1995:437. 12. és 14. pont). A perbeli esetben a magyar bíróság joghatósága tárgyában kétfokú eljárásban született határozat, az alperesek joghatósági kifogásukat a fellebbezésre tett észrevételükben kifejtették, megindokolták, amelyet a másodfokú bíróság értékelt, elbírált és azt alaptalannak találta. Az alperesek által kezdeményezett felülvizsgálati eljárás a magyar polgári eljárásban egy rendkívüli perorvoslati lehetőség, amely – jogszabályok által pontosan behatároltan – csak korlátozott esetekben vehető igénybe, így – a fent említett kivételektől eltekintve – kizárt akkor, ha a jogerős határozat nem az ügy érdemében döntött. Az rPp. 270.§ (2) bekezdésében meghatározott és felülvizsgálati kérelemmel támadható „ügy érdemében hozott jogerős végzés” a nemperes eljárásokat lezáró, az ügyet vagy annak egy részét befejező határozattípus. A Kúria utalt arra is, hogy a másodfokú bíróság rendelkezése szerint folytatódó eljárásában az ügy érdemében hozott jogerős ítélet ellen az alpereseknek lesz lehetősége felülvizsgálati kérelemmel élni, így joghatósági kifogásait a Kúria, ugyan valóban a jogerős ítélet meghozatalát követően, de érdemben vizsgálhatja.

Az alperesek arra is hivatkoztak, hogy az rPp. felülvizsgálatot kizáró szabálya a hatékony jogvédelemhez, illetve a hatékony bírói jogorvoslathoz való jogukat sérti. Az uniós jog értelmében a hatékony bírói jogvédelem elve a bírósághoz való fordulás jogát, nem pedig a többfokú bírósági eljárást biztosítja (Europäische Schulte-ítélet C-464/13 és C-465/13. számú egyesített ügyekben, ECLI:EU:C:2015:163, 73. pont, Samba Diouf-ítélet, C-69/10, EU:C:2011:524, 69. pont, Sánchez Morcillo-ítélet, C-169/14, ECLI:EU:C:2014:2099. 36. pont). Következésképpen, önmagában nem lehet ellentétes az uniós joggal az, hogy az alperesek csak az érdemi határozattal szemben benyújtható rendes vagy rendkívüli jogorvoslati kérelemben hivatkozhatnak ismét a magyar bíróság joghatóságának hiányára.

Mindezek alapján Kúria úgy ítélte meg, hogy az rPp. felülvizsgálatot kizáró szabálya nem teszi lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé az alperesek uniós jogon alapuló jogainak gyakorlását, nem sérül sem a hatékony jogvédelemhez, sem a hatékony bírói jogorvoslathoz való joguk.

Gfv.VII.30.572/2018/4.

Nincs helye felülvizsgálatnak a joghatóság hiányát megállapító és a pert megszüntető elsőfokú végzést hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot az eljárás folytatására utasító jogerős végzés ellen.

I. Az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) rPp. 270. § (2) bekezdése szerint az ügy érdemében hozott végzés ellen, a (3) bekezdés értelmében a (2) bekezdésben foglaltak megfelelő alkalmazásával a keresetlevelet az rPp. 130. § (1) bekezdés a)-h) pontjai alapján idézés kibocsátása nélkül elutasító és a pert a 157. § a) és g) pontja, 157/A. § (1) bekezdése szerint megszüntető jogerős végzés támadható joghatályos felülvizsgálati kérelemmel.

A jelen felülvizsgálati kérelemmel támadott végzés nem minősül sem az ügy érdemében hozott, sem pedig az rPp. 270.§ (3) bekezdésében felsorolt jogerős végzésnek. Érdemi határozat meghozatalára – várhatóan – a megismételt eljárásban fog sor kerülni.

Az alperesek alaptalanul hivatkoztak arra, hogy a pert a joghatóság hiányában megszüntető elsőfokú végzést hatályon kívül helyező és az eljárás további folytatását elrendelő végzés ellen az uniós jog alapján helye van felülvizsgálatnak.

Az alperesek által is hivatkozott, az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) joggyakorlatában kialakított tényleges érvényesülés elve előírja, hogy a hazai jog nem teheti gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé az uniós jog által biztosított jogok gyakorlását. Annak megállapíthatóságához, hogy a nemzeti rendelkezés megfelel-e a tényleges érvényesülés elvének, azt kell vizsgálni milyen e rendelkezésnek az egész eljárásban betöltött helye, hogy hogyan zajlik az eljárás, és melyek a sajátosságai a különböző nemzeti fórumok előtt (Peterbroeck ítélet C-312/93., ECLI:EU:C:1995:437. 12. és 14. pont). A perbeli esetben az alperesek joghatósági kifogását a bíróságok kétfokú eljárásban

elbírálták, és azt a másodfokú bíróság alaptalannak találta. Az alperesek által kezdeményezett felülvizsgálati eljárás a magyar polgári eljárásban egy rendkívüli perorvoslati lehetőség, amely – jogszabályok által pontosan behatároltan – csak korlátozott esetekben vehető igénybe, így – a fent említett kivételektől eltekintve – kizárt akkor, ha a jogerős határozat nem az ügy érdemében döntött. Az rPp. 270.§ (2) bekezdésében meghatározott és felülvizsgálati kérelemmel támadható „ügy érdemében hozott jogerős végzés” a nemperes eljárásokat lezáró, az ügyet vagy annak egy részét befejező határozattípus. A Kúria utal arra is, hogy a másodfokú bíróság rendelkezése szerint folytatódó eljárásában az ügy érdemében hozott jogerős ítélet ellen az alpereseknek lesz lehetősége felülvizsgálati kérelemmel élni, így joghatósági kifogásait a Kúria, ugyan valóban a jogerős ítélet meghozatalát követően, de érdemben vizsgálhatja.

Az alperesek arra is hivatkoztak, hogy az rPp. felülvizsgálatot kizáró szabálya a hatékony jogvédelemhez, illetve a hatékony bírói jogorvoslathoz való jogukat sérti. Az uniós jog értelmében a hatékony bírói jogvédelem elve a bírósághoz való fordulás jogát, nem pedig a többfokú bírósági eljárást biztosítja (Europäische Schule-ítélet C-464/13 és C-465/13. számú egyesített ügyekben, ECLI:EU:C:2015:163, 73. pont, Samba Diouf-ítélet, C-69/10, EU:C:2011:524, 69. pont, Sánchez Morcillo-ítélet, C-169/14, ECLI:EU:C:2014:2099. 36. pont). Következésképpen, önmagában nem lehet ellentét az uniós joggal az, hogy az alperesek joghatósági kifogása tárgyában csak egyetlen bírósági fórum előtt rendelkeznek jogorvoslati lehetőséggel és csak a megismételt eljárás során hozott jogerős ítélettel szemben nyújthatnak be érdemben elbírálandó felülvizsgálati kérelmet, és hivatkozhatnak ismét a magyar bíróság joghatóságának hiányára.

Mindezek alapján Kúria úgy ítélte meg, hogy az rPp. felülvizsgálatot kizáró szabálya nem teszi lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az alperesek uniós jogon alapuló jogainak gyakorlását, nem sérül sem a hatékony jogvédelemhez, sem a hatékony bírói jogorvoslathoz való joguk.

II. Az EUB irányadó gyakorlata (CILFIT-ítélet, C-283/81, ügy, ECLI:EU:C:1982:335, 21. pont) értelmében azok a tagállami bíróságok, amelyek döntéseivel szemben a tagállami jog nem biztosít jogorvoslatot, kötelesek az eljárásban felmerülő uniós jogkérdéssel kapcsolatban előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni, kivéve, ha a felmerülő kérdés az ügy elbírálása szempontjából nem releváns, a hivatkozott uniós rendelkezést az EUB már értelmezte, vagy az uniós jog helyes alkalmazása annyira nyilvánvaló, hogy ezzel kapcsolatban ésszerű kétségnek nincsen helye.

A Kúria álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott és az eljárás szempontjából releváns egyes uniós rendelkezéseket az EUB már értelmezte, míg mások helyes alkalmazásával kapcsolatban – a fent kifejtettek tekintetével – ésszerű kétség nem merült fel. Ennek megfelelően a Kúriát nem terhelte az a kötelezettség, hogy előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezzen.

Emberi jogi közlemények

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

Az adott időszakban nem vált véglegessé ilyen tárgyú határozat.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. Güzelyurtlu és mások Ciprus és Törökország elleni ügye (36.925/07. sz. ügy)⁶⁰

A kérelmezők ciprusi török származású ciprusi állampolgárok, akik az „Észak-Ciprus Török Köztársaságban” („ÉCTK”) vagy az Egyesült Királyságban élnek.

A kérelmezők Elmas, Zerrin és Eylül Güzelyurtlu rokonaik, akiket 2005. január 15-én a ciprusi kormány által ellenőrzött területeken a Nicosia – Larnaca autópályán lőtték le. Elmast egy árokban találták holtan, felesége, Zerrin és lánya, Eylül, az autójuk hátsó ülésén, amely a leállósávban parkolt. A három áldozat ciprusi török származású ciprusi állampolgár volt. A gyilkosok visszamenekültek a „ÉCTK” -ba.

A ciprusi kormány és a török kormány hatóságai, beleértve a „ÉCTK” hatóságait is, párhuzamos nyomozást végeztek a gyilkosságokkal kapcsolatban.

A ciprusi hatóságok többek között a bűncselekmény helyszínén és az áldozatok házában gyűjtöttek bizonyítékokat, elvégezték a halál utáni vizsgálatokat, a tanúkat (beleértve az áldozatok hozzátartozóit) hallgattak ki, ballisztikai vizsgálatot és DNS-teszteket végeztek. A hatóságok arra a következtetésre jutottak, hogy az áldozatokat 2005. január 15-én hajnalban elrabolták és megölték, és nyolc gyanúsítottat azonosítottak. Belföldi és európai elfogatóparancsokat adtak ki, és a ciprusi rendőrség megkérte az Interpolt, hogy a kiadatás céljából kutassa fel és tartóztassa le a gyanúsítottakat. Az Interpol az összes gyanúsítottat körözte, és hozzáadták a ciprusi kormány listájához, akiknek Ciprusba való belépését és kilépését figyelemmel kísérik vagy betiltják. 2008 áprilisában az ügyiratot a jövőbeni fejleményekig „egyéb módon befejezettnek” minősítették.

A török (beleértve a „ÉCTK”) hatóságok is számos vizsgálati lépést tettek, és 2005 január végéig minden gyanúsítottat letartóztattak. Tagadták a bűncselekményekben való részvételüket, és 2005. február 11-én, vagy a körül szabadlábra helyezték őket a gyilkossághoz kapcsolódó bizonyítékok hiánya miatt. Az ügyiratot 2007 márciusában „jelenleg nem megoldottnak” minősítették.

A „ÉCTK” hatóságok kérték, hogy az ügyiratokat a gyanúsítottakkal szembeni bizonyítékokkal együtt adják át, hogy a büntetőeljárást lefolytassák. A ciprusi hatóságok visszautasították, és 2008 novemberében kérték a gyanúsítottak kiadását tárgyalás céljából, akik Törökország joghatósága alá tartoztak (akár a ÉCTK-ben, akár Törökországban). A kiadatás iránti kérelmeket válasz nélkül visszaküldték a ciprusi hatóságoknak. A két kérelmezett állam vizsgálatai így megfeneklettek, és azóta sem zárultak le.

A ciprusi kormány, a „ÉCTK” és a kérelmezők kapcsolatban álltak az Egyesült Nemzetek Ciprusi Békefenntartó Erőivel („UNFICYP”) az ügy kapcsán. Megbeszéléseket tartottak, és telefonbeszélgetéseket és levelezést folytattak. Az UNFICYP azon erőfeszítései azonban, hogy segítse a feleket a gyanúsítottak bíróság elé állításában, sikertelennek bizonyultak.

A kérelmezők – az Egyezmény 2. cikkére hivatkozással – sérelmezték, hogy sem a ciprusi, sem a török hatóságok (beleértve a „ÉCTK” hatóságait) nem végeztek hatékony nyomozást a gyilkosságok tekintetében. Továbbá azt állították, hogy együttműködésének megtagadása Törökország és Ciprus

⁶⁰ Az ítéletet a Nagykamara hozta 2019. január 29-én; az ítélet végleges.

részéről azt jelentette, hogy a gyilkosok nem szembesültek az igazságszolgáltatással. Végül – az Egyezmény 13. cikkére az Egyezmény 2. cikke tekintetében hivatkozva – sérelmezték, hogy az Egyezmény 2. cikke szerinti panaszuk tekintetében nem áll rendelkezésükre hatékony jogorvoslat.

Először is, a Bíróság elutasította a török Kormányzat azon érvét, miszerint nem volt joghatósága a kérelmezők Egyezmény 2. cikk szerinti panaszainak Törökország tekintetében történő kezelésére, mivel a gyilkosságok Cipruson történtek. A Bíróság emlékeztetett, hogy főszabályként a gyilkosság hatékony kivizsgálásának kötelezettsége azon államot terheli, amelynek területi joghatósága alatt az áldozat a halál idején található. Ettől az általános megközelítéstől való eltérés azonban indokolt lehet, ha „különleges vonások” vannak. A Bíróság úgy ítélte, hogy a ciprusi helyzettel kapcsolatban két „különleges vonás” volt, amelyek indokoltá tették, hogy Törökországot az Egyezmény alapján a kérelmezők ügyében felelőssé tegyék. Először is Ciprus északi része Törökország tényleges ellenőrzése alatt állt. Másodsor, a gyanúsítottak Ciprus északi részére menekültek, így a ciprusi hatóságokat megakadályozták, hogy saját ügyüket lefolytassák. továbbá, a „ÉCTK” hatóságok mindenestre bűnügyi nyomozást indítottak a kérelmezők rokonainak meggyilkolásával kapcsolatban. Mind Ciprus, mind Törökország megfelelő párhuzamos nyomozást folytattak a gyilkossággal kapcsolatban.

Az ügy lényege tehát az volt, hogy a két államnak kötelessége-e és milyen mértékben, hogy az Egyezmény 2. cikke alapján együttműködjenek a nyomozás tekintetében. A Bíróság úgy ítélte, hogy az Európai Egyezmény kollektív végrehajtási szerződésként való különleges jellegére tekintettel mindkét állam köteles együttműködni, ideértve mind a felkutatást, mind a segítségnyújtást.

Ezután a Bíróság megvizsgálta, hogy Ciprus és Törökország megtett-e minden ésszerű lépést, hogy együttműködjenek egymás között a nemzetközi szerződések vagy a közöttük alkalmazandó megállapodások fényében, valamint az informális vagy ad hoc együttműködési csatornák alapján, abból a tényből adódóan, hogy az államoknak nincs hivatalos diplomáciai kapcsolata.

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a ciprusi hatóságok a számukra ésszerűen rendelkezésre álló valamennyi eszközt felhasználták a gyanúsítottak Törökországból történő átadásának/kiadásának eléréséhez.

A vizsgálat korai szakaszában benyújtották a „vörös jelzés” kérelmeket az Interpolnak, hogy megtalálják a gyanúsítottakat, és letartóztassák őket a kiadatásuk céljából, és tovább próbáltak tárgyalni a gyanúsítottak „ÉCTK” általi átadásáról az UNFICYP útján. Az Interpoli Ciprusi Iroda ugyanígy küldött e-maileket a török hatóságoknak. Ciprust nem lehetett bírálni azért, mert először az UNFICYP-en keresztül próbáltak tárgyalni, és csak akkor nyújtotta be Törökországnak a kiadási kérelmeket, amikor erőfeszítéseik sikertelennek bizonyultak, még akkor is, ha ez azt jelentette, hogy három és fél év telt el a vörös jelzés közzététele után. Bár a török Kormányzat azt állította, hogy a kiadási kérelmek nem voltak érvényesek, a Bíróság elfogadta, hogy az athéni ciprusi és a török nagykövetségek személyzetén keresztül történő átadása a diplomáciai kapcsolatok hiánya miatt az egyetlen elérhető csatorna volt. Valójában a török Kormányzat nem hivatkozott olyan alternatívára, amelyet Ciprus használhatott volna.

Ciprus nem sértette meg a 2. cikk szerinti együttműködési kötelezettségét, amikor megtagadta az összes bizonyíték benyújtását és az eljárás átadását a „ÉCTK” vagy Törökország hatóságainak. Ciprus az UNFICYP-en keresztül elküldte a DNS-eredményeket a „ÉCTK-nek”, és készen állt az összes bizonyíték átadására az UNFICYP-nek, a „ÉCTK” hatóságainak kötelezettségvállalásától függően, hogy a gyanúsítottakat átadják nekik. Azonban nem született ilyen kötelezettségvállalás, és a „ÉCTK” álláspontja, amely a Bíróság előtti eljárásban még nyilvánvalóbbá vált, arra a szándékára utalt, hogy saját bíróságai elé állítja a gyanúsítottakat, minthogy átadja/kiadja őket Ciprusnak.

A teljes vizsgálati irat „ÉCTK”-nek való rendelkezésre bocsátása azzal a lehetőséggel, hogy a bizonyítékokat a gyanúsítottak elítélésére használják fel, anélkül, hogy bármilyen garanciát vállalnának arra, hogy a ciprusi hatóságoknak átadják őket, túlmutatna a rendőrség vagy az ügyészség közötti pusztán együttműködésen. Ez lényegében azt jelentette volna, hogy Ciprus lemond büntetőjogi joghatóságáról az általa ellenőrzött területen elkövetett gyilkosság ügyében, a saját területén létrehozott, nem elismert szervezet bíróságai javára. A Bíróság ezért egyetértett a ciprusi Kormányzattal abban, hogy az ügy speciális helyzetében nem volt ésszerűtlen megtagadni büntetőjogi

joghatóságnak átengedését a „ÉCTK” bíróságai javára. Ez az álláspont összhangban állt az Európa Tanács vonatkozó megállapodásaival is, amelynek mindkét állam részese és egyes tagállamok jogszabályaival is.

Végül a Bíróság megállapította, hogy Ciprusnak nem kellett használnia az UNFICYP által javasolt olyan alternatív együttműködési lehetőségeket, mint például egy eseti tárgyalás megszervezésének lehetőségét egy semleges helyszínen. Nem állapítható meg, hogy ezek az alternatíváknak kellően szilárd alapja lenne a hazai vagy a nemzetközi jogban.

Ezzel szemben Törökország nem tette meg az ügy körülményei között elvárt legkisebb erőfeszítéseket sem ahhoz, hogy teljesítse a Ciprusal való együttműködési kötelezettségét a kérelmezők rokonai meggyilkolásának hatékony kivizsgálása érdekében. Az UNFICYP-en keresztüli megállapodás megkötésére tett kísérletek során a „ÉCTK” hatóságok már a kezdetektől világossá tették, hogy nem tudják átadni a gyanúsítottakat Ciprusnak, mivel erre nincs jogszabályi vagy alkotmányos alap. Továbbá a „ÉCTK” hatóságok a Ciprustól származó összes bizonyíték megszerzéséhez inkább azért ragaszkodtak, hogy a gyanúsítottak folyamatos fogva tartását indokolják az eljárás lefolytatásának érdekében, nem pedig a kiadatási kérelem elbírálásának előfeltételeként.

Törökország figyelmen kívül hagyta Ciprus kiadatás iránti kérelmét is, és válasz nélkül visszaküldte azokat az athéni ciprusi nagykövetséghez. Elvárható lett volna, hogy a török hatóságok jelezzék, miért tartották úgy, hogy a kiadatás nem volt elfogadható jogszabályaik vagy az Európa Tanács 1957. évi kiadatásáról szóló európai egyezménye alapján, amelyet mindkét állam ratifikált.

A Bíróság úgy ítélte, hogy a 2. cikk szerinti együttműködési kötelezettség, a kiadatási egyezmény fényében olvasva, maga után vonja, hogy az állam megvizsgálja és indokoltan válaszoljon bármely más szerződő államtól származó kiadatási kérelemre, amely olyan gyilkosság miatt körözött személyekkel kapcsolatos, akikről tudják, hogy a területén vagy joghatósága alatt tartózkodnak.

A Bíróság egyhangúlag úgy ítélte meg, hogy nem szükséges külön vizsgálni a 13. cikk szerinti panaszt a 2. cikkel összefüggésben.

A Bíróság Törökországot fejenként 8.500,-Euro nemvagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte.

2. Georgia Oroszország elleni ügye (13.255/07. sz. ügy)⁶¹

A Bíróság 2014. július 3-án hozott érdemi ítéletében úgy ítélte, hogy az Oroszországi Föderációban 2006 őszen egy, a grúz állampolgárok letartóztatására, fogva tartására és kitoloncolására irányuló összehangolt politikát fogadtak el, és ez közigazgatási gyakorlatnak minősül az Egyezmény ítélkezési gyakorlata értelmében. A Bíróság megállapította továbbá, hogy megsértették többek között a Negyedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikkét, az Egyezmény 5. cikkének 1. és 4. bekezdését, az Egyezmény 3. cikkét, valamint az Egyezmény 13. cikkét az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdése és az Egyezmény 3. cikke tekintetében.

Mivel az Egyezmény 41. cikkének alkalmazásának kérdése nem volt kész a döntéshozatalra, a Bíróság fenntartotta a döntést, és felkérte a két kormányt, hogy tegyék meg észrevételeiket az ügyről, és különösen arról értesítsék a Bíróságot, ha megállapodásra jutnak. Mivel a felek nem jutottak megegyezésre, a kérelmező Kormányzat benyújtotta igazságos elégtétel iránti kérelmét, és az kérelmezett Kormányzat benyújtotta észrevételeit.

A Nagykamara 2015. november 6-án felhívta a kérelmező Kormányzatot, hogy nyújtson be egy listát azokról a grúz állampolgárokról, akik az Orosz Föderációban 2006 őszen bevezetett, a „grúz állampolgárok letartóztatása, fogva tartása és kitoloncolása összehangolt politikájának” áldozatai. A kérelmező Kormányzat 2016. szeptember 1-jén benyújtotta 1795 állítólagos áldozat listáját. A Nagykamara elnöke 2016. szeptember 13-án felhívta az kérelmezett Kormányzatot, hogy tegye meg észrevételeit a kérelmező kormány által benyújtott listára, amelyet a válaszadó kormány 2017. április 13-án meg is tett.

⁶¹ Az ítéletet a Nagykamara hozta 2019. január 31-én; az ítélet végleges.

A Bíróság észlelte, hogy Ciprus Törökország elleni ügyben az igazságos elégtétel tárgyában hozott ítélet óta ez volt az első alkalom volt, hogy megvizsgálja az igazságos elégtétel kérdését egy államok közötti ügyben. Ebben az ítéletben a Bíróság többek között utalt a nemzetközi közjogi alapelvre, amely az államnak a szerződéses kötelezettség megsértése iránti kártérítési kötelezettségre vonatkozik, és a Nemzetközi Bíróság ítélkezési gyakorlatára, mielőtt arra a következtetésre jutott, hogy az Egyezmény 41. cikke mint olyan az államok közötti ügyben is alkalmazandó. Ebben az ítéletben a Bíróság három kritériumot is megállapított annak eldöntésére, hogy az igazságos elégtétel megaitálása indokolt-e egy államok közötti ügyben: a kérelmező Kormányzat által benyújtott panasz típusa, amelynek az állampolgárainak vagy más áldozatok alapvető emberi jogainak megsértésére kell vonatkoznia; vajon az áldozatok azonosíthatók-e; és az eljárás megindításának fő célja.

A jelen ügyben a Bíróság kiemelte, hogy a kérelmező Kormányzat a kérelemben azt állította, hogy az kérelmezett Kormányzat egy olyan adminisztratív gyakorlatot engedélyezett vagy okozott, amely szerint 2006 őszén a grúz állampolgárokat az Orosz Föderációból letartóztatták, visszatartották és kollektívan kiutasították, ami az Egyezmény 3., 5., 8., 13., 14. és 18. cikkének, valamint az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. és 2. cikkének, a Negyedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikkének és a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkének megsértését eredményezte. Az alapítélet meghozatalát követően alapján a kérelmező Kormányzat igazságos elégtétel iránti kérelmet nyújtott be, az Egyezmény a grúz állampolgárok tekintetében elkövetett megsértése miatt járó kártérítésként A Bíróság felhívására a kérelmező Kormányzat benyújtotta az alapítéletben megállapított jogsértések 1795 állítólagos és azonosítható áldozatának részletes listáját. Így csak az egyéni áldozatok kompenzálására tekintettel követeltek igazságos elégtételt.

Mivel a fent említett három kritérium teljesült a jelen ügyben, a Bíróság úgy találta, hogy a kérelmező Kormányzat jogosult a 41. cikk szerinti követelés benyújtására, és hogy a jelen ügyben igazságos elégtétel megítélése indokolt.

Miután elvégezte a kérelmező Kormányzat által benyújtott lista előzetes vizsgálatát és a kérelmezett Kormányzat által benyújtott válaszokat, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a jelen esetben legalább 1500 grúz állampolgár „kellően pontos és objektíven azonosítható” csoportjára alapozhat. akik a Negyedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikkének megsértésének áldozatai voltak. Ezek közül néhány áldozata volt az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdése és 3. cikke megsértésének is.

Tekintettel a jelen ügy valamennyi releváns körülményére, a Bíróság indokoltan ítélte, hogy a kérelmező Kormányzat számára 10.000.000,-EUR átalányösszeget ítéljen meg a legalább 1500 grúz állampolgár által elszenvedett nem vagyoni kárért. A Bíróság úgy ítélte, hogy ezt az összeget a kérelmező Kormányzatnak kell elosztania az alapítéletben megállapított jogsértések egyes áldozatai között, és 2.000,-Eurót kell fizetnie a grúz állampolgároknak, akik csak a Negyedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikke szerinti jogát sértették meg, és egy 10.000 EUR-tól 15 000 euróig terjedő összeget azoknak, akik az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdésének és a 3. cikk megsértésének áldozatai is voltak.

A Bíróság úgy ítélte továbbá, hogy a Miniszteri Bizottság felügyelete alatt a kérelmező Kormányzat feladata egy hatékony mechanizmus létrehozása a szóban forgó összegeknek az alapítéletben megállapított jogsértések egyéni áldozatai között történő elosztására, figyelembe véve a Bíróság által adott szempontokat.

3. Fernandes de Oliveira Portugália elleni ügye (78.103/14. sz. ügy) ⁶²

A kérelmező 1964-ben született fia, A. J. mentális betegségben szenvedett, és több éven keresztül ismételt felvették a Coimbra Sobral Cid Pszichiátriai Kórházába. 2000. április 2-án ugyanabban az intézményben önkéntes kórházi ellátásban részesült, mert öngyilkosságot kísérelt meg. 2000. április 27-én elhagyta a kórházat anélkül, hogy értesítette volna a kórházi hatóságokat, és magát egy vonat elé vetve öngyilkosságot követett el.

A kérelmező 2003 márciusában kártérítési keresetet nyújtott be a kórház ellen, azzal érvelve, hogy fia

⁶² Az ítéletet a Nagykamara hozta 2019. január 31-én; az ítélet végleges.

orvosi felügyelet alatt állt, és a kórházi személyzetnek meg kellett volna akadályoznia, hogy elhagyja a kórházat. A keresetét a Coimbrai Közigazgatási Bíróság 2011 áprilisában elutasította, miként a Közigazgatási Legfelsőbb Bíróság is elutasította fellebbezését 2014 májusában. A bíróságok úgy ítélték meg, hogy a kórházi betegek felügyeletének rendszere elegendő volt, és a kórház gondozási kötelezettségét nem sértették meg, mivel az A. J. öngyilkosságát nem lehetett előre látni.

A kérelmező - az Egyezmény 2. cikkére hivatkozással – azt sérelmezte, hogy a hatóságok nem védték meg fia életét és felelősek haláláért, továbbá a kórház ellen indított belföldi eljárás időtartamát is.

A bíróság kiemelte, hogy az ítélezési gyakorlata szerint az állam köteles („pozitív kötelezettséget”) biztosítani a betegek életének védelmére vonatkozó szabályozási keretet, beleértve egy független igazságszolgáltatási rendszert, amely meghatározza a beteg halálának okát az orvosi ellátás során. A Bíróság a szabályozási keretre vonatkozó értékelése nem volt absztrakt, hanem azt vizsgálta, hogy a rendszer hogyan érintette az adott kérelmezőt.

Bizonyos jól meghatározott körülmények között a hatóságok kötelesek voltak megelőző operatív intézkedéseket tenni, hogy az egyént megvédjék másoktól és magától. A korábbi esetekben a Bíróság kifejezetten nem nyilatkozott arról, hogy ez a köteletség kiterjed-e az önkéntes pszichiátriai betegekre, éppúgy, mint azokra, akiket nem önként vettek fel, de most kijelentette, hogy mindkét betegcsoportra vonatkozik. A kórházba nem önként felvett betegek esetében azonban a Bíróság saját értékelése során szigorúbb vizsgálati követelményeket alkalmazhat.

A megelőző intézkedésekre vonatkozó kötelezettség akkor keletkezett, amikor a hatóságok tudomást szereztek vagy tudomást szerezhettek volna, hogy fennáll az öngyilkosság valódi, azonnali kockázata.

A kérelmező fia, egy önkéntes kórházbeteg esetében a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy Portugália rendelkezik a szükséges szabályozási keretekkel, beleértve az igazságszolgáltatási rendszerhez való hozzáférést az A. J. halálának vizsgálatához.

Ahogy a belföldi bíróságok is tették, elutasította a kérelmező panaszát, miszerint a kórházat olyan biztonsági intézkedésekkel kellett volt ellátni, mint a falak és kapuk annak megakadályozására, hogy a betegek elhagyják a kórházat. A pszichiátriai kórházak számára kevésbé korlátozó környezet volt összhangban mind a hazai joggal, a Mentális egészségről szóló törvénnyel, mind a nemzetközi szabványokkal. A kórháznak is joga volt arra, hogy kötelező kórházi kezelést rendeljen el, ha azt a kérelmező fia esetében szükségesnek találta volna.

A önkéntes betegek felügyeletére szolgáló kórházi rendszer, amely rendszeres napi menetrendet és az étkezéskor és a gyógyszeres időkben való jelenlétük ellenőrzését tartalmazza, elegendő volt. A hazai bíróságok megállapították, hogy A. J. napirendje a magánéletéhez való jogának tiszteletben tartását célozta. Sőt, a Bíróság a korábbi esetekben maga is úgy találta, hogy a pszichiátriai betegekre vonatkozó túlzottan korlátozó intézkedések az Egyezmény 3., 5. és 8. cikke alapján kérdéseket vethetnek fel. Továbbá, nagyobb mértékben korlátozó eljárás is rendelkezésre állt, ha A. J. orvosa szükségesnek találta volna.

A Bíróság egyetértett a hazai bíróságokkal abban, hogy jóváhagyták a kórház sürgősségi eljárását, amely azzal járt, hogy az ügyeletes orvost, a rendőrséget és a beteg családját riasztották. A kérelmező hozzáférhetett az igazságszolgáltatáshoz a közigazgatási bíróság és a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságon keresztül. Az eljárás hosszával kapcsolatos kérdéseken kívül semmi sem mutatott olyan rendszerszintű hiányosságot, amely elzárta volna a hatékony felülvizsgálattól.

A portugál hatóságok megtették a szükséges megelőző operatív intézkedéseket is A. J.-vel kapcsolatban, akik nem jelentett valós és azonnali öngyilkossági kockázatot.

A kórház tudatában volt a mentális egészségügyi problémái hosszú történetének, és hogy időnként veszélyt jelentett a saját egészségére. Ugyanakkor a kórházban ismerős környezetben volt, szabad mozgást biztosítottak neki az udvar körül, hétvégét töltött otthon, és szükség esetén szigorították a felügyeleti rendszert. A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy nem volt megállapítható, hogy a hatóságok tudták vagy tudniuk kellett volna, hogy az öngyilkosságot megelőző napokban valós és közvetlen veszély fenyegeti A. J. életét. Ezen okokból kifolyólag a Bíróság úgy találta, hogy az Egyezmény 2. cikkének anyagi jogi vonatkozását nem sértették meg.

A Bíróság ezután a 2. cikk eljárási vetületének kérdésével foglalkozott, amely az orvosi ellátás során felmerülő lehetséges hibák hatékony vizsgálatára és a kártérítés kérdésére vonatkozik.

A Bíróság megállapította, hogy a kártérítési eljárás több mint 11 évig tartott, amelyet a Kormányzat maga is túlságosan hosszúnak ismert el, meggyőző és meggyőző indokok megadása nélkül. A Bíróság észlelte, hogy a tanúkat csak nyolc vagy kilenc évvel azután hallgatták meg, hogy a kérelmező az eljárás megindította. Ilyen késedelmek miatt a Bíróság a 2. cikk eljárási vetületének megsértését állapította meg.

A Bíróság a kérelmező javára 10.000-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

4. Rooman Belgium elleni ügye (18.052/11. sz. ügy) ⁶³

A kérelmezőt Belgiumban a Paifve szociális védelmi intézményben (EDS) tartják fogva.

1997-ben a kérelmezőt bűnösnek találták többek között lopás, egy 16 év alatti kiskorú elleni támadás, és a 10 év alatti kiskorú elleni szexuális erőszak elkövetésében. A kiszabott börtönbüntetés 2004. február 20-án lejárt, de további bűncselekményeket követett el börtönben. 2003 júniusában a Liège Elsőfokú Bíróság elrendelte, hogy helyezték kötelező fogvatartásba, és 2004 januárjában felvételt nyert a Paifve EDS-be.

2005 és 2015 között különböző időpontokban a kérelmező három szabadlábra helyezés iránti kérelmet nyújtott be, amelyeket 2006-ban, 2010-ben és 2014-ben a Szociális Védelmi Testület (CDS) elutasított, azon az alapon, hogy a mentesítés feltételei (nevezetesen mentális egészségének javulása és a szociális rehabilitáció garanciái) nem teljesültek. Határozataiban a CDS többek között kiemelte, hogy a kérelmező nem kaphatott pszichiátriai kezelést az egyetlen olyan nyelven, amelyet megértett és beszélt (németül), hogy erőfeszítéseket kell tenni egy olyan intézmény megtalálására, ahol kezelést kaphat német nyelven, és hogy a kérelmező nagyon kevés kapcsolatot tartott fenn a többi pácienssel és a személyzet tagjaival, mivel a francia nyelvtudása rossz volt.

Időközben, 2014-ben a kérelmező sürgősségi eljárást indított a belga állam ellen a bírósági törvénykönyv 584. cikke alapján, kérve a mentesítését, vagy másodlagosan, hogy a hatóságokat kötelezzék meg az egészségügyi állapota által megkövetelt intézkedések megtételére. 2014. október 10-én a sürgősségi kérelmeket elbíráló bíró úgy ítélte meg, hogy megsértették az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférési jogát, és hogy az embertelen és megalázó bánásmódot szenvedett el. Ez a bíró kötelezte a belga államot, hogy jelöljön ki egy német nyelvű pszichiátert és ápolót, és biztosítsa a francia nyelvű személyek számára a kötelező fogvatartás során rutinszerű kezelést. Ugyanebben az évben a kérelmező kártérítési igényt nyújtott be a Polgári Törvénykönyv 1382. cikke alapján. 2016. szeptember 9-én a francia nyelvű Brüsszel Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a belga állam gondatlanságért felel, és kötelezte, hogy fizessen meg a kérelmezőnek 75 000 eurót. Mindkét fél fellebbezést nyújtott be. Az eljárás a brüsszeli fellebbviteli bíróság előtt folyamatban van.

A kérelmező ezt követően újabb mentesítési kérelmet nyújtott be. Ebben az összefüggésben 2017 januárjában és májusában a Paifve EDS pszichológiai és jóléti csoportja és igazgatója jelentéseket tett közzé, jelezve, hogy nem támogatják a kérelmező szabadon bocsátását, és többek között rögzítették, hogy továbbra is veszélyes maradt, és valószínűleg újabb bűncselekményt követ el. Az ügyész ezt követően véleményt adott ki a kérelmező kötelező őrzésének fenntartása mellett. 2017 novemberében a büntetés-végrehajtási bíróság a szociális védelmi osztálya (CPS), amely jelenleg hatáskörrel rendelkezik a kötelező fogvatartásos ügyekben, magánmeghallgatást tartott, amelyen a kérelmező, az ügyvédje és tolmácsa volt jelen. Ezután 2017 decemberében a CPS elutasította a végső mentesítés iránti kérelmet, és úgy ítélte meg, hogy a feltételes szabadlábra helyezése sem lenne megfelelő. Az ítéletében a CPS különösen azt állította, hogy a kérelmező őrizetét mentális egészsége indokolta, és őrizetbe vételének feltételei lehetővé tették számára, hogy biztosítsák a kezelését valamint a saját és mások biztonságát. A CPS azt is kiemelte, hogy a kérelmező most már kaphat pszichológiai és pszichiátriai kezelést, valamint jóléti segítséget, német nyelvű személyzettől, és egy hónapon keresztül egy német nyelvű nővér kísérte. Egy tolmács most is jelen volt, amikor csak szükséges. A kérelmező

⁶³ Az ítéletet a Nagykamara hozta 2019. január 31-én; az ítélet végleges.

felülvizsgálati kérelmét 2018 februárjában elutasították.

A kérelmező – az Egyezmény 3. cikkére és 5. cikkének 1. bekezdésére hivatkozással – azt sérelmezte, hogy nem kapott pszichológiai és pszichiátriai kezelést, amelyet a mentális egészségi állapota megkövetelt. Azt is állította, hogy a kezelés hiánya megfosztotta őt attól, hogy javuljon a helyzetében, és ennek következtében őrizetbe vétele jogellenes volt.

Ami a kezelési helyzetet illeti a 2004 elejétől 2017 augusztusáig terjedő időszakban, a Bíróság kiemelte, hogy az ügy irataiban szereplő valamennyi bizonyíték arra utal, hogy nem nyújtottak terápiás kezelést, mivel az orvosi személyzet és a kérelmező nem tudott kommunikálni. Mind a pszichiáterek, akik kapcsolatba léptek a kérelmezővel, mind az igazságügyi hatóságok elismerték a kezelés hiányát. 2005 szeptemberétől eléggé egyértelművé tették, hogy a kérelmezőnek különösen hosszú távú pszicho-farmakológiai és pszichoterápiás kezelést kellett igénybe vennie, amelyet németül kell lefolytatni, az egyetlen nyelven, amelyet beszélt és értett. A nyelvi akadály volt az egyetlen olyan tényező, amely korlátozta a kérelmező tényleges hozzáférését a rendes körülmények között rendelkezésre álló kezeléshez. Több alkalommal is elhalasztották a mentesítés iránti kérelmének vizsgálatát, mivel a nyelvi probléma következtében a terápia megkezdése nehézséget okozott. Kétségtelen, hogy a kérelmező a szóban forgó időszakban képes volt képzett német nyelvű személyzettel találkozni; azonban az ilyen személyekkel való kapcsolata nem volt terápiás célzatú. 2010 májusa és novembere között kapcsolatba lépett egy külsős német nyelvű pszichológussal, de a szabadságvesztés teljes időtartamával összefüggésben ezek a konzultációk nem tekinthetők a tényleges kezelésnek. Ezen túlmenően a szociális védelmi szervek intézkedéseket hoztak a probléma megoldására, de ezeket megakadályozta, hogy a hatóságok nem tettek megfelelő intézkedéseket a kommunikációs helyzet megváltoztatására. A Legfelsőbb Szociális Védelmi Testület és a francia brüsszeli Elsőfokú Bíróság elnöke által 2014-ben meghozott határozatokig nem születtek olyan gyakorlati intézkedések, amelyeket évek óta ajánlottak, mint például német nyelvű pszichológus biztosítása. Úgy tűnt azonban, hogy ez a megoldás 2015 végére megszűnt, és csak 2017 augusztusában folytatódott. Így a kérelmezővel való kommunikációt megkönnyítő intézkedések bevezetésének késedelme azzal a következménnyel járt, hogy megfosztotta őt az egészségi állapota által megkövetelt kezeléstől. Következésképpen a nemzeti hatóságok nem tudták kezelni a kérelmező egészségi állapotát, és a Paifve EDS-ben való tartós fogva tartása a változás reális reménység nélkül és a megfelelő orvosi támogatás nélkül körülbelül tizenhárom évig ezzel összhangban úgy tekintendő, mint egy különösen heveny nehézség, amely olyan szorongást okoz neki, amely meghaladja a fogvatartásban benne rejlő elkerülhetetlen szenvedés szintjét. Ennélfogva ezen időszakra vonatkozóan az Egyezmény 3. cikkét megsértették.

Ami a 2017 augusztusa óta tartó kezelési helyzetet illeti, a Bíróság kiemelte, hogy a helyzet javult: különösen egy német nyelvű pszichiáter felvette a kapcsolatot vele és kifejezte hajlandóságát a kezelés bármikor történő nyújtására; gondoskodtak a tolmács jelenlétének biztosításáról a háziorvosokkal folytatott havi megbeszéléseken és minden más kezelési intézkedésnél, amennyiben ezt szükségesnek tartották; és a gondozói csapat multidiszciplináris megbeszélést tartottak 2017 novemberében, amelyen részt vett a kérelmező és egy tolmács is. A pszichiátriai kezelés tekintetében igaz volt, hogy a német nyelvű pszichiátert csak elérhetővé tették, és hogy a hatóságok fejlettebb kezdeményezéseinek hiánya, hogy terápiás menetrendet javasoljanak, sajnálatosnak tekinthető. Ugyanakkor sem az ügy iratai, sem a kérelmező nyilatkozatai nem utaltak arra, hogy kérte volna a javasolt pszichiátriai konzultáció kihasználását, és hogy az orvosi hatóságok megtagadták volna az ilyen kérelem végrehajtását. Bár a kérelmező egészségügyi állapota és fogva tartása miatt sérülékeny személy volt, az eljárás folyamán hatékony jogi segítséget kapott, és sok éven keresztül kérte a német nyelvű egészségügyi szakemberekhez való hozzáférést. Tehát egy ügyvéd segítségével a hazai eljárás során nyitottnak mutatkozhatott volna a hatóságok azon kísérleteire, hogy válaszoljanak a Kamarának a jogsértés megállapítására (2017. július 18.), terápiás intézkedések javaslása útján. Következésképpen a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a hatóságok igazi hajlandóságot mutattak a kérelmező helyzetének orvoslására a Kamara ítélete óta, mivel 2017 augusztusa óta kézzelfogható intézkedéseket hoztak. Ebben az összefüggésben a kérelmező fogadókészségének hiánya a pszichiátriai kezelésre vonatkozó tervezett rendelkezések tekintetében nem tudható be a hatóságoknak. Így a Bíróság úgy ítélte meg, hogy bár a javasolt intézkedéscsomagban vannak bizonyos szervezeti hiányosságok, nem sikerült

átlépni az Egyezmény 3. cikkének hatálybalépéséhez szükséges súlyossági küszöböt a kérelmező 2017 augusztusát követő időszakra vonatkozó állításaival kapcsolatban. Az említett időszak tekintetében nem sértették meg az Egyezmény 3. cikkét.

A Bíróság azonban emlékeztetett, hogy ez a megállapítás nem mentesítette a Kormányzatot azon kötelezettsége alól, hogy továbbra is minden szükséges lépést megtegyen annak érdekében, hogy az egyéni és megfelelő terápiás ellátás alapján haladéktalanul alakítsa ki a jelzett orvosi támogatást.

Az ítélezési gyakorlat elveit pontosítva és a hatóságok kezelésre vonatkozó kötelezettségét értelmezve a Bíróság rögzítette, hogy szoros kapcsolat áll fenn a mentális zavarban szenvedő személyek fogva tartásának „törvényessége” és mentális állapotukra nyújtott kezelés megfelelősége között. Ennek megfelelően bármely mentálisan beteg személy fogva tartásának terápiás céllal kell rendelkeznie, kifejezetten és amennyire csak lehetséges, mentális egészségi állapotuk gyógyítását vagy enyhítését célozva, ideértve adott esetben a veszélyesség csökkentését vagy ellenőrzését. Így, függetlenül attól, hogy melyik intézményben helyezik el az érintett személyt, jogosult arra, hogy megfelelő orvosi környezetet biztosítsanak számára, valódi terápiás intézkedésekkel együtt, annak érdekében, hogy felkészítsék őt az esetleges szabadlábba helyezésére.

Ami a nyújtott kezelés terjedelmét illeti, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a fogvatartottak e kategóriájához szükséges ellátás szintjének túl kell lépnie az alapellátáson. Az egészségügyi szakemberekhez való pusztán hozzáférés, a konzultációk és a gyógyszerek biztosítása nem elegendő ahhoz, hogy a kezelést megfelelőnek lehessen tekinteni, és ezáltal kielégítő legyen az Egyezmény 5. cikke értelmében. A Bíróság szerepe azonban nem a felajánlott és ténylegesen biztosított kezelés tartalmának elemzése volt. Ami fontos volt, az az, hogy ellenőrizhesse, hogy egyéni programot alakítottak-e ki, figyelembe véve a fogvatartott mentális egészségi állapotának konkrét részleteit annak érdekében, hogy felkészítse őt a társadalomba való esetleges újbóli beilleszkedésre. Ezen a területen a Bíróság bizonyos fokú mozgásteret biztosított a hatóságok számára mind a terápiás ellátás és a szóban forgó orvosi program formája és tartalma tekintetében.

Továbbá, annak értékelésének, hogy egy adott létesítmény „megfelelő”-e, magában kellett foglalnia a benne rejlő különleges fogvatartási körülmények, és különösen a pszichológiai zavarokkal küzdő egyének kezelésének vizsgálatát. Így lehetséges volt, hogy egy olyan intézmény, amely előzetesen nem megfelelő, mint például a börtönszervezet, akkor is megfelelőnek tekinthető, ha megfelelő gondosságot biztosít, és fordítva, hogy egy olyan speciális pszichiátriai intézmény, amely fogalmilag megfelelőnek bizonyulhat, olyannak bizonyulhat, mint amely nem képes a szükséges kezelést biztosítani. Következésképpen a megfelelő és egyénre szabott kezelés a „megfelelő intézmény” fogalmának lényeges része volt.

Következésképpen, az 5. cikk 1. bekezdésének e) pontjában megfogalmazott szabadságtól való megfosztásnak kettős funkciója van: egyrészt a védelem társadalmi funkciója, másrészt pedig a terápiás funkció, amely az elmebeteg személy a megfelelő és egyénre szabott terápiás formához vagy kezeléshez fűződő személyes érdekével függ össze. Az első funkció biztosításának szükségessége nem indokolja eleve a második teljesítésére irányuló intézkedések hiányát. Ebből következik, hogy az 5. cikk 1. bekezdésének e) pontja értelmében az egyén kötelező fogvatartásból való szabadon bocsátásának elutasításáról szóló határozat összeegyeztethetlenné válhat az ítéletben foglalt megelőző fogva tartás eredeti célkitűzésével, ha az érintett személyt azzal a kockázat miatt tartják fogva, hogy újabb bűncselekményt követ el, de ugyanakkor megfosztották az olyan intézkedésektől, mint például a megfelelő terápia, amelyek szükségesek ahhoz, hogy bizonyítsák, hogy már nem veszélyes. Végül a Bíróság úgy ítélte, hogy a kérelmező személyes helyzetének megváltozásának lehetőségeire gyakorolt esetleges negatív következmények nem feltétlenül vezetnek az 5. cikk 1. bekezdésének megsértéséhez, feltéve, hogy a hatóságok elégséges lépéseket tettek kezelését akadályozó problémák leküzdésére.

Ami a kérelmező szabadságvesztését illeti 2004 elejétől 2017 augusztusáig, a Bíróság kiemelte: az orvosi és társadalomvédelmi hatóságok ismételt megállapításai ellenére, hogy a kérelmezőnek német nyelven kell pszichiátriai kezelést kapnia annak érdekében, hogy esélye legyen a fejlődésre és a társadalomba való beilleszkedésre, semmilyen intézkedést nem hoztak az ilyen kezelés bevezetésére. Így az egyénre szabott, a körülményeihez igazított terápia hiánya körülbelül 13 éven keresztül, jelentős

gondatlanságnak minősült, ami megakadályozta a kérelmező pozitív változásának lehetőségét, feltételezve, hogy létezett. A Bíróság tehát úgy ítélte, először is a kötelező fogvatartás hosszának határozatlan jellegére, másodsor a kérelmező egészségi állapota és kérelmeire tekintettel, amelyeket azért terjesztett elő, hogy olyan pszichiátriai és pszichológiai kezeléshez jusson, amelyek lehetővé teszik számára a szabadulás reményét, hogy a hatóságok által hozott intézkedések nem voltak megfelelőek a terápiás kezelés biztosítására. Ezenkívül a kérelmező kezeléssel való ellátásának elmulasztása még inkább indokolatlan volt, mivel képes volt kommunikálni olyan nyelven, amely Belgium egyik hivatalos nyelve. Ebből következik, hogy a kérelmező egészségi állapotának megfelelő kezelés hiánya és a hatóságok által a kezelés megkezdésének biztosítása érdekében a 2004 elejétől 2017 augusztusáig tartó hatékony cselekvés hiánya azzal a következménnyel járt, hogy megszüntette a kapcsolatot a szabadságelvonás célja és azok között a körülmények között, amelyek között tartották a Paifve EDS-ben, egy olyan intézményben, amely ezért nem tekinthető megfelelőnek. Ennek megfelelően az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdését megsértették, tekintettel arra a módra, ahogy a kötelező fogvatartási végzést végrehajtották 2004 elejétől 2017 augusztusáig.

Ami a kérelmező 2017 augusztusa utáni szabadságtól való megfosztását illeti, a Bíróság úgy ítélte, hogy az illetékes hatóságok a 2017. július 18-ai kamarai ítéletéből levonták a szükséges következtetéseket, és átfogó kezelési csomagot alakítottak ki, ami arra enged következtetni, hogy a 2017 augusztusa óta eltelt időszak nem sérti ezt a rendelkezést. A Bíróság azonban hangsúlyozta, hogy a hatóságoknak a kérelmező sebezhetőségének és cselekvőképessége korlátozott voltának figyelembevételével biztosítaniuk kellett, és annak ellenére, hogy a nemzeti jog szerint úgy ítélték meg, hogy formálisan képes meghozni saját döntéseit, minden szükséges kezdeményezést meg kell tenni közép- és hosszú távon a hatékony ellátás biztosítása érdekében, beleértve a pszichiátriai és pszichológiai kezelést és a jóléti segítséget az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdésének e) pontja szerinti követelményekkel összhangban, annak érdekében, hogy biztosítsák számára a szabadlábba helyezés lehetőségét.

A bíróság a kérelmező javára 32,500, Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bkk.II.1607/2018/2.

A megjelölt munkatársi kapcsolatra és az igazságszolgáltatás pártatlanságába vetett bizalom szempontjait szem előtt tartva - a felülmérlegelést nem tűrő bírói nyilatkozatokra is figyelemmel - indokoltá vált az ügyben másodfokon eljáró bíróság kizárása.

Az ítélőtábla előtt folyamatban lévő büntetőügyben az ítélőtábla kollégiumvezetője, kollégiumvezető-helyettese, valamennyi tanácselnöke és – hat bíró kivételével – valamennyi büntető ügyszakos bírója akként nyilatkoztak, hogy az ügyben elfogultnak érzik magukat. Az elfogultság okaként a következők kerültek megjelölésre:

- a VII. rendű terhelt felesége 2011. évben Y. Bíróságon a jelenleg kollégiumvezetői beosztású bíró mellett beosztott bírósági titkár volt;
- a VII. rendű terhelt felesége 2003. április 1. napjától 2011. június 30. napjáig az ítélőtáblán dolgozott, többek között fogalmazóként, majd titkárként (11 bíró hivatkozott erre az elfogultsági okra);
- a VII. rendű terheltet érintően a büntetőügy nyomozati szakában az előzetes letartóztatás meghosszabbításának tárgyában hozott elsőfokú végzés másodfokú felülbírálatát végző tanács tagjaként járt el (1 bíró hivatkozott erre az elfogultsági okra);
- a VI. rendű terhelt 2001. és 2014. év között a X. Egyetem Jog- és Államtudományi Karának Büntetőjogi Tanszékén részint bírák, még mint egyetemi hallgatók oktatója, részint több bíró oktató kollégája volt (11 bíró hivatkozott erre az elfogultsági okra);

- az ügyben meghallgatott egyik tanú a kollégium egyik bírójának személyes jó barátja;
- a jelenleg kollégiumvezető-helyettes beosztású bíró az ügy elsőfokú eljárásában, az eljárás kezdetén az öt tagú tanács elnökeként vett részt.

A Kúria az ítéletábrá Elnöke áltál felterjesztett, a Büntető Kollégium tanácselnökeinek és bíráinak elfogultsági nyilatkozataiban foglaltakat megvizsgálva a kizárási kérelmet alaposnak találta.

A bírák kizárásával kapcsolatos rendelkezéseket a Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 14-18. §-ai tartalmazzák. A kizárási okokat részletesen a Be. 14. §-a rögzíti. Ezek közül a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja szerint bíróként nem járhat el, akitől az ügy elfogultalan megítélése egyéb okból nem várható.

A Kúria a megjelölt munkatársi kapcsolatra, az ügy tárgyilagosa, részrehajlás nélküli megítélése, és az igazságszolgáltatás pártatlanságába vetett bizalom megóvása érdekében kizárta az ügy másodfokú elbírálásából az ítéletábrát arra figyelemmel, hogy annak valamennyi büntető ügyszakosa tanácselnöke, és hat bíró kivételével a büntető kollégium összes bírójá kérte az ügyből való kizárását.

A Kúria hivatkozik az Alkotmánybíróság 17/2001. (VI.1.) AB határozatában foglaltakra, mely szerint nem képezheti mérlegelés tárgyát a kizárásról való döntés során a következő: azt a bírót, aki maga kéri a kizárását, az ügy további intézéséből feltétlenül ki kell zárni. Az AB határozat indokolása szerint a bejelentés pusztá ténye ugyanis a pártatlanság látszatát megszünteti, hiszen az eljárás szereplői számára ezután igen kétségessé válik, hogy valóban elfogultalan, pártatlan-e az eljáró bíró. A bíró személyi hitelének megkérdőjelezhetősége a bíróság további, formailag és tartalmilag kifogástalan működése esetén is a bíróság végső döntésének értékét, elfogadottságát teheti vitathatóvá.

Az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdése szerint „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

A bírósággal szemben hasonló követelményeket támaszt az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. Cikke is, amely általánosan fogalmazza meg azt, hogy bíróként nem járhat el, akitől az ügy elfogultalan megítélése egyéb okból nem várható. A pártatlanság követelménye elsősorban a bíró szubjektív hozzáállására vonatkozik. A bírónak a felek „felett” kell állnia. Tekintet nélkül a felek személyére, csak az elbírálható ügyre tartozó körülményeket vizsgálva köteles eljárni, és döntését meghozni. Nem lehet azonban figyelmen kívül hagyni az objektív oldalt, az eljárás külső körülményeit sem abból a szempontból, hogy vajon nem kelthettek-e azok jogosnak tűnő, ésszerű kételyeket az érintettekben a bíró pártatlanságát illetően.

Kihangsúlyozta a Kúria, hogy a bírónak azonban nem csupán lelkiismereti, hanem törvényi kötelezettsége a vele szemben felmerült kizárási okokat – értelemszerűen az elfogultságát is – a bíróság elnökének haladéktalanul bejelenteni [Be. 15. § (1) bekezdése].

Bpkf.I.28/2019/2.

A vádlott letartóztatásának megszüntetése iránti indítványt elutasító végzés helybenhagyása.

A Kúria egyetértett azzal, hogy az ítéletábrá végzésében felhozott körülmények – a vádlott az eljárás során külföldre távozott, elfogató parancs útján került kézre, a nem jogerősen kiszabott öt év szabadságvesztés, továbbá az a körülmény, hogy a vádlottat a különböző bíróságok már összesen öt alkalommal ítélték el testi sértés büntetése, illetve vétsége miatt – nem teszik lehetővé a vádlottal szemben enyhébb kényszerintézkedés elrendelését.

Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy – az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatára is figyelemmel – a hosszú időn át tartó kényszerintézkedés fenntartását az a közérdek is indokolhatja, amely nagyobb súllyal esik latba, mint a személyi szabadság sérthetlenségének követelménye.

Bpkf.I.46/2019/2.

A vádlott letartóztatását fenntartó végzés helybenhagyása.

Az I. rendű vádlott 2016. április 26. napjától van előzetes fogvatartásban, és az akkor hatályos eljárási törvény szerinti előzetes letartóztatását a vádirat benyújtását követően a Törvényszék a 2017. május 25. napján meghozott végzésével, és az e végzés ellen bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljárt Ítéletábra a 2017. július 5. napján meghozott végzésével az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának kihirdetéséig fenntartotta.

A törvényszék 2018. május 29. napján – nem jogerős – elsőfokú ítéletet hozott, egyben az I. rendű vádlott előzetes letartóztatását a másodfokú eljárás befejezéséig, de legfeljebb a nem jogerős ítélettel kiszabott szabadságvesztés tartamáig fenntartotta.

A Be. 297. § (4) bekezdése szerint a vádemelést követően a letartóztatás tartamára a bünygyi felügyelet tartamára vonatkozó rendelkezéseket a 298. §-ban meghatározott eltéréssel kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy az elsőfokú vagy a másodfokú bíróság ügydöntő határozatának kihirdetése után elrendelt vagy fenntartott letartóztatás legfeljebb a nem jogerős ítélettel kiszabott szabadságvesztés tartamáig tart. A bünygyi felügyelet tartamáról és felülvizsgálatáról szóló 291. § (1) bekezdés b) pontja, illetve (2) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a vádemelés után elrendelt vagy fenntartott távortartás, illetve bünygyi felügyelet indokoltóságát az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott határidőt követően a másodfokú bíróság, ha az eljárás a harmadfokú bíróság előtt van folyamatban, a harmadfokú bíróság hathavonta felülvizsgálja. Az ügydöntő határozat kihirdetése után fenntartott letartóztatás felülvizsgálatánál az idézett törvényhely (3) bekezdésére figyelemmel ezt a határidőt ettől az időponttól kell számítani.

Ezért az ítéletábra törvényesen járt el, amikor az I. rendű vádlott letartóztatásának indokoltóságát az elsőfokú nem jogerős ítélet kihirdetését követően az elsőfokú bíróság végzésétől számított hat hónap elteltével felülvizsgálta (BH 2018.327.).

Az ítéletábra a kényszerintézkedés fenntartását részint azzal indokolta, hogy az elsőfokú ítéletben kiszabott szabadságvesztés tartamára figyelemmel az I. rendű vádlott szökésétől, elrejtőzésétől kell tartani, részint pedig azzal, hogy a vádlott a jelen ügyben elbírált cselekményét azt követően is folytatta, hogy vele szemben rendőri intézkedésre került sor, és az általa birtokolt kábítószer az ügy II. rendű vádlottjának lakásában rejtette el. Ebből pedig az ítéletábra arra következtetett, hogy az eljárás tárgyát képező büncselekményt a vádlott folytatná, vagy szabadságvesztéssel büntetendő újabb büncselekményt követne el, így letartóztatásnak a Be. 552. § (2) bekezdése szerinti, valamint a Be. 276. § (2) bekezdésének c) pontjában szerinti okai fennállnak.

A letartóztatás általános feltételeinek megléte [Be. 276. § (1) bekezdés a) pont] minden kétséget kizáróan megállapítható.

A különös feltételek fennállása kapcsán pedig a Kúria osztotta az ítéletábra álláspontját. Az I. rendű vádlottal szemben kiszabott kilenc év hat hónap fegyházbüntetés a kialakult bírói gyakorlat szerint már megalapozza a Be. 552. § (2) bekezdése szerinti letartóztatási okot, a büncselekmények elkövetési körülményeiből pedig levonható az a következtetés, mely szerint a bűnisméltés veszélye is fennáll.

E letartóztatási okok ellen ható olyan körülményt, amely miatt a vádlottal szemben enyhébb kényszerintézkedés elrendelése is elégséges lenne, a Kúria nem észlelt.

Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy – az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatára is figyelemmel – a hosszú időn át tartó kényszerintézkedés fenntartását az a közérdek is indokolhatja, amely nagyobb súllyal esik latba, mint a személyi szabadság sérthetetlenségének követelménye. A büntetőeljárásnak ebben a szakaszában az előzetes letartóztatásnak egyben a szabadságvesztés végrehajtását biztosító rendeltetése is van. A szökés, elrejtőzés megakadályozása ugyanis olyan közérdek, amely megelőzi a nem jogerősen, hosszabb tartamú szabadságvesztésre ítélt terhelt személyi szabadságának tiszteletben tartását. Ez, valamint a szabadságvesztés végrehajtására vonatkozó célszerűség olyan súllyal figyelembe veendő szempontok, hogy azokra tekintettel – az enyhébb kényszerintézkedésekkel szemben – a letartóztatás tekinthető szükségesnek és arányos kényszerintézkedésnek (BH 2017.46.).

Közigazgatási ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Polgári ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Csöke Andrea, Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztovits András

Munkatárs: Dr. Kiss Nikolett Zsuzsanna; Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.